

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KOMISIJA ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**IZVJEŠTAJ O RADU
Komisije za vrijednosne papire
Federacije Bosne i Hercegovine
za 2017. godinu**

Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
Sarajevo, ul. Ćemaluša 9/II
Tel. ++387 33 203 844, 203 902, fax: ++ 387 33 211 655
E-mail: info@komvp.gov.ba; web: www.komvp.gov.ba

Sadržaj

UVOD	4
1. Osnivanje, pravni položaj, nadležnosti, ovlaštenja i organizacija Komisije	4
1.1. Osnivanje i pravni položaj Komisije	4
1.2. Nadležnost Komisije.....	4
1.3. Ovlaštenja Komisije.....	4
1.4. Imenovanje članova i sastav Komisije	5
1.5. Organizacijska struktura.....	5
1.6. Finansiranje	5
RAD KOMISIJE U 2017. GODINI.....	6
1. Sjednice Komisije.....	6
2. Registri i evidencije Komisije.....	6
2.1. Izvještavanje i objavljivanje informacija od strane emitenata vrijednosnih papira	7
2.2. Registar emitenata, upisi, brisanja, kapital i statusne promjene	7
2.2.1. Registar emitenata.....	7
2.2.2. Smanjenje kapitala.....	8
2.2.3. Brisanje iz registra emitenata	8
2.2.4. Smanjenje kapitala po svim osnovama	8
2.2.5. Pripajanje društava	9
2.2.6. Podjela društva	9
2.2.7. Promjena oblika iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću	9
2.2.8. Upis u registar emitenata	9
2.2.9. Povećanje osnovnog kapitala	9
2.2.10. Promjena podataka u registru emitenata – upis promjena člana/ova nadzornog odbora	10
2.2.11. Druge promjene podataka u registru emitenata – upis promjena uprave, firme, adrese	10
2.2.12. Upis vlastitih dionica	10
2.2.13. Upis u registar fondova	11
3. Preuzimanje dioničkih društava	11
4. Nadzor učesnika na tržištu kapitala.....	16
5. Dozvole, saglasnosti, ispiti u organizaciji Komisije	17
6. Normativna aktivnost Komisije	28
7. Sudski postupci	29
8. Saradnja sa drugim nadležnim tijelima i edukacija uposlenika.....	29
9. Ostalo	30
TRŽIŠTE KAPITALA I UČESNICI NA TRŽIŠTU.....	31
1. Normativno-pravni okvir za funkcionisanje tržišta	31

2.	Promet na Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (SASE)	34
3.	Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira u Federaciji BiH	43
3.1.	Uvod.....	43
3.2.	Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira	43
3.2.1.	Prijenosi nasljeđivanjem	45
3.2.2.	Prijenosi darivanjem	46
3.2.3.	Vanberzanska kupoprodaja.....	48
3.2.4.	Kupoprodaja putem preuzimanja.....	49
3.2.5.	Prijenosi po ostalim osnovima	50
	POSLOVANJE OVLAŠTENIH UČESNIKA NA TRŽIŠTU VRIJEDNOSNIH PAPIRA U 2017. GODINI.....	51
	DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE I INVESTICIJSKI FONDOVI.....	63
1.	Uvod	63
2.	Podaci o poslovanju društava za upravljanje fondovima	64
3.	Poslovanje investicijskih fondova.....	67

UVOD

Saglasno članu 2. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Komisija) podnosi Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine godišnji izvještaj o radu za prethodnu godinu, uz finansijski plan za narednu godinu.

1. Osnivanje, pravni položaj, nadležnosti, ovlaštenja i organizacija Komisije

1.1. Osnivanje i pravni položaj Komisije

Komisija je osnovana Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine Federacije BiH“, br. 39/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17), kao samostalna specijalizirana institucija Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH) sa svojstvom pravnog lica, radi obavljanja djelatnosti regulatora tržišta, nadzora i zaštite investitora, transparentnosti i zakonitosti poslovanja učesnika na tržištu vrijednosnih papira.

Prema Zakonu o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija je profesionalno i nezavisno tijelo za regulaciju i nadzor tržišta vrijednosnih papira, koje se sastoji od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana, koji se imenuju na mandat od pet godina.

1.2. Nadležnost Komisije

Tržište kapitala u Federaciji BiH, kao i ovlaštenja i djelokrug rada Komisije i drugih institucija i učesnika na tržištu kapitala, regulisani su Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/08, 109/12, 86/15, 25/17), Zakonom o Registru vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“ br. 39/98, 36/99, 33/04), Zakonom o investicijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 85/08, 25/17), Zakonom o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH“ br. 81/15), Zakonom o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/15) i Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 104/16).

Shodno navedenim zakonima, osnovna misija Komisije je regulacija uslova, načina funkcionisanja i poslovanja, licenciranje ovlaštenih pravnih i fizičkih lica i vršenje nadzora nad učesnicima na tržištu kapitala: Registrom vrijednosnih papira u Federaciji BiH (u daljem tekstu: Registar vrijednosnih papira ili RVP), Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (u daljem tekstu: Sarajevska berza ili SASE), brokerskim kućama, brokerima/dilerima, investicijskim savjetnicima, društvima za upravljanje fondovima (u daljem tekstu: društva za upravljanje ili DUF) i investicijskim fondovima (u daljem tekstu: investicijski fondovi ili IF), bankama ovlaštenim za obavljanje poslova depozitara i skrbnika na tržištu vrijednosnih papira. Također, nadležna je za vođenje registra emitenata vrijednosnih papira, registra fondova, registra profesionalnih posrednika, odobravanje emisija vrijednosnih papira, odobravanje ponuda za preuzimanje dioničkih društava, odobravanje i nadziranje provođenja korporativnih radnji u dioničkim društvima, praćenje obaveze objavljivanja izvještaja o finansijskom poslovanju dioničkih društava, zaštitu prava dioničara i dr.

1.3. Ovlaštenja Komisije

U okviru svoje nadležnosti Komisija, u skladu sa Statutom i Poslovníkom o radu, razmatra i donosi propise, odluke i druge pojedinačne akte na sjednici Komisije. Odluke Komisije u upravnim postupcima su konačne, a protiv istih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom. Komisija je također nadležna je za izricanje zakonom utvrđenih mjera prema ovlaštenim učesnicima na tržištu kapitala, oduzimanje ili obustavljanje na određeno vrijeme dozvola ovlaštenim učesnicima pravnim i fizičkim licima, izdavanje prekršajnih naloga ili podnošenje prekršajnih prijava, podnošenje izvještaja o počinjenom krivičnom djelu ili krivičnih prijava.

1.4. Imenovanje članova i sastav Komisije

Na osnovu Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija je profesionalno i nezavisno tijelo, koje se sastoji od predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana, koji se imenuju na mandat od pet godina. Prema navedenom Zakonu imenovanje članova Komisije vrši Predsjednik uz saglasnost dopredsjednika Federacije BiH, a njihovu odluku potvrđuje Parlament Federacije BiH. Trenutno, zbog odlaska jednog člana u penziju i prelaska jednog člana na drugo zaposlenje, Komisija ima zakonom utvrđen kvorum od predsjednika i dva člana.

U novembru 2013. godine na prijedlog Vlade Federacije BiH, Parlament Federacije BiH usvojio je Autentično tumačenje člana 5. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, čime je omogućen kontinuitet odlučivanja Komisije do konačnog imenovanja novih članova. Autentično tumačenje predstavlja integralni dio teksta Zakona i primjenjuje se od stupanja na snagu Zakona o Komisiji za vrijednosne papire.

1.5. Organizacijska struktura

Unutrašnja organizacija i način rada uređeni su Statutom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta tako da se organizacijska struktura sastoji od sljedećih sektora: Sektora za praćenje emisije vrijednosnih papira, Sektora za regulaciju tržišta kapitala, Sektora za investicijske fondove i Sektora za nadzor, te Sekretarijata Komisije. Iako su prema unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji planirana 32 uposlenika, u Komisiji je zaposleno 16 uposlenika i tri člana Komisije, odnosno ukupno 19 uposlenih, od toga 17 sa visokom stručnom spremom i dva sa srednjom stručnom spremom.

1.6. Finansiranje

U skladu sa članom 2. Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija svake godine podnosi Parlamentu Federacije BiH na potvrdu godišnji finansijski plan, zajedno sa godišnjim izvještajem o radu za prethodnu godinu.

U skladu sa Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Komisija se finansira iz sljedećih izvora: naknade i takse ostvarene iz djelatnosti Komisije i donacije stranih vladinih i nevladinih organizacija, izuzev onih koje bi mogle dovesti u pitanje neovisnost Komisije.

Komisija je u 2017. godini radila na principu samofinansiranja, odnosno finansirala se isključivo prihodima od naknada i taksi ostvarenih iz djelatnosti Komisije što je prema međunarodnim principima za regulatore tržišta kapitala važan uslov za neovisno i kompetentno funkcionisanje regulatora tržišta kapitala. Ovakav način finansiranja, bez finansiranja iz sredstava budžeta, planiran je i u 2018. godini.

Na bazi realne procjene obima poslova i zadataka koji proizilaze iz zakona i dostignutog nivoa razvoja tržišta kapitala, u 2018. godini se planira povećanje ukupnih prihoda 7% u odnosu na predviđeno planom za 2017. godinu. Ukupan prihod u 2018. godini je predviđen u iznosu od 1.965.256 KM, što predstavlja povećanje ukupnih prihoda (192.450 KM) u odnosu na plan za 2017. godinu, odnosno smanjenje ukupnih prihoda (-125.233 KM) u odnosu na ostvareno u 2017. godini zbog toga što su u 2017. godini ostvareni određeni prihodi koji su rezultat nekoliko jednokratnih aktivnosti koje su generirale rast prihoda u prethodnoj godini, međutim iste se ne očekuju u 2018. godini, odnosno ne očekuju u istom obimu, te se ne mogu uključiti u plan prihoda.

U strukturi ukupnog prihoda najveći dio prihoda se planira i dalje ostvariti od nadzora nad radom društava za upravljanje fondovima i investicijskih fondova, Registra vrijednosnih papira, Sarajevske berze, profesionalnih posrednika, te po osnovu nadzora nad provođenjem korporativnih radnji u dioničkim društvima.

Ukupni rashodi za 2018. godinu planirani su u iznosu 1.965.256 KM. Uslijed očekivanog povećanja obima aktivnosti predviđeno je povećanje rashoda u odnosu na ostvareno u 2017. godinu. Obzirom da Zakon o Komisiji za vrijednosne papire propisuje reizbor članova Komisije, koji se očekuje u 2018. godini, planirani su i izdaci za ove namjene kako je propisano.

Rashodi za ovu namjenu su bili planirani i u prethodnoj godini, ali kako reizbor nije izvršen ovi rashodi su preneseni u plan za narednu godinu. Na povećanje rashoda također utiče planirana nabavka informacijske opreme koja iznosi 75.000 KM, u skladu sa Planom nabavki za 2018. godinu (oprema - 15.000 KM i softver - 60.000 KM/nabavka sistema za upravljanje dokumentima i procesima i integrisano rješenje za registar emitenata, fondova, društava za upravljanje fondovima i profesionalnih posrednika).

RAD KOMISIJE U 2017. GODINI

1. Sjednice Komisije

Komisija je u periodu od 2004. do 2017. godine održala ukupno 547 sjednica. Samo u 2017. godini održano je 39 sjednica, na kojima je razmatrano 859 tačaka dnevnog reda ili prosječno 22 tačke po jednoj sjednici. Na dnevnim redovima sjednica Komisije najveći broj pitanja odnosi se na regulaciju i nadzor tržišta i rješavanje zahtjeva pravnih i fizičkih lica u upravnom postupku, razmatranje izvještaja, informacija i analiza stanja na tržištu kapitala, razmatranje prijedloga mjera za poboljšanje stanja ili sankcioniranje pravnih i fizičkih lica kao ovlaštenih učesnika na tržištu kapitala. Sjednice se, u pravilu, održavaju jednom sedmično.

Radi informisanja investitora i javnosti zapisnici, odluke i zaključci sa sjednica Komisije redovno se objavljuju na internetskoj stranici Komisije. Ažurno se postupa u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama, tako da se redovno tromjesečno izvještava Parlament Federacije BiH i ombudsmen/ombudsman o postupanju po ovom Zakonu. U prošloj godini riješeno je u zakonskom roku svih 33 zahtjeva pravnih i fizičkih lica za pristup informacijama kojima raspolaže Komisija. U svrhu transparentnosti tržišta, podaci o aktivnostima na tržištu objavljuju se na internetskim stranicama Komisije, Registra vrijednosnih papira i Sarajevske berze.

U postupcima po zahtjevima pravnih i fizičkih lica ili po službenoj dužnosti Komisija je u 2017. godini u upravnom postupku imala u rješavanju 439 zahtjeva, od toga je riješeno 403 ili 91,8%, te je i ove godine, kao i svih prethodnih, postignut visok procent riješenih predmeta. Rješavanje zahtjeva u upravnom postupku iz nadležnosti Komisije u najvećoj mjeri odnosi se na predmete upisa promjena osnovnog kapitala ili nadzornog odbora emitenata (dioničkih društava) u Registru emitenata vrijednosnih papira kod Komisije (197), izdavanje dozvola pravnim i fizičkim licima za brokerske poslove, saglasnosti na opšte akte Sarajevske berze, Registra vrijednosnih papira i drugih ovlaštenih učesnika i postupke preuzimanja dioničkih društava (141), rješavanje zahtjeva društava za upravljanje i investicijskih fondova (100). Redovno su na sjednicama razmatrani nacrti propisa, analizirano stanje i problemi na tržištu, te druga pitanja iz djelokruga rada Komisije.

2. Registri i evidencije Komisije

U Komisiji se vode posebni registri i to: registar emitenata vrijednosnih papira (u daljem tekstu: registar emitenata) u koji se upisuju dionička društva, banke, osiguravajuća društva i druga pravna lica kao emitenti vrijednosnih papira, te registar fondova u koji se upisuju društva za upravljanje i investicijski fondovi. Registar emitenata i registar fondova i sve promjene u njima vode se u elektronskom obliku u skladu sa Pravilnikom o načinu upisa i vođenja registra emitenata vrijednosnih papira, odnosno Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja registra fondova. Pored toga, vodi se registar profesionalnih posrednika u koji se upisu podaci o profesionalnim posrednicima, izdatim dozvolama pravnim licima koja imaju dozvole za obavljanje poslova posredovanja na tržištu vrijednosnih papira - brokerske kuće, poslova depozitara i skrbnika i poslova agenta emisije, kao i izdatim dozvolama za fizička lica za obavljanje poslova brokera/dilera i investicijskog savjetnika.

2.1. Izvještavanje i objavljivanje informacija od strane emitenata vrijednosnih papira

Za dioničare i investitore koji učestvuju u upravljanju u dioničkim društvima ili posluju sa njima, informacije su neophodan element kako bi bili u stanju da procijene njihovu poziciju i reaguju na promjene koje su za njih relevantne. Istovremeno, transparentnost u objavljivanju finansijskih izvještaja i informacija bitnih za poslovanje društava preduslov je za dobro korporativno upravljanje. Pravovremeno i potpuno objavljivanje informacija obezbjeđuje pristup informacijama svim zainteresiranim licima, bez obzira na svrhu u koju će dobijene informacije biti korištene, putem transparentne procedure koja garantuje da se informacije lako pronalaze i dobijaju.

U skladu sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira, Komisija je donijela Pravilnik o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira, kojim je propisano da otvorena dionička društva čijim se dionicama trguje na berzi godišnje i polugodišnje izvještaje o poslovanju objavljuju na internetskoj stranici berze, a Komisiji su dužni dostaviti potvrdu o tome. Ostala dionička društva mogu objavljivati izvještaje na internetskoj stranici berze ili u dnevnim novinama.

Izvještaji za 2017. godinu dostavljeni su na propisanim obrascima u elektronskoj formi i objavljeni na internetskoj stranici Komisije za ovlaštene učesnike, banke, brokerske kuće i društva za upravljanje i investicione fondove.

Pravilnik propisuje i obavezu dostavljanja kvartalnih izvještaja društava koja su uvrštena na kotaciju na Sarajevskoj berzi. Obrasci za elektronsko izvještavanje usklađeni su sa računovodstvenim standardima i objavljeni na internetskoj stranici Komisije. Na osnovu informacija o postupanju emitenata u vezi izvršavanja obaveze izvještavanja i objavljivanja informacija o poslovanju dioničkih društava vidljiv je pomak iz godine u godinu, mada još uvijek ima potrebe za preduzimanje mjera i aktivnosti prema jednom broju dioničkih društava koja ne izvršavaju svoje obaveze. Komisija će kroz mjere iz svoje nadležnosti nastojati unaprijediti primjenu međunarodnih računovodstvenih standarda i standarda finansijskog izvještavanja na našem tržištu.

2.2. Registar emitenata, upisi, brisanja, kapital i statusne promjene

2.2.1. Registar emitenata

U Komisiji se vodi registar emitenata u koji se upisuju dionička društva, banke, osiguravajuća društva i druga pravna lica kao emitenti vrijednosnih papira.

U registar emitenata kod Komisije, sa koncem 2017. godine upisano je 598 emitenata, i to 557 privrednih društava, 37 banaka i osiguravajućih društava, jedan kanton i tri općine. Pored toga, u posebnom registru u okviru registra emitenata kod Komisije vodi se i 11 zatvorenih investicijskih fondova.

Ukupan broj emitenata sa upisanim osnovnim kapitalom:

Emitenti	Broj emitenata	%	Osnovni kapital u KM	%
Privredna društva	557	93,14	8.951.109.374,13	85,92
Banke i osiguravajuća društva	37	6,19	1.467.421.578,10	14,08
Kantoni i Općine	4	0,67	0	0,00
Ukupno	608	100,00	10.445.866.467,14	100,00

Tabela 1. Ukupan broj emitenata sa upisanim osnovnim kapitalom

2.2.2. Smanjenje kapitala

U izvještajnom periodu emitenti su u sedam navrata podnosili zahtjeve za odobrenje smanjenja osnovnog kapitala od čega je pet zahtjeva pozitivno riješeno (Dioničko društvo „CESTE“ Mostar - osnovni kapital smanjen za 493.104,15 KM; Otvoreno dioničko društvo Trgovina "BORAC" Travnik - 7.477.090,00 KM; Dioničarsko društvo "Prevoz radnika Kreka" Tuzla - 1.792.344,10 KM; Dioničko društvo „ANGROPREDUZEĆE“ Cazin - 5.437.348,56 KM, Triglav Osiguranje dioničarsko društvo - 2.360.608,00 KM), a dva su odbijena ("Mapex" dioničko društvo za proizvodnju, promet i ugostiteljstvo Maglaj; UNIS KOMERC dioničko društvo). Od sedam zahtjeva za smanjenje osnovnog kapitala, jedan se odnosi na smanjenje osnovnog kapitala radi povlačenja vlastitih dionica (Triglav Osiguranje dioničarsko društvo), a šest zahtjeva je podneseno radi pokrića gubitka. Ukupan iznos smanjenja osnovnog kapitala po osnovu pokrića gubitka i povlačenja vlastitih dionica prikazan je u narednoj tabeli:

Emitenti	Smanjenje osnovnog kapitala u KM
Privredna društva (d.d.)	15.199.886,81
Banke i osiguravajuća društva	2.360.608,00
Ukupno	17.560.494,81

Tabela 2. Smanjenje osnovnog kapitala

2.2.3. Brisanje iz registra emitenata

U 2017. godini po službenoj dužnosti ili po prijavi društava izvršeno je brisanje 12 emitenata iz registra emitenata kod Komisije (Dioničko društvo „DUHAN-ZENICA“ Zenica (910.870 KM); „SARAJEVOSTAN“ Dioničko društvo Sarajevo (6.040.900 KM); „MS & WOOD“ dioničko društvo za proizvodnju namještaja i trgovinu – Sarajevo (14.804.070 KM); Institut za zaštitu, ekologiju i obrazovanje d.d. Tuzla (1.063.680 KM); Promet – mehanika d.d. Orašje (772.500 KM); DD Files Sanski Most (793.700 KM); Preduzeće prehrambene industrije „Gradska pekara Konjic“ d.d. Konjic (408.969 KM); Hepok d.d. Mostar (25.690.186,80 KM); Univerzalpromet d.d. Tuzla (8.242.436,84 KM); UPI Poslovni sistem d.d. Sarajevo (4.007.582,34 KM); Univerzalpromet d.d. Tuzla (8.242.436,84 KM), Promet d.d. (618.272 KM). Većina ovih društava su brisana uslijed promjene oblika i kao takva su i dalje upisana u sudski registar samo u drugom organizacionom obliku, dok su pojedina društva brisana iz registra emitenata uslijed njihovog brisanja iz sudskog registra, a nakon zaključenja stečajnog postupka. Predmetna brisanja rezultirala su brisanjem osnovnog kapitala privrednih društava iz registra emitenata u iznosu od 71.595.603,82 KM.

2.2.4. Smanjenje kapitala po svim osnovama

Po svim naprijed navedenim osnovama, u 2017. godini u registru emitenata kod Komisije izvršeno je smanjenje - brisanje osnovnog kapitala u ukupnom iznosu od 89.156.098,63 KM.

Emitenti	Smanjenje – brisanje osnovnog kapitala, po svim osnovama u KM
Privredna društva (d.d.)	86.795.490,63
Banke i osiguravajuća društva	2.360.608,00
Ukupno	89.156.098,63

Tabela 3. Smanjenje osnovnog kapitala po svim osnovama

2.2.5. Pripajanje društava

Emitentu BOSNA-SUNCE OSIGURANJE d.d. SARAJEVO pripojen je emitent „ZOVKO OSIGURANJE“ d.d. Žepče - dioničko društvo za osiguranje imovine i osoba. Ovim pripajanjem nije došlo do povećanja osnovnog kapitala ishodnog društva.

2.2.6. Podjela društva

U 2017. godini odobrena je jedna podjela dioničkog društva što je za rezultat imalo upis dva nova društva (društava slijednika) u registar emitenata kod Komisije. Emitent „MS & WOOD“ dioničko društvo za proizvodnju namještaja i trgovinu – Sarajevo je podijeljen na dva nova društva:

- „MS & WOOD“ dioničarsko društvo za proizvodnju namještaja i trgovinu, Fojnica i
- „NEKRETNINE MILJACKA“ dioničarsko društvo za poslovanje nekretninama, Sarajevo.

2.2.7. Promjena oblika iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću

U 2017. godini u Komisiji je zaprimljeno deset zahtjeva za promjenu oblika društava iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću. Od ukupno zaprimljenih zahtjeva, devet je pozitivno riješeno (HEPOK d.d. Mostar; UPI POSLOVNI SISTEM Dioničko društvo za usluge i trgovinu Sarajevo; UNIVERZALPROMET Dioničko društvo Tuzla; SARAJEVOSTAN Dioničko društvo Sarajevo; PPI Gradska pekara d.d. Konjic; Unipromet d.d. Sarajevo, dva zahtjeva; Promet d.d. Sarajevo; Usora Industrija građevinskog materijala d.d. Jelah), a jedan zahtjev je odbijen (PPI Gradska pekara d.d. Konjic).

2.2.8. Upis u registar emitenata

U 2017. godini u registar emitenata kod Komisije su, kao rezultat već navedene podjele emitenta „MS & WOOD“ dioničko društvo za proizvodnju namještaja i trgovinu – Sarajevo, upisana dva nova dionička društva sa ukupnim osnovnim kapitalom od 14.804.070,00 KM kako slijedi:

- „MS & WOOD“ dioničarsko društvo za proizvodnju namještaja i trgovinu, Fojnica (upisani osnovni kapital - 5.669.325,00 KM)
- „NEKRETNINE MILJACKA“ dioničarsko društvo za poslovanje nekretninama, Sarajevo (upisani osnovni kapital - 9.134.745,00 KM)

2.2.9. Povećanje osnovnog kapitala

U 2017. godini zaprimljeno je devet zahtjeva za povećanje osnovnog kapitala po različitim osnovama i svi zahtjevi su pozitivno riješeni.

Pet povećanja osnovnog kapitala je izvršeno po osnovi prethodno odobrene emisije dionica putem zatvorene prodaje, kada su u pitanju sljedeći emitenti: DIONIČKO DRUŠTVO "MilkoS" SARAJEVSKA MLJEKARA (10.157.904,00 KM), Dioničko društvo za unutrašnju i vanjsku trgovinu "OPRESA" Sarajevo (11.430.000,00 KM), CENTRAL OSIGURANJE dioničko društvo (800.000,00 KM), ProCredit Bank d.d. Sarajevo (3.911.660,00 KM), Bosnalijek d.d. Sarajevo (10.000.000,00 KM)

Jedno povećanje osnovnog kapitala je odobreno nakon uspješno okončane emisije dionica javnom ponudom za emitenta VAKUFKA BANKA DD Sarajevo (6.000.000,00 KM).

U 2017. godini je odobreno i povećanje kapitala iz vlastitih sredstava za tri emitenta (Privredno društvo „Igman“ d.d. Konjic – osnovni kapital povećan za 13.314.838,00 KM; UNIS „GINEX“ d.d. za proizvodnju i promet hemikalija, pripalnih i inicirajućih sredstava Goražde - 5.265.018,00 KM; HERING d.d. za projektiranje i graditeljstvo Široki Brijeg - 941.163,72 KM)

Pregled povećanja osnovnog kapitala:

Emitenti	Privredna društva (d.d.)	Banke i osiguravajuća društva	Ukupno
Zatvorena emisija (KM)	31.587.904,00	4.711.660,00	36.299.564,00
Javna emisija (KM)	0,00	6.000.000,00	6.000.000,00
Povećanje iz vlastitih sredstava	19.521.019,72	0,00	19.521.019,72
Ukupno	51.108.923,72	10.711.660,00	61.820.583,72

Tabela 4. Povećanje osnovnog kapitala

Shodno svemu navedenom, po osnovi emisije novih dionica ili povećanja kapitala iz vlastitih sredstava, u 2017. godini ukupno povećanje kapitala u registru emitenata kod Komisije iznosi 61.820.583,72 KM. U odnosu na prethodnu godinu kada je ukupno povećanje kapitala iznosilo 175.728.971,52 KM, proizlazi da je 2017. godini emitovano 113.908.387,80 KM manje vrijednosnih papira nego u 2016. godini.

Povećanje osnovnog kapitala po sektorima:

Emitenti	Povećanje osnovnog kapitala, po svim osnovama u KM
Privredna društva (d.d.)	51.108.923,72
Banke i osiguravajuća društva	10.711.660,00
Ukupno	61.820.583,72

Tabela 5. Povećanje osnovnog kapitala po sektorima

U 2017. godini odobrene su tri emisije obveznica Kantonu Sarajevo. Kroz ove tri emisije, emitovano je ukupno 18.806 obveznica nominalne vrijednosti 1.000,00 KM. U 2017. godini Komisiji nije podnesen ni jedan zahtjev za konverziju ili spajanje dionica, niti je bilo obustava postupaka po bilo kojoj osnovi.

2.2.10. Promjena podataka u registru emitenata – upis promjena člana/ova nadzornog odbora

U izvještajnom periodu, kada su u pitanju upisi promjene podataka u registar emitenata kod Komisije, a koji se odnose na promjene člana/članova nadzornog odbora, riješeno je 118 zahtjeva, od kojih je u 10 slučajeva zahtjev odbijen, a jedan odbačen.

2.2.11. Druge promjene podataka u registru emitenata – upis promjena uprave, firme, adrese

Promjene podataka u registru emitenata vršene su u po osnovi drugih prijava emitenata, a po kojima Komisija ne vodi upravni postupak. S tim u vezi u izvještajnom periodu izvršene su 74 takve promjene.

2.2.12. Upis vlastitih dionica

U 2017. godini u registar emitenata prijavljeno je sedam sticanja vlastitih dionica, te su izvršeni odgovarajući upisi promjene podataka u registar emitenata.

2.2.13. Upis u registar fondova

U izvještajnom periodu u registru fondova izvršene su ukupno 24 promjene, od toga sedam promjena se odnosi na promjene članova uprave Društva za upravljanje i investicijskim fondovima, po jedna na promjene u povećanju osnovnog kapitala, upis podružnice i promjenu adrese društva za upravljanje i investicijskih fondova, 11 na promjene članova nadzornog odbora Društva za upravljanje i Investicijskih fondova, dvije na smanjenje osnovnog kapitala Društva za upravljanje, te jedna promjena se odnosi na promjenu upravljača Zatvorenim investicijskim fondom.

3. Preuzimanje dioničkih društava

Preuzimanje dioničkih društava provodi se u skladu sa Zakonom o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine Federacije BiH“, br. 77/15) koji je stupio na snagu u drugoj polovini 2015. godine. U 2017. godini je predmetom preuzimanja bilo 31 društvo od čega 18 otvorenih dioničkih društava i 13 zatvorenih dioničkih društava. U odnosu na prethodnu godinu, broj preuzimanja je veći za 10 (deset). Među preuzimanim društvima bila je i jedna banka i to Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina, te tri osiguravajuća društva: Uniqa osiguranje d.d. Sarajevo, DD za osiguranje VGT d.d. Visoko i Triglav osiguranje d.d. Sarajevo.

Pregled postupaka preuzimanja sa podacima o licima u zajedničkom djelovanju, u 2017. godini:

Društvo	Ponuđač	Lica u zajedničkom djelovanju i iznos v.p. prije ponude -%	Prije preuzim.%	Poslije preuzim. %
Tvornica čarapa KLJUČ d.d. Sarajevo	Selek Fehima iz Novog Pazara	-	57,7635	57,7635
Unipromet d.d. Sarajevo	Dukat d.o.o. Mlin i pekare Jelah-Tešanj 73,3136 %	Muhamed Pilav 14,999%; Sanja Pilav, 10,1851%	98,4986 (ukupno)	98,4986
Hepok d.d. Mostar II Ponuda	Zeraa Agriculture Investment" d.o.o. Sarajevo	-	95,4295	95,5866
Šumaprojekt d.d. Sarajevo	Dijamant d.o.o. Sarajevo	-	73,4620	73,4867
Promet d.d. Sarjevo	Hyundai-auto BH	-	95,9034	95,90340
Unevit d.d. Konjic	Bingo d.o.o. Tuzla	-	55,0206	73,7899
Usora d.d. Jelah	D.o.o. Točak Jelah-Tešanj 53,5436%	Pilav Sanja, 31,3350%; Pilav Muhamed, 10,2593%	95,1379 (ukupno)	95,1379
Step d.d. Sarajevo	Fuad Džafić, Sarajevo	-	40,4898	75,7816
MS & WOOD d.d. Sarajevo	Unipromet d.d. Sarajevo	-	95,4300	95,7943
TD Marketi d.d. Sarajevo	Amko komerc d.o.o. Sarajevo	-	96,9557	96,9657
Univerzalpromet d.d. Tuzla	FDS d.d. Sarajevo	-	95,3378	95,5615
UPI Poslovni sistemi d.d. Sarajevo	FDS d.d. Sarajevo	-	95,1717	95,1725
Triglav osiguranje d.d. Sarajevo	Triglav Int., Holdinška društva, d.d. Ljubljana	-	87,5824 običnih 90,9320 prioritetnih	87,5824 običnih 90,9320 prioritetnih
Prevent FAD d.d. Jelah-Tešanj	Prevent BH d.o.o. Sarajevo	-	95,7929	96,5832

UNIQA Osiguranje d.d. Sarajevo	UNIQA Internationale Beteiligungs-Verwaltungs GmbH, Wien, Austria	-	99,8798	100
DD za osiguranje VGT d.d. Visoko	Grazer Wechelseitige Graz, Austria	-	87,6074	99,9968
VF Komerc-Progres d.d. Lukavac	VF Komerc d.o.o. Sarajevo	-	99,2255	99,25504
Energoinvest DVI d.d. Sarajevo	Atilla Mehmet Attila	-	4,9845	10,6212
Goraždeputevi d.d. Goražde	Oković Halil	-	95,8542	95,8542
Interšped d.d. Sarajevo	Halim Zukić Visoko 76,1611% Remis d.o.o. Visoko 19,8019%	-	95,9630	96,9206
Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina	Privredna banka d.d. Zagreb	-	94,9486	98,1452 Običnih 35,00 prioritetnih
Leda d.d. Široki Brijeg	Lukas TP Nakić d.o.o. Široki Brijeg	-	99,3683	99,3683
ADUNA d.d Bihać	Čavkić Irfanu iz Bihaća	-	79,5590	79,5590
Opresa d.d. Sarajevo	British American Tabacco	-	97,4459	97,4459
Pivara Tuzla d.d. Sarajevo	RK Invest d.o.o. Sarajevo	-	51,0220	82,5886
Grupex d.d. Velika Kladuša	Mujan Finance d.o.o Sarajevo	-	81,9865	81,9865
Medikomerc d.d. Sarajevo	BLBH-Invest GmbH Beč	-	39,7260	69,7832
Step d.d. Sarajevo	BNT-TECH d.o.o. Sarajevo	-	75,7816	97,9980
Soko zrakoplovstvo d.d. Mostar	Promark d.o.o. Mostar	Ditriks d.o.o. Mostar Zec d.o.o. Međugorje Ćićak d.o.o. Međugorje	96,0672 (ukupno)	96,0672
Tapetar d.d. Sarajevo	Atilla Mehmet Attila	-	0	u 2018
SIPOREX d.d. Tuzla	Xella BH d.o.o. Tuzla	-	95,4640	u 2018
TUZLA-REMONT d.d. Tuzla	BINGO d.o.o. export-import Tuzla	-	70,3846	u 2018

Tabela 6. Pregled postupaka preuzimanja sa podacima o licima u zajedničkom djelovanju u 2017. godini

Pregled rezultata preuzimanih društava u 2017. godini:

Društvo koje je preuzimano			Rezultati preuzimanja			
Naziv društva	Temeljni kapital /KM	Nom vrij. dionice	Cijena KM	Br. prijenosa	Kol.	Vrijednost KM
Tvornica čarapa „KLJUČ“ d.d. Sarajevo	4.023.737,50	12,50	1,10	0	0	0
Unipromet d.d. Sarajevo	5.811.807,00	17,00	3,00	0	0	0
Hepok“ d.d. Mostar II Ponuda	25.690.186,80	10,80	2,60	19	3.738	9.718,80

Šumaprojekt d.d. Sarajevo	7.317.105,60	11,20	6,42	1	161	1.033,62
Promet d.d. Sarajevo	618.272,00	16,00	18,00	0	0	0
Unevit d.d. Konjic	4.540.850,00	12,50	2,60	12	68.163	177.223,80
Usora d.d. Jelah	1.001.820,00	10,00	6,30	0	0	0
Step d.d. Sarajevo	2.460.062,50	12,50	7,14	80	69.456	495.915,84
MS & WOOD d.d. Sarajevo	14.804.070,00	92,50	11,10	8	583	6.471,30
TD Marketi d.d. Sarajevo	7.647.570,00	10,00	6,50	7	77	500,50
Univerzalpromet d.d. Tuzla	8.242.436,84	62,06	39,00	2	297	11.583,00
UPI Poslovni sistemi d.d. Sarajevo	4.007.582,34	10,97	5,00	1	3	15,00
Triglav osiguranje d.d. Sarajevo	23.606.648,00	568,00	1.105,50	0	0	0
„PREVENT FAD“ d.d. Jelah	3.937.512,90	12,30	11,08	17	2530	28.032,00
UNIQA Osiguranje dd Sarajevo	8.001.470,00	437,00	1.249,00	4	22	27.478
DD za osiguranje VGT Visoko	7.095.270,00	230,00	659,66	15	3822	2.521.220,52
VF Komerc-Progres d.d. Lukavac	15.137.499,00	13,00	1,00	3	343	343,00
Energoinvest DVI d.d. Sarajevo	2.983.645,60	10,40	0,10	2	16.171	1.617,10
Goraždeputevi d.d. Goražde	2.195000,00	100,00	15,00	0	0	0
Interšped d.d. Sarajevo	16.451.791,00	73,00	41,38	27	2158	89.298,04
Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina	44.782.000,00	100,00	380,00	82	14.334	5.446.920,00
Leda d.d. Široki Brijeg	2.865.230,00	10,00	10,00	0	0	0
ADUNA d.d. Bihać	17.388.900,00	90,00	1,00	1	2.675	2.675,00
Opresa d.d. Sarajevo	12.231.490,00	10,00	15,42	0	0	0
Pivara d.d. Tuzla	14.633.929,20	10,45	5,00	14	442.051	2.210.255,00
Grupex d.d. Velika Kladuša	8.700.093,60	96,80	0,51	0	0	0
Medikomerc d.d. Sarajevo	1.775.883,20	11,20	1,00	3	47.659	47.659,00
Step d.d. Sarajevo (II)	2.460.062,50	12,50	7,20	1	43.723	314,805,60
Soko zrakoplovstvo d.d. Mostar	33.677.483,00	13,40	0,10	0	0	0
Tapetar d.d. Sarajevo	157.003,00	11,00	11,00	-	-	Nastavak -2018
SIPOREX d.d. Tuzla	12.971.181,30	98,45	30,00	-	-	Nastavak -2018
TUZLA-REMONT d.d. Tuzla	4.960.047,50	8,50	1,20	-	-	Nastavak -2018
Ukupno				299	717.966	11.077.959,52

Tabela 7. Pregled rezultata preuzimanih društava u 2017. godini

Ukupna vrijednost po ponudama u 2017. godini iznosila je 11.077.959,52 KM, što čini 25,7% isplaćenog novčanog iznosa u prethodnoj 2016. godini. Broj prijenosa po ponudama u 2017. godini je također manji, te čini 26 % broja prijenosa u 2016. godini. Količina prenesenih dionica po ponudama u 2017. godini čini cca 80% količine u 2016. godini.

Iz prethodne tabele je vidljivo da se radi o većem broju ponuda sa cijenama koje su ispod nominalnog iznosa dionice. Najniže cijene su ponuđene kod preuzimanja društva Energoinvest - DVI d.d. Sarajevo i Soko Zrakoplovstvo d.d. Mostar. S druge strane, imamo nekoliko društava - i to osiguravajućih društva (UNIQA Osiguranje d.d. Sarajevo, Triglav osiguranje d.d. Sarajevo i DD za osiguranje VGT Visoko) - kod kojih je cijena znatno veća od nominalnog iznosa dionice. Osiguravajućim društvima treba dodati i banku (Intesa Sanpaolo banka) sa cijenom znatno većom od nominalnog iznosa dionice. Po cijeni koja neznatno premašuje nominalni iznos dionice preuzimana su društva Opresa d.d. Sarajevo i Promet d.d. Sarajevo. Kod deset društava koja se preuzimaju nije bilo dioničara za prihvatanje ponuda.

Razlog povećanog broja ponuda u odnosu na prethodnu godinu je činjenica da se radi o ponuđačima čiji je cilj primjena instituta prijenosa dionica manjinskih dioničara po Zakonu o preuzimanju dioničkih društava. Iako je Zakon stupio na snagu u 2015. godini, pa se primjenjivao i u 2016. godini, tek u 2017. godini dolazi do izražaja primjena instituta prava prijenosa dionica manjinskih dioničara. Primjena ovoga instituta je dovela do objavljivanja ponuda, većinom od strane lica koja od ranije drže većinski paket u društvu i kontrolišu društvo, a koja ne podliježu obavezi preuzimanja odnosno objavljivanja ponude. Budući da su pomenuta društva ranije preuzeta, nepostojanje interesa za trgovanjem dionicama preuzetih društava omogućava većinskom vlasniku formiranje željene cijene u dobrovoljnoj ponudi po kojoj očekuje i istiskivanje dioničara.

U 2017. godini su svi podnosioci zahtjeva za odobravanje ponude iskazali namjeru korištenja prava prijenosa dionica manjinskih dioničara. U iskaznoj namjeri nisu svi preuzimači bili uspješni. Devet je društava koja u toj namjeri nisu uspjela. Jedno od društava, UNIQA Internationale Beteiligungs-Verwaltungs GmbH, Wien, Austria je putem ponude došlo do iznosa od 100% dionica (UNIQA Osiguranje d.d. Sarajevo).

Društva u kojima je izvršeno istiskivanje dioničara:

Naziv društva	Ponuđač	Broj istisnutih dioničara	Količina dionica - prenesena na ponuđače	Iznos KM za isplatu
Autoprevoz bus d.d. Mostar	Sejari Holding GMBH	12,50	8.065	40.325,00
Unipromet d.d. Sarajevo	Dukat“ d.o.o. Mlin i pekare Jelah-Tešanj	17,00	5.133	15.399,00
Hepok d.d. Mostar II Ponuda	Zeraa Agriculture Investment d.o.o.	10,80	104.982	272.955,80
Promet d.d. Sarajevo	Hyundai-auto BH	11,20	1.583	28.494,00
Usora d.d. Jelah	D.o.o. „Točak Jelah, Pilav Sanja	16,00	4.871	30.687,30
MS & WOOD d.d. Sarajevo	Unipromet dd Sarajevo	12,50	6.731	74.714,10
TD Marketi d.d. Sarajevo	Amko komerc doo Sarajevo	10,00	23.205	150.832,50
Univerzalpromet d.d. Tuzla	FDS dd Sarajevo	12,50	5.895	229.905,00
UPI Poslovni sistemi d.d. Sarajevo	FDS dd Sarajevo	92,50	17.636	88.180,00

PREVENT FAD d.d. Jelah-Tešanj	PREVENT BH“ d.o.o. Sarajevo	10,00	10.938	121.193,04
DD za osiguranje VGT Visoko	Grazer Wechselseitige,	62,06	1	659,66
VF Komerc-Progres d.d. Lukavac	VF Komerc d.o.o. Sarajevo	10,97	8.675	8.675,00
Goraždeputevi d.d. Goražde	Oković Halil	568,00	910	13.650,00
Interšped d.d. Sarajevo	Halim Zukić, Remis d.o.o. Visoko	12,30	6.940	287.177,20
Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina	Privredna banka d.d. Zagreb	437,00	8.305	3.155.900,00
Leda d.d. Široki Brijeg	Lukas TP Nakić d.o.o. Široki Brijeg	230,00	1.810	18.100,00
Opresa d.d. Sarajevo	British American Tabacco	13,00	31.241	481.736,22
Step d.d. Sarajevo	BNT-TECH d.o.o. Sarajevo	10,40	3.940	28.368,00
Ukupno		3.882	250.861	5.046.951,82

Tabela 8. Društva u kojima je vršeno istiskivanje dioničara

U 2017. godini je 18 ponuđača steklo uslove za istiskivanje dioničara. Jedno od društava Soko zrakoplovstvo d.d. Mostar je steklo uslove za istiskivanje, ali nastavak postupka će uslijediti u 2018. godini. Društvo Auto prijevoz bus d.d. Mostar kojeg je preuzimalo društvo Sejari Holding GMBH u 2016. godini je u nastavku postupka u 2017. godini izvršilo istiskivanje dioničara (podaci su prikazani u prethodnoj tabeli).

Kako je vidljivo, u 2017. godini je istisnuto 3.882 dioničara s ukupno 250.861 dionica. Ukupan novčani iznos deponiran na posebnim računima kod Registra vrijednosnih papira iznosi 5.046.951,82 KM.

Najveći broj istisnutih dioničara je kod društva TD Marketi d.d. Sarajevo (2.013 dioničara). U narednoj 2018. godini će uslijediti istiskivanje dioničara iz društava kod kojih su ponuđači stekli uslove.

U daljem tekstu daje se pregled pokazatelja kod preuzimanja, u periodu od 2003. do 2017. godine:

Godina	Broj tendera	Količina v.p.	Br. prijenosa (prodavac)	Vrijednost/KM
2017	31	717.966	299	11.077.959,52
2016	21	895.803	1.147	43.109.328,20
2015	18	497.859	350	15.003.179,57
2014	16	1.731.045	345	14.509.860,00
2013	10	68.508	20	344.834,64
2012	7	173.429	136	1.449.085,00
2011	8	1.000.040	138	7.714.494,82
2010	10	291.519	203	3.810.225,00
2009	8	72.151	78	2.737.194,60
2008	21	415.876	266	7.476.312,83
2007	27	916.911	2.587	28.269.728,53
2006	19	507.412	624	53.166.709,57
2005	15	228.829	211	2.303.704,20
2004	12	357.233	260	2.179.741,00
2003	12	2.450.188	1.020	13.019.762,00

Tabela 9. Pregled pokazatelja kod preuzimanja u periodu od 2003. do 2017.godine

Podaci u prethodnoj tabeli pokazuju uvećanje broja preuzimanja u zadnjim godinama, a posebno u 2017. godini u kojoj je dostignut najveći broj objavljenih ponuda.

U 2017. godini su podnesena i dva zahtjeva za preuzimanje društava, i to zahtjev društva Messer Hungarogáz Budapest, Hungary za preuzimanje društva Plin d.d. Sarajevo - donesen je zaključak o prekidu postupka, a protiv toga zaključka je pokrenut upravni spor, te zahtjev za preuzimanje društva JP Komunalac od strane Općine Gradačac. Oba će postupka biti okončana 2018. godine.

Iz navedenog je evidentno da je znatno povećan broj zahtjeva za preuzimanjem dioničkih društava u odnosu na 2016. godinu i sve prethodne godine, a razlog je korištenje prava prijenosa dionica manjinskih dioničara (engl. *squeeze-out*) od strane ponuđača. Na dan 31.12.2017. godine broj istisnutih dioničara iznosio je 3.882, sa ukupno 250.861 dionicom. Ukupan novčani iznos deponiran na posebnim računima kod Registra vrijednosnih papira za isplatu istisnutih dioničara iznosi 5.046.951,82 KM. Ono što je zabrinjavajuće je činjenica da se istiskivanje dioničara vrši uz niske cijene. Očekuje se da će predloženi inicijalni tekst Zakona o preuzimanju dioničkih društava zaštititi dioničare tako što će pobliže propisati ponuđenu cijenu kod istiskivanja dioničara. Većina podnosioca zahtjeva za preuzimanje dioničkih društava koji vrše istiskivanje dioničara su lica koje su ranije postala većinski vlasnici dionica i koji podnose zahtjeve samo s ciljem da istisnu dioničare. Cijena kod takvih ponuda je uglavnom niska budući da nakon koncentrisanja vlasništva kod većinskog dioničara nema trgovanja dionicama (nema potencijalnih kupaca dionica kad je društvo pod apsolutnom kontrolom većinskog dioničara). Ponuđači u pravilu nastoje ponuditi što nižu cijenu, a to im je veoma jednostavno postići obzirom na iznimno plitko tržište/nelikvidnost dionica društava koja se preuzimaju.

4. Nadzor učesnika na tržištu kapitala

Komisija osigurava primjenu i nadzire provođenje zakona i drugih propisa koji se odnose na emisiju i promet vrijednosnih papira. Nadzorna funkcija Komisije propisana je Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira, Zakonom o investicijskim fondovima, Zakonom o preuzimanju dioničkih društava, Zakonom o Registru vrijednosnih papira, Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima, kao i Pravilnikom o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira.

U izvještajnom periodu okončani su nadzori društava za upravljanje i investicijskih fondova započeti koncem 2016. godine, a u vezi sa implementacijom odredaba Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 47/14 i 67/16), kao i Pravilnika o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 41/15). Po okončanju nadzora jednom društvu za upravljanje dostavljen je pismeni akt – upozorenje, dok je jednom DUF-u izdat nalog za postupanje. Zapisnici o izvršenim nadzorima koji se odnose na primjenu odredbi Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i primjenu Pravilnika o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i nalozi za postupanje dostavljeni su Finansijsko-obavještajnom odjelu Državne agencije za istrage i zaštitu.

Obavljen je neposredni vanredni nadzor kod Društva za upravljanje fondovima „Hypo Alpe-Adria-Invest“ d.o.o. Mostar i Zatvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom CROBIH FOND d.d. Mostar. Predmet nadzora je postupanje Društva u vezi sa načinom odlučivanja i provođenjem procedure u vezi sa imenovanjem direktora Zatvorenog investicionog fonda „CROBIH FOND“, a u skladu sa odredbama Zakona o investicijskim fondovima, Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Zakona o Komisiji za vrijednosne papire, kao i drugim propisima Komisije. Po osnovu ovog nadzora Komisija je izdala nalog za postupanje Društvu za upravljanje i nadzornom odboru Fonda.

U izvještajnoj godini, Komisija je obavila neposredne redovne nadzore osam profesionalnih posrednika, u vezi sa primjenom odredaba Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja

terorističkih aktivnosti, Pravilnika o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i Smjernica Komisije. Po osnovu navedenog, izdata su četiri naloga za postupanje, te dostavljeni akti Finansijsko-obavještajnom odjelu Agencije za istrage i zaštitu i Ministarstvu sigurnosti.

U ovom periodu, a po osnovu redovnog nadzora provedenog krajem prethodne izvještajne godine, izdati su i nalozi za postupanje Sarajevskoj berzi i Društvu za upravljanje fondovima „Lilium Asset Management“ d.o.o. Sarajevo.

Nadzoru Komisije podliježu i emitenti vrijednosnih papira, pravna i druga lica ovlaštena za poslovanje sa vrijednosnim papirima i lica koja vrše druge poslove u vezi sa vrijednosnim papirima, u vezi sa emisijom i prometom vrijednosnim papirima u skladu sa ovim i drugim zakonima, kao i pravna i druga lica u vezi sa primjenom standarda upravljanja dioničkim društvima. U izvještajnom periodu, izvršeni su i posredni vanredni nadzori kod sljedećih emitenata: Bazna Hemija d.d. Vitkovići, A.A. Kapital Brokers dd Bihać, Novi Centar d.d. Zavidovići, Bosnalijek d.d. Sarajevo, Putevi d.d. Mostar, Solana d.d. Tuzla, a po osnovu predstavki zainteresiranih lica. Isto tako, po osnovu predstavki zainteresiranih osoba, učesnika na tržištu kapitala, novinara, Komisija je odlučivala i donosila različita akta (odgovori, informacije, upute i sl.) u 18 različitih predmeta, te davala mišljenja o primjeni propisa iz nadležnosti Komisije.

Izvršen je i vanredni nadzor prometa dionicama PRIM d.d. Zenica. O provedenom nadzoru dostavljena je informacija Finansijsko-obavještajnom odjelu Državne agencije za istrage i zaštitu, na nadležno postupanje. Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo dostavljen Izvještaj o počinjenom djelu, te je zbog utvrđenih propusta u postupanju profesionalnog posrednika doneseno rješenje o obustavljanju dozvole profesionalnom posredniku VGT Broker d.o.o. Visoko na period od 30 dana. Po osnovu ovog nadzora Komisija je donijela rješenje kojim se određena privremena zabrana prijenosa dionica, te je podnesena tužba sa privremenom mjerom i mjerom osiguranja nadležnom općinskom sudu radi poništenja ove transakcije. U izvještajnom periodu općinski sud je donio privremenu mjeru osiguranja. Podnesena je i krivična prijava protiv učesnika u ovoj transakciji, te disciplinska prijava Uredu disciplinskog tužioca u vezi prethodnog (ne)postupanja sudije.

U izvještajnom periodu započeto je obavljanje posrednog nadzora prometa dionicama 14 emitenata.

5. Dozvole, saglasnosti, ispiti u organizaciji Komisije

Komisija izdaje dozvole pravnim osobama za obavljanje poslova iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, i to: brokerski poslovi, dilerski poslovi, poslovi podrške tržištu - market making, poslovi upravljanja portfeljom, poslovi agenta emisije, poslovi pokrovitelja emisije, poslovi investicijskog savjetovanja, poslovi skrbništva nad vrijednosnim papirima i poslovi depozitara.

Poslove skrbništva (custody poslovi) i poslove depozitara (poslovi izdavanja vrijednosnih papira i novčane transakcije po osnovu trgovanja vrijednosnim papira na berzi i drugom uređenom javnom tržištu), prema odredbi člana 69. stav (2) Zakona o tržištu vrijednosnih papira mogu obavljati samo banke koje imaju dozvolu Komisije.

Izdavanje dozvole za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima podliježe ispunjenju kadrovskih, tehničkih i organizacijskih uslova. U smislu ispunjavanja uslova Komisija daje saglasnost na opća akta (Pravila poslovanja, akt o internoj kontroli, tarife naknada), kako je definisano članom 77. Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Nadalje, Komisija daje saglasnost na imenovanja direktora profesionalnog posrednika, odnosno rukovodioca organizacionog dijela banke (član 91. Zakona o tržištu vrijednosnih papira), što čini jedan od uslova za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima.

Za obavljanje određenih poslova iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, kao što su brokerski i dilerski poslovi, neophodno je imati uposlena fizička lica (brokere) kojima Komisija

izdaje dozvole. Poslove investicijskog savjetovanja profesionalni posrednik može obavljati samo ako ima uposleno i lice koje je, kod Komisije, položilo za investicijskog savjetnika/menadžera.

U 2017. godini je donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 25/17). Prema odredbama izmijenjenoga Zakona uslijedilo je usklađivanje kod profesionalnih posrednika i isto se odnosilo na upravu, brokere, investicijske savjetnike i na fizička i pravna lica imaoce kvalificiranih udjela. Radi se o odredbama kojima su propisani dodani (strožiji) uslovi u vezi primjene propisa o sprečavanju pranja novca i financiranju terorizma tj. Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, br. 24/14, 46/16), Pravilniku o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, br. 41/15) i Uputstva o načinu popunjavanja obrazaca i elektronskog unosa podataka za prijavu novčanih transakcija od strane obveznika („Službeni glasnik BiH“, br. 41/15). U vezi sa tim propisom izvršeno je usklađivanje od strane profesionalnih posrednika (uprave i brokera), vlasnika udjela u profesionalnim posrednicima, kao i od strane uprave i vlasnika udjela SASE.

Na dan 31.12.2017. godine, bilo je 13 (trinaest) aktivnih dozvola za poslove iz člana 67. stav (1) tačka a) do g), i to: 6 (šest) brokerskih, 2 (dvije) dilerske dozvole, 4 (četiri) dozvole za poslove agenta emisije i 1 (jedna) za poslove pokrovitelja emisije.

Ukupan broj pravnih osoba koje obavljaju poslove iz 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, na dan 31.12.2017. godine je, u odnosu na 31.12.2016. godine, manji za jednu pravnu osobu. Radi se o prestanku rada Addiko Bank d.d. Sarajevo (Hypo AA Bank d.d. Mostar) koja je, pored dvije dozvole iz člana 67. stav (1) tačka h) i i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira (skrbnička dozvola i dozvola za banku depozitara u trgovanju), imala tri izdate dozvole iz 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Pregled aktivnih dozvola za poslove iz 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira:

R. br.	Profesionalni Posrednik	DOZVOLE					
		Brokerska	Dilerska	Investicijsko savjetovanje	Upravlj. portfeljem	Agent emisije	Pokrov. emisije
1	AW Broker d.o.o. Sarajevo	Aktivna	Aktivna				
2	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	Aktivna				Aktivna	
3	Unibroker d.o.o. Sarajevo	Aktivna					
4	VGT Broker d.o.o. Visoko	Aktivna				Aktivna	
5	Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo	Aktivna	Aktivna			Aktivna	
6	ASA Banka d.d. Sarajevo	Aktivna					
7	UniCredit bank d.d .Mostar					Aktivna	Aktivna
	Ukupno	6	2	0	0	4	1

Tabela 10. Pregled dozvola za poslove iz 67. st. (1) tč. a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Ukupan broj izdatih dozvola iz 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, na datum 31.12.2017. godine je, u odnosu na 31.12.2016. godine, manji za dvije dozvole. Naime, u 2017. godini je izdata jedna dilerska dozvola, a ukinute su tri dozvole (jedna brokerska, jedna dilerska, i jedna za investicijsko savjetovanje).

Od šest brokerskih dozvola, četiri brokerske dozvole imaju profesionalni posrednici oblika „d.o.o.“, a dvije imaju banke (Raiffeisen Bank i ASA Banka). Dilersku dozvolu ima jedan profesionalni posrednik oblika „d.o.o.“ i jedna banka.

Od ukupnog broja izdatih dozvola pravnim licima za poslove iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, šest dozvola imaju banke a sedam imaju profesionalni posrednici oblika „d.o.o.“.

Pregled dozvola sa stanjem na 31.12. – vremenski period od 2007. do 2017. godine:

God	Brokerska	Dilerska	Investicijsko savjetovanje	Upravljanje portfeljem	Agent emisije	Pokrovitelj emisije	Ukupno
2017	6	2	0	0	4	1	13
2016	7	2	1	0	4	1	15
2015	7	2	0	0	4	1	14
2014	10	2	0	0	4	1	17
2013	10	2	1	1	4	2	20
2012	11	2	1	1	5	2	22
2011	13	1	1	2	3	2	22
2010	14	0	1	2	4	0	21
2009	17	3	2	3	4	0	29
2008	18	9	1	2	0	0	30
2007	20	13	2	3	0	0	28

Tabela 11. Pregled dozvola sa stanjem na 31.12.2017. – period 2007. - 2017. godine

Posmatrajući period proteklih nekoliko godina, broj dozvola iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) je u kontinuiranom opadanju. Protekla, 2017. godina je godina sa najmanjim brojem aktivnih dozvola u posmatranom vremenskom periodu, od 2007. godine (godina ekspanzije tržišta) naovamo.

Održivost rada profesionalnog posrednika oblika „d.o.o.“ bazira se uglavnom na obavljanju brokerskih poslova, što je razlog zašto ta društva imaju svega nekoliko dozvola za obavljanje ostalih poslova.

Izdavanje dozvole za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima podliježe ispunjenju kadrovskih, tehničkih i organizacijskih uslova. U smislu ispunjavanja uslova i njihove održivosti, Komisija daje saglasnost na opća akta (Pravila poslovanja, akt o internoj kontroli, tarife naknada) čije je donošenje i odobravanje definisano članom 77. Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Nadalje, Komisija daje saglasnost na imenovanja direktora profesionalnog posrednika odnosno rukovodioca organizacionog dijela banke (član 91. Zakona o tržištu vrijednosnih papira), što je jedan od uslova za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima.

Za obavljanje određenih poslova iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, kao što su brokerski i dilerski poslovi, nužno je imati uposlena fizička lica (brokere) kojima Komisija izdaje dozvole.

Na osnovu člana 102. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Komisija izdaje dozvole fizičkim licima za poslove brokera, investicijskog savjetnika/menadžera, a potom prati njihovu održivost u smislu ispunjavanja uslova propisanih tim Zakonom i propisima Komisije.

U 2017. godini su izdate sljedeće nove dozvole iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira:

Ime i prezime	Tip dozvole	Rad u društvu
Azra (Ahmeta) Osmanbegović	brokerska	ASA Banka dd Sarajevo
Karić Amela	brokerska	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo

Tabela 12. Pregled izdatih novih dozvola

U 2017. godini su izdate dvije nove brokerske dozvole, kao što je bio slučaj i u 2016. godini. Pored dvije nove dozvole, u 2017. godini je obnovljeno izdavanje 12 (dvanaest) dozvola po osnovu odredbe člana 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 25/17).

Aktivne dozvole koje se izdaju fizičkim licima na dan 31.12.2017. godine:

Red br.	Ime i prezime	Tip dozvole	Poslodavac
1	Adnan Bunjo	Brokerska	AW Broker d.o.o. Sarajevo
2	Karalić Selma	Brokerska	AW Broker d.o.o. Sarajevo
3	Buljević Samra	Brokerska	VGT Broker doo Visoko
4	Pašović Mirela	Brokerska	VGT Broker doo Visoko
5	Sanja Jokić (Vidaković)	Brokerska	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo
6	Karić Amela	Brokerska	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo
7	Vrabac Berin	Brokerska	Unibroker doo Sarajevo
8	Emir Imširević	Brokerska	Unibroker doo Sarajevo
9	Nadira Čenanović	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
10	Nejra Jakić Ibrahimović	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
11	Sanja Jokić	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
12	Aida Murselović	Brokerska	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
13	Emilija Mlađen	Brokerska	ASA Banka dd Sarajevo
14	Azra Osmanbegović	brokerska	ASA Banka dd Sarajevo

Tabela 13. Aktivne dozvole na dan 31.12.2017. godine.

Broj aktivnih brokerskih dozvola fizičkih lica kod profesionalnih posrednika je, u odnosu na 31.12.2016. godine, manji za tri dozvole.

Aktivne brokerske dozvole se redovno prate u smislu ispunjavanja uslova koje propisuje Zakon o tržištu vrijednosnih papira i podzakonski opći akti Komisije.

Pregled broja aktivnih brokerskih dozvola (fizička lica) za period 2011.- 2017.:

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Br. dozvola	32	27	25	26	20	17	14

Tabela 14. Pregled broja aktivnih dozvola u periodu od 2011. do 2017. godine

Broj aktivnih brokerskih dozvola u zadnjih sedam godina je u kontinuiranom padu, a razlog treba tražiti u smanjenju broja pravnih lica koja obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima i broja izdatih dozvola. Profesionalni posrednici oblika „d.o.o.“ su uposlenost brokera sveli na minimalni broj neophodan za održavanje brokerskih dozvola.

Pored dozvola za fizička lica koja obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima iz člana 67. stav (1) Zakona, treba dodati dozvole investicijskih menadžera/savjetnika, izdate na zahtjev društava za upravljanje fondovima (što nije obuhvaćeno ovim poglavljem).

Prema propisima Komisije kontinuirano se prate kadrovski uslovi koje moraju ispunjavati profesionalni posrednici.

Pregled uposlenosti kod profesionalnih posrednika koji obavljaju poslove iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, na dan 31.12.2017 godine:

R. br.	DRUŠTVO	STANJE UPOSLENOSTI (broj uposlenih)					
		31.12.2016.			31.12.2017.		
		puno rad. vrijeme	nepuno rad. vr.	ukupno	puno rad. vrijeme	nepuno rad. vr.	ukupno
1	AW Broker doo Sarajevo	7	1-4h	8	7	2-4h	9
2	Unibroker doo Sarajevo	5	1-6h	6	6	0	6
3	VGT Broker doo Visoko	6	1-4h	7	5	1-2h	6

4	SEE Investment Solutions doo Sarajevo	6	1-2h	6	4	1-2h	5
5	Addiko Bank d.d. Sarajevo	4	0	4	0	0	0
6	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina	7	0	7	7	0	7
7	ASA Banka d.d. Sarajevo	3	0	3	4	0	4
8	UniCredit Bank d.d. Mostar	2	0	2	2	0	2
	Ukupno	39	4	43	35	4	39

Tabela 15. Pregled broja uposlenih kod profesionalnih posrednika

Broj uposlenih, prema prednje navedenim podacima, manji je za 4 (četiri) uposlenika u odnosu na 31.12.2016. godine. Iskazani broj uposlenih (39) obuhvata i uposlene sa nepunim radnim vremenom. Stoga, ako se uzmu 4 uposlena sa nepunim radnim vremenom, proizlazi da je ukupni broj još i manji.

Svi uposleni prijavljeni na nepuno radno vrijeme su uposlenicima kod profesionalnih posrednika oblika „d.o.o.“, dok kod banaka koje obavljaju iste poslove nema uposlenika sa nepunim radnim vremenom.

Pregled uposlenosti kod profesionalnih posrednika u vremenskom periodu 2008.-2017. (31.12.):

Godina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Br. uposlenih	151	120	89	77	67	56	58	44	43	39

Tabela 16. Pregled broja uposlenih kod profesionalnih posrednika u periodu 2008-2017

Iz prethodne tabele vidljiv je kontinuirani pad broja uposlenih kod profesionalnih posrednika, da bi taj broj u 2017. godini iznosio njih svega 39. Brokerska društva oblika „d.o.o.“ uglavnom drže najmanji mogući broj uposlenih sa kojim mogu pokrivati poslove za koje imaju dozvole.

Brokerska društva u Federaciji BiH usluge obavljaju u mjestima sjedišta kao i u osnovanim podružnicama.

Pregled aktivnih podružnica/poslovnih jedinica brokerskih društava (stanje na dan 31.12.2017.g.):

Red br.	DRUŠTVO	PODRUŽNICE
1	VGT Brokers d.o.o. Visoko	Podružnica Sarajevo
2	Unibroker d.o.o. Sarajevo	Podružnica Novo Sarajevo
3	ASA Banka d.d. Sarajevo	koristi filijale banke
4	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina	koristi filijale banke

Tabela 17. Pregled aktivnih podružnica profesionalnih posrednika

Ukupan broj podružnica koje rade (izuzimajući filijale/podružnice banaka) je u odnosu na 31.12.2016. godine ostao nepromijenjen. Međutim, prestankom rada Addiko Bank d.d. Sarajevo u Federaciji BiH je znatno manji broj mjesta na kojima klijenti mogu davati naloge.

Komisija izdaje dozvole za obavljanje poslova skrbništva i banke depozitara u emisiji i prometu iz člana 67. stav (1) tačka h) i i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Dozvole banaka skrbnika (poslovi iz člana 67. stav (1) tačka h) Zakona o tržištu vrijednosnih papira):

R.br.	Banka skrbnik
1	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
2	UniCredit banka d.d. Mostar
3	NLB d.d. Sarajevo
4	Sberbank BH d.d. Sarajevo
5	Vakufska banka d.d. Sarajevo

Tabela 18. Pregled dozvola banaka skrbnika

Broj banaka sa dozvolom za obavljanje skrbničkih poslova je na datum 31.12.2017. godine, u odnosu na 31.12.2016. godine, manji za dvije dozvole.

Dozvole za poslove skrbništva za vremenski period 2011.- 2017.godina (31.12.):

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Broj dozvola	9	9	9	9	8	7	5

Tabela 19. Pregled skrbničkih dozvola

Nakon stagniranja od 2011. do 2014. godine, broj banaka sa dozvolom za obavljanje skrbničkih poslova je u opadanju od 2015. godine.

Dozvole banaka depozitara u prometu (poslovi iz člana 67. stav (1) tačka i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira):

R.br.	Banka depozitar
1	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
2	UniCredit banka dd Mostar
3	Sberbank BH d.d. Sarajevo
4	Sparkasse d.d. Sarajevo
5	Intesa SanPaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina
6	ASA Banka dd Sarajevo
7	Ziraat Bank Bosnia d.d. Sarajevo
8	Bosna Bank International d.d. Sarajevo

Tabela 20. Pregled dozvola banaka depozitara

Broj dozvola banaka depozitara u prometu u 2017. godini je, u odnosu na 2016. godinu, manji za tri dozvole.

Dozvole banaka depozitara u prometu za poslove iz člana 67. stav (1) tačka i) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, za vremenski period 2011. - 2017. godina (31.12.):

Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Br. dozvola	12	13	13	13	13	11	8

Tabela 21. Pregled broja dozvola banaka depozitara za period 2011.-2017.

Nakon stagniranja broja dozvola banaka depozitara u prometu u vremenskom periodu 2012.- 2015. godine, broj izdatih dozvola je u opadanju.

Pregled banaka depozitara u prometu koje imaju zaključene ugovore sa profesionalnim posrednicima, odnosno koje obavljaju te poslove iz ugovora:

R. br.	Društvo	Banka depozitar
1	AW Broker d.o.o. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
2	SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	UniCredit bank dd Mostar
3	Unibroker d.o.o. Sarajevo	ASA Banka d.d. Sarajevo
4	VGT Brokers d.o.o. Visoko	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
5	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina
6	ASA Banka dd Sarajevo	ASA Banka dd Sarajevo

Tabela 22. Pregled ugovora banaka depozitara sa profesionalnim posrednicima

U periodu 31.12.2016. do 31.12.2017 godine je bila jedna promjena tj. zaključenje novog ugovora između banke depozitara i profesionalnog posrednika VGT Broker d.o.o. Visoko (ranije je ugovor zaključen sa Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina).

Banke koje obavljaju poslove skrbništva i depozitara u emisiji i prometu imaju obavezu održavati propisane kadrovske uslove tj. broj i stručnu osposobljenost kadrova u posebnoj organizacijskoj cjelini unutar banke, što je predmet praćenja od strane Komisije.

Pregled uposlenosti kod banaka koje obavljaju poslove skrbnika i banke depozitara u prometu:

R. br.	DRUŠTVO	BROJ UPOSLENIKA	
		31.12.2016.	31.12.2017.
1	Addiko Bank d.d. Sarajevo	3	0
2	Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina	3	3
3	UniCredit banka d.d. Mostar	5	5
4	Sberbank BH d.d. Sarajevo	3	4
5	Sparkasse d.d. Sarajevo	3	4
6	Intesa SanPaolo d.d. Sarajevo	2	2
7	ASA Banka d.d. Sarajevo	1	1
8	Ziraat Bank BH d.d. Sarajevo	2	3
9	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	2	1
10	Vakufska banka d.d. Sarajevo	3	3
11	BOR banka dd. Sarajevo	3	0
12	NLB d.d. Sarajevo	2	2
Ukupno		32	28

Tabela 23. Pregled broja uposlenih kod banaka skrbnika i depozitara

Broj uposlenih kod banaka koje obavljaju poslove skrbništva i poslove depozitara u emisiji i prometu je niži za 4 (četiri) uposlena u odnosu na prethodnu godinu (na 31.12.). Uposlenost kod banaka je u punom radnom vremenu, a kadrovska struktura je zadovoljavajuća. Banke u obavljanju poslova sa vrijednosnim papirima koriste druge stručne službe unutar banke, a uposleni na poslovima sa vrijednosnim papirima se koriste za obavljanje drugih poslova u banci kada je to moguće po prirodi posla.

U vezi kadrovske strukture uposlenih kod svih učesnika koji obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira (tj. profesionalni posrednici i banke koje obavljaju poslove skrbništva i depozitara u prometu vrijednosnih papira), Komisija daje saglasnost na imenovanje direktora profesionalnog posrednika odnosno rukovodioca organizacijskog dijela banke koja obavlja poslove sa vrijednosnim papirima iz navedene odredbe Zakona.

Na osnovu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 25/17) Komisija je obnovila davanje saglasnosti na imenovanje direktora/ rukovodioca profesionalnih posrednika (uključujući banke).

U tom smislu su date saglasnosti na direktore profesionalnih posrednika organizacijskog oblika „d.o.o.“ i rukovodioca organizacijskog dijela banaka koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima, i to:

- a) za četiri direktora (profesionalni posrednici oblika „d.o.o.“) od čega je data jedna saglasnost na određeni vremenski period od jedne godine,
- b) dvanaest rukovodilaca organizacijskog dijela u bankama koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima.

U skladu sa važećim propisima prate se osnivači profesionalnih posrednika iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira. U smislu navedenog propisa, Komisija se obavještava o svim promjenama osnivača/udjeličara, s tim da daje saglasnost na promjene osnivačkog udjela koji čini kvalificirani udio.

Pregled udjeličara kod profesionalnih posrednika organizacijskog oblika „d.o.o.“:

Profesionalni posrednik	Osnovni kapital - KM	Udjeličar	Iznos udjela - KM	Iznos udjela - %
AW Broker d.o.o. Sarajevo	500.000,00	Jakub Bunjo	250.000,00	50
		Omer Mehak	250.000,00	50
SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo	400.000,00	SEE Business Solutions d.o.o. Sarajevo	260.000,00	65
		Taner Aličehić, Švic.	92.000,00	23
		SEE Investment Solutions GmbH Švicarska	48.000,00	12
Unibroker d.o.o. Sarajevo	250.000,00	Irfan Ćurevac	200.000,00	80
		Emir Imširović	50.000,00	20
VGT Broker d.o.o. Visoko	350.000,00	Adi Ahić	350.000,00	100

Tabela 24. Pregled udjeličara kod profesionalnih posrednika „d.o.o.“

Na osnovu člana 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 25/17) svi udjeličari sa iznosom koji čini kvalificirani udio kod profesionalnih posrednika bili su dužni podnijeti zahtjev Komisiji za davanje saglasnosti na kvalificirane udjele, što su i učinili.

Udjeličari (domaći/ino) u osnovnom kapitalu (ukupnom) profesionalnih posrednika oblika „d.o.o.“ - period 2013.-2017.:

Godina	Br. društava	Osnovni kapital (ukupno)	Domaći udjeličari u osnovnom kapitalu	% domaći udjeli	Ino udjeličari u osnovnom kapitalu	% ino udjeli
2013.	7	2.800.000	2.232.774,9	79,74	567.225,10	20,26
2014.	7	2.800.000	2.232.774,9	79,74	567.225,10	20,26
2015.	4	1.650.000	1.510.000,00	91,52	140.000,00	8,48
2016.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33
2017.	4	1.500.000	1.360.000,00	90,67	140.000,00	9,33

Tabela 25. Pregled udjeličara u osnovnom kapitalu profesionalnih posrednika

Iz prethodne tabele je vidljivo da dominiraju domaći udjeličari. Samo u društvu SEE Investment Solutions doo Sarajevo u zadnje tri godine ima inostranog kapitala (jedno domaće fizičko lice koje živi u inostranstvu i jedno pravno lice čiji su osnivači porijeklom sa ovih područja).

S druge strane su banke koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima po izdatim dozvolama po Zakonu o tržištu vrijednosnih papira sa inostranim osnovnim kapitalom.

Pregled značajnijeg učešća vlasništva kod banaka koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima:

Naziv banke	Najveći (po iznosu) vlasnik/dioničar
Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina	Raiffeisen SEE Region Holding GmbH Wien, 99,9951%
UniCredit banka d.d. Sarajevo	Zagrebačka banka d.d, Zagreb, Hrvatska, 99,3093
NLB d.d. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana, Slovenija, 97,3363%
Sberbank BH d.d. Sarajevo	Sberbank Europe AG, Wien, AUT, 100,00%
Sparkasse d.d. Sarajevo	Steiermarkische Bank und AG, Graz, AUT, 97,0427%
Intesa SanPaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina	Privredna banka Zagreb, HRV, 99,99,%
ASA Banka d.d. Sarajevo	Dioničari preko 10% dionica: ASA Finance d.d. Sarajevo, 47.0073%; ZIF prevent Invest d.d. Sarajevo, 11.4584%
Vakufska banka d.d. Sarajevo	FDS d.d. Sarajevo, 66,5050%
Ziraat Bank d.d. Sarajevo	T.C.Z.B. Ankara, Turska, 100%
Bosna Bank International d.d. Sarajevo	Islamic Development Bank, Jeddah, SAU, 45,4574%; Abu Dhabi Islamic bank 27,27%; Dubai Islamic bank 27,27%

Tabela 26. Pregled značajnijih udjela u vlasništvu kod banaka na tržištu v.p.

Na osnovu Zakona o tržištu vrijednosnih papira, banke koje imaju dozvolu Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima obavještavaju Komisiju o promjenama u vlasničkoj strukturi.

U 2017. godini u vlasničkoj strukturi banaka koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima je bilo promjena kod Intesa banka Sanpaolo d.d. Sarajevo. Radi se o istiskivanju dioničara tako da je iznos vlasništva (PBZ d.d. Zagreb) povećan na 99,99%. Ostalo je nešto prioriternih dionica koje nisu u vlasništvu navedenog dioničara.

Sarajevska berza ima dozvolu Komisije. Broj uposlenih na 31.12.2017. godine iznosi 7 (sedam) i u skladu s propisima ima dvije osobe sa položenim ispitom za brokera.

U 2018. godini, na osnovu člana 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 25/17), SASE je podnijela zahtjev za davanje saglasnosti na imenovanog direktora, što je Komisija pozitivno riješila. Kvalificirani udjeličari u osnovnom kapitalu berze dužni su podnijeti zahtjev za saglasnost prema istoj odredbi.

U osnovnom kapitalu berze je samo jedan kvalificirani udjeličar (povezane osobe) sa iznosom od 20%, i to: Borsa İstanbul Turkey, Takasbank İstanbul Turkey, Central Registry Agenc, Turkey. Komisija je dala suglasnost na zahtjev za navedenog kvalificiranog udjeličara.

Iz navedenog se može konstatovati da u 2017. godini nema novih pravnih lica za poslove iz člana 67. stav (1) Zakona (profesionalni posrednici oblika „d.o.o.“). Na dan 31.12.2017. godine ima 13 aktivnih dozvola za poslove iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) Zakona o tržištu vrijednosnih papira, što je manje za 3 (tri) dozvole u odnosu na 31.12.2016. godine. Ukupna struktura dozvola za poslove iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira je sljedeća: 6 (šest) brokerskih (manje za jednu u odnosu na 31.12.2016.); dvije dilerske (isti broj kao na 31.12.2016.), četiri agenta emisije (isti broj kao na 31.12.2016.), jedan pokrovitelj emisije (nepromijenjeno u odnosu na 2016.), pet skrbničkih dozvola (dvije manje u odnosu na 31.12.2016.) i 12 (dvanaest) dozvola banke depozitara u prometu (isto kao u 2016. godine). Broj uposlenih kod profesionalnih posrednika na dan 31.12.2016. godine (za poslove iz člana 67. stav (1) tačka a) do g) je manji za 4 (četiri) uposlena u odnosu na 31.12.2016. godine. Broj aktivnih dozvola za fizička lica uposlene kod profesionalnih posrednika je na 31.12.2017. godine manji za tri brokera. Nema dozvola za investicijskog savjetnika iz člana 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Broj uposlenih kod banaka koje imaju dozvole skrbnika i depozitara, na dan 31.12.2017. godine, manji je za 5 (pet) u odnosu na 31.12.2016. godine. Broj aktivnih podružnica profesionalnih posrednika je, u odnosu na 31.12.2017.god, ostao nepromijenjen (dvije podružnice) dok je broj filijala banaka za primanje naloga znatno manji (odlaskom Addiko banke sa tržišta). Kao i u prethodnim godinama, neke od banaka zbog nedostatka posla rijetko koriste neke od izdatih dozvola (npr. poslovi banke depozitara u prometu i pokrovitelja emisije). Za očekivati je da će doći do smanjenja

broja dozvola banaka depozitara zbog činjenice da neke od njih ne koriste svoju dozvolu zbog nedostatka posla.

U skladu sa članom 49. Zakona o investicijskim fondovima, Komisija izdaje dozvole za obavljanje poslova banke depozitara fonda. Banka depozitar fonda jeste banka koja za potrebe fonda obavlja poslove čuvanja zasebne imovine fonda, poslove vođenja posebnih računa za imovinu fonda i odjeljivanja imovine svakog pojedinog fonda od imovine ostalih fondova, te obavlja druge poslove u skladu sa odredbama Zakona o investicijskim fondovima i Pravilnikom o bankama depozitarima investicijskih fondova. Komisija izdaje dozvole na neodređeno vrijeme i one važe do njihovog obustavljanja ili ukidanja. Depozitar fonda dužan je kontinuirano ispunjavati uslove za sticanje dozvole, na zahtjev Komisije predložiti dokaze o ispunjavanju uslova za stečenu dozvolu, te uplaćivati godišnju naknadu za nadzor i održavanje dozvole na način i u roku koji odredi Komisija.

U izvještajnoj godini četiri banke i dalje ispunjavanju uvjete za održavanje dozvole za obavljanje poslova depozitara fonda, dok je jednoj banci dozvola ukinuta na vlastiti zahtjev.

Naziv banke	Dozvola
Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina	Važeća dozvola
Sberbank BH d.d. Sarajevo	Važeća dozvola
Vakufska banka d.d. Sarajevo	Važeća dozvola
Unicredit Bank d.d.	Važeća dozvola
Addiko Bank d.d. Sarajevo	Ukinuta dozvola 06.12.2017.

Tabela 27. Pregled dozvola za banke depozitare fondova

U nastavku se daje pregled banaka depozitara fondova koje imaju zaključene ugovore sa društvima za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima ili nadzornim odborima zatvorenih investicijskih fondova.

R. br.	Investicijski fond	Banka depozitar
1	ZIF Naprijed d.d. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
2	ZIF Eurofond - 1 d.d. Tuzla	Sberbank BH d.d. Sarajevo
3	ZIF Herbos fond dd	Unicredit Bank d.d.
4	ZIF BIG Investiciona grupa d.d. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
5	ZIF CROBIH Fond d.d. Mostar	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
6	ZIF Prof Plus d.d. Sarajevo	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
7	ZIF Prevent INVEST d.d. Sarajevo	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
8	ZIF Fortuna Fond d.d. Cazin	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
9	OIF Addiko BH Equity	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
10	OIF Lilium Cash	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
11	OIF Lilium Global	Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina
12	OIF Capital	Sberbank BH d.d. Sarajevo
13	OIF Raiffeisen Balance	Sberbank BH d.d. Sarajevo
14	ZIF Bosfin dd Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
15	ZIF MI Group d.d. Sarajevo	Sberbank BH d.d. Sarajevo
16	ZIF Bonus d.d. Sarajevo	Vakufska banka d.d. Sarajevo
17	OIF Raiffesien CASH	Unicredit Bank d.d.

Tabela 28. Pregled ugovora između investicijskih fondova i banaka depozitara

Reviziju finansijskih izvještaja za investicijske fondove mogu obavljati samo ona revizorska društva koja ispunjavaju uslove propisane Pravilnikom o uslovima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova. Prema ovom Pravilniku revizorsko društvo mora biti uvršteno na Listu revizorskih društava za investicijske fondove koju uspostavlja Komisija i koja se objavljuje na internetskoj stranici Komisije. U daljem tekstu se daje lista revizorskih društava za pružanje usluga revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova na dan 31.12.2017.godine.

Red. br.	Podaci o revizorskom društvu
1.	Društvo za reviziju i usluge „ZUKO“ doo Sarajevo Ahmeta Ljubunčića 22, Sarajevo Tel/fax: 033 752 930 ; e-mail: info@zuko.ba Ovlašteni revizori u Društvu: Biljana Ekinović, Nermin Zuko, Zuhra Eskić, Anisa Kos Investicijski savjetnik u Društvu: Biljana Ekinović
2.	Društvo za reviziju „BAKER TILLY RE OPINION“ doo Sarajevo Grbavička 4/IV, Sarajevo Tel: 033 218 829; 033 552 150 ; Fax: 033 552 152 ; e-mail: info@bakertillyreopinion.ba Ovlašteni revizori u Društvu: Nihad Fejzić, Dražen Branković, Ezita Imamović, Ema Sinanović, Elma Papić Investicijski savjetnik u Društvu: Elma Papić
3.	Društvo za reviziju „EXPERT“ doo Zenica Bulevar Kulina bana 28b, Zenica Tel/Fax: 032 203 110; 061 791 882 ; e-mail: expert.revizija@bih.net.ba Ovlašteni revizori u Društvu: Zinka Fetahović, Merdžana Sijamija, Jasminka Lončarić Investicijski savjetnik u Društvu: Zinka Fetahović
4.	Društvo „REVIK“ doo Sarajevo, REVIZIJA, RAČUNOVODSTVO I KONSALTING Branilaca Sarajeva 20, Sarajevo Te/Fax: 033 200 383; 226 289 ; e-mail: revik@bih.net.ba Ovlašteni revizori Društva: Milan Novokmet, Edin Udovčić, Kenan Kapetanović Investicijski savjetnik u Društvu: Kenan Kapetanović, Ognjen Novokmet

Tabela 29. Pregled revizorskih društava investicijskih fondova

U skladu sa Zakonom o investicijskim fondovima i podzakonskim aktima Komisije, Komisija je u 2017. godini rješavala zahtjeve društava za upravljanje, kako je prikazano u sljedećoj tabeli.

	Prethodna saglasnost / Zahtjev	Broj zahtjeva
1	Sticanje kvalificiranog udjela u Društvu za upravljanje	10
2	Saglasnost za članove uprave Društva za upravljanje	16
3	Pripajanje Otvorenog investicijskog fonda	1
4	Promjena banke depozitara	3
5	Ukidanje dozvole za obavljanje poslova depozitara fonda	1
6	Promjena vanjskog revizora Otvorenog investicionog fonda	2
7	Saglasnost za izmjene prospekta i statuta fonda	8
8	Povećanje osnovnog kapitala Društva za upravljanje	3
9	Saglasnost za članove nadzornog odbora Društva za upravljanje	15
10	Dozvola za upravljanje Zatvorenim investicijskim fondom	4
11	Odobrenje općeg akta o sukobu interesa	3
12	Saglasnost za imenovanje direktora Zatvorenog investicionog fonda	12
13	Saglasnost za članove nadzornog odbora Zatvorenog investicionog fonda	11
14	Odobranja promotivnih aktivnosti Otvorenog investicionog fonda	2
15	Dozvole za obavljanje poslova investicijskog savjetnika/investicijskog menadžera	2

Tabela 30. Pregled zahtjeva društava za upravljanje

6. Normativna aktivnost Komisije

U okviru svojih nadležnosti regulatora, utvrđenih zakonom, Komisija je donijela 58 podzakonskih propisa, koji su trenutno na snazi i u primjeni, odnosno sve potrebne podzakonske propise kojima se reguliše tržište vrijednosnih papira, emisije i promet na tržištu vrijednosnih papira, izdavanje dozvola ovlaštenim učesnicima i njihovo poslovanje, vođenje registra emitenata i registra fondova, korporativno upravljanje i finansijsko izvještavanje o poslovanju ovlaštenih učesnika i emitenata vrijednosnih papira.

Komisija je u 2017. godini u normativnoj oblasti realizovala izradu novih ili izmjenu propisa saglasno svojim ovlaštenjima u primjeni zakona i potrebama regulacije tržišta kapitala. U 2017. godini Komisija je donijela sljedeće podzakonske propise:

1. Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole za osnivanje, članstvu i sticanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 54/17);
2. Pravilnik o uslovima i postupku za izdavanje saglasnosti za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje fondovima ili zatvorenog investicijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 54/17);
3. Pravilnik o ugovoru o članstvu, prospektu i zaštiti korisnika usluga društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17);
4. Pravilnik o bankama depozitarima dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17);
5. Pravilnik o prestanku društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i prenosu prava upravljanja („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17);
6. Pravilnik o načinu vršenja nadzora nad društvom za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17);
7. Pravilnik o statusnim promjenama dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
8. Pravilnik o uslovima i poslovanju društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
9. Pravilnik o registru članova dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
10. Pravilnik o obračunu neto vrijednosti imovine dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
11. Pravilnik o postupku naknade štete članovima dobrovoljnog penzijskog fonda i/ili dobrovoljnom penzijskom fondu („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
12. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
13. Pravilnik o obračunu naknade društvu za upravljanje i o obračunu prinosa dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
14. Pravilnik o uslovima za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
15. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
16. Pravilnik o izdavanju dozvole za upravljanje i davanju saglasnosti na prospekt dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
17. Pravilnik o izdavanju dozvole za rad i sticanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
18. Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja dobrovoljnih penzijskih fondova i društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17);
19. Pravilnik o promociji dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17).

Od 19 novih propisa koje je Komisija donijela, 17 se odnosi na primjenu Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 104/16), dok dva se odnose na obaveze proistekle iz izmjena i dopuna Zakona o investicijskim fondovima.

U cilju usklađivanja sa izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fondovima i Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Komisija je izmijenila i dva podzakonska akta (Pravilnik o kvalificiranim udjelima učesnika na tržištu vrijednosnih papira i Pravilnik o registru udjela), kao i jedan podzakonski akt u vezi sa ovlaštenjima Komisije u primjeni Zakona o preuzimanju dioničkih društava (Pravilnik o postupanju kod preuzimanja dioničkih društava).

7. Sudski postupci

Rješavajući po zahtjevima pravnih i fizičkih lica i po službenoj dužnosti, u okviru svojih ovlaštenja, odluke Komisije u upravnim postupcima su konačne, a protiv istih se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom. Pored toga, Komisija je nadležna za izricanje zakonom utvrđenih mjera prema ovlaštenim učesnicima na tržištu kapitala, oduzimanje ili obustavljanje na određeno vrijeme dozvola ovlaštenim učesnicima pravnim i fizičkim licima, izdavanje prekršajnih naloga ili podnošenje prekršajnih prijava i krivičnih prijava.

Sudski postupci u kojima Komisija učestvuje kao stranka vezani su većinom za upravne sporove pokrenute tužbama protiv akata Komisije pred nadležnim sudovima, prekršajne postupke po podnesenim prekršajnim prijavama, parnične postupke po tužbama ili prikupljanje dokumentacije i dokaza u istražnim postupcima pred nadležnim tužilaštvima.

Na osnovu provedenog nadzora Komisija je u 2017. godini podnijela tužbu za poništenje transakcije obavljene na Sarajevskoj berzi, na osnovu koje je Općinski sud u Zenici odredio privremenu mjeru osiguranja.

Održana je glavna rasprava u parničnom postupku po tužbi Šabana Rizvića sa ishodom odlukom suda u korist Komisije.

U vezi sudskih sporova pokrenutih protiv akata Komisije koji se odnose na upise u registar emitenata i preuzimanje dioničkih društava, Kantonalnom sudu u Sarajevu dostavljena su tri odgovora na tužbe.

Po osnovu izdatih prekršajnih naloga u 2016. godini, u ovoj godini je pred nadležnim sudom održan usmeni pretres, gdje je sud izrekao sankciju protiv odgovorne osobe u pravnoj osobi. Isto tako, Kantonalni sud u Sarajevu je u ovoj izvještajnoj godini potvrdio Rješenje Općinskog suda u Sarajevu kojim je Društvo za upravljanje fondovima Kapital Invest d.o.o. Cazin oglašen odgovornim za prekršaj.

U 2017. godini je prvostepeno okončan sudski spor u korist Komisije, a koje je društvo Kvantum group pokrenulo 2014. godine.

8. Saradnja sa drugim nadležnim tijelima i edukacija uposlenika

Komisija je članica IOSCO-a (Međunarodne organizacije komisija za vrijednosne papire) što joj omogućava uspostavljanje saradnje sa srodnim institucijama u drugim zemljama. IOSCO je organizacija koja uključuje institucije iz cijelog svijeta koje nadziru tržišta kapitala, a koja uspostavlja međunarodne standarde regulacije i kontrole tržišta. U okviru IOSCO-a završena je procedura pristupanja Komisije Multilateralnom sporazumu o razmjeni informacija na tržištu kapitala (MMoU). Multilateralni sporazum o razmjeni informacija na tržištu kapitala omogućuje regulatorima iz cijelog svijeta razmjenu informacija i pružanje pomoći u nadziranju tržišta i vođenju istraga o transakcijama. U skladu sa procedurama MMoU Komisija je u više navrata razmijenila informacije i podatke sa regulatorima tržišta kapitala Republike Slovenije, Republike Hrvatske, Republike Turske, Luksemburga i Kajmanskih otoka. Ostvarena je značajna saradnja sa institucijama nadležnim za regulisanje tržišta kapitala u regionu, kroz razmjenu informacija i iskustava, te posebno zaključivanjem Memoranduma o međusobnoj saradnji i razmjeni informacija sa komisijama za vrijednosne papire Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije,

Slovenije, Rumunije, Turske, Grčke i Malezije. Komisija je učestvovala na regionalnim konferencijama regulatora tržišta vrijednosnih papira na kojima je razmatrana inicijativa za poboljšanje saradnje. Koncem novembra 2011. godine regulatori tržišta kapitala iz regiona (Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije i BiH) potpisali su Deklaraciju o saradnji. U okviru saradnje sa Komisijom za hartije od vrijednosti Republike Srpske i Komisijom Brčko Distrikta vrši se razmjena informacija i saradnja na kontrolisanju učesnika na tržištu u cilju ostvarivanja nadzorne funkcije.

Redovno se odvija saradnja sa nadležnim organima države i entiteta u razmjeni informacija i pripremi zakona i propisa iz oblasti tržišta kapitala i usaglašavanju sa propisima Evropske Unije. Komisija u skladu sa svojim nadležnostima iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sarađuje sa nadležnim državnim organima i u Radnoj grupi za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kroz razmjenu informacija i učešćem u izradi izvještaja o napretku po zahtjevu Tima za evaluaciju Moneyvala. Također, Komisija u provođenju nadzora i drugih aktivnosti stalno sarađuje sa nadležnim tužilaštvima i sudovima u prikupljanju informacija i dokumentacije potrebnih za provođenje istražnih radnji. Radi unapređenja saradnje sa drugim regulatorima u zemlji potpisan je Sporazum o saradnji i razmjeni informacija sa Agencijom za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Komisija je postupala po zahtjevima drugih nadležnih organa države i entiteta. U izvještajnom periodu Komisiji su se određenim zahtjevima za pribavljanje ili dostavljanje dokumentacije obraćali Federalna uprava policije, Uprava policije MUP Bosansko-podrinjskog kantona, Zeničko-dobojskog kantona, Kantonalna tužilaštva Kantona Sarajevo, Tuzlanskog kantona, Srednjobosanskog kantona, Ministarstvo sigurnosti BiH, Ministarstvo pravde BiH, Obavještajno sigurnosna agencija BiH, Agencija za bankarstvo Federacije BiH, Porezna uprave Federacije BiH, Finansijska policija Federacije BiH, Federalna uprava za inspekcijske poslove, Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske, te Agencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH.

U cilju edukacije uposlenici Komisije su prisustvovali seminarima i konferencijama koje imaju za teme primjenu zakona i propisa iz različitih oblasti. Tako su predstavnici Komisije prisustvovali sljedećim seminarima/edukacijama/radionicama: Forum iz oblasti sprečavanja pranja novca, IPA 2013 – Predstavljanje relevantnog EU zakonodavstva II (nadzorna tijela), IPA 2013 – Twinning projekt „Podrška borbi protiv pranja novca“ – Identifikacija mjera saradnje, Procjena uticaja propisa na korupciju – koruptivni rizici u organizaciji Agencije za državnu službu Federacije BiH u saradnji sa Centrom za međunarodni razvoj Državnog univerziteta u Njujorku, te uz učešće Generalnog sekretarijata Vlade Federacije BiH i antikorupcionog tima Vlade Federacije BiH, te IPA 2013 Twinning projekt „Razvijanje partnerstva sa privatnim sektorom i uspostavljanje mreže“.

9. Ostalo

Proces usklađivanja propisa sa Direktivama Evropske Unije, u skladu sa preuzetim obavezama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, proveden je prilikom donošenja novog Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o investicijskim fondovima, kao i propisa koji su doneseni radi primjene ovih zakona. Radi daljeg usklađivanja sa direktivama Evropske Unije usvojen je novi Zakon o preuzimanju dioničkih društava, koji je usklađen sa Direktivom 2004/25/EC Evropskog parlamenta i Vijeća Evrope o preuzimanju dioničkih društava od 21. 04. 2004. godine. Urađen je izvještaj o napretku u oblasti tržišta vrijednosnih papira u svrhu realizacije obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Komisija je nadležnom ministarstvu finansija podnijela inicijativu za izmjenu Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o investicijskim fondovima, koji su usvojeni 2017. godine. Predstavnici Komisije su uzeli učešće u radnim grupama u vezi provedbe Akcionog plana Bosne i Hercegovine za otklanjanje nedostataka u borbi protiv pranja novca, a u cilju harmonizacije sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa standardima i preporukama Radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca – FATF.

Komisija je donijela Smjernice za primjenu Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti, pratila postupanje po Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti i Pravilniku o procjeni rizika, podacima, informacijama, dokumentaciji,

metodama identifikacije i ostalim minimalnim pokazateljima neophodnim za efikasnu provedbu odredbi ovog Zakona.

U izvještajnoj godini Komisija je uzela učešće u pripremi odgovora na upitnik Evropske komisije, što je bio jedan od najvažnijih i najkompleksnijih zadataka za državnu upravu u procesu evropskih integracija. S tim u vezi, Komisija je Uredu Vlade Federacije BiH i Direkciji za evropske integracije dostavila odgovore na pitanja iz Poglavlja 4., 6. i 9. te odgovore na pitanja iz oblasti Ekonomskih kriterija. Po ovom osnovu Komisija je dostavila odgovore na ukupno 98 pitanja. Predstavnici Komisije su učestvovali i u radnim grupama u svrhu tehničke finalizacije odgovora.

Od ostalih aktivnosti treba pomenuti redovno praćenje propisa i saradnju sa nadležnim ministarstvima u izradi nacрта zakona. Po zahtjevima pravnih i fizičkih lica redovno se daju mišljenja i odgovori na upite o primjeni zakona i drugih propisa. Najčešći upiti odnose se na održavanje skupština dioničara, ostvarivanje prava dioničara, rad i imenovanje nadzornog odbora i uprave i drugo.

TRŽIŠTE KAPITALA I UČESNICI NA TRŽIŠTU

1. Normativno-pravni okvir za funkcionisanje tržišta

Tržište kapitala u Federaciji BiH, kao i ovlaštenja i djelokrug rada Komisije i drugih institucija i učesnika na tržištu kapitala, regulisani su Zakonom o Komisiji za vrijednosne papire, Zakonom o tržištu vrijednosnih papira (donesen koncem 2008. godine), Zakonom o registru vrijednosnih papira, Zakonom o investicijskim fondovima (donesen koncem 2008. godine), Zakonom o privrednim društvima (donesen 2015. godine), Zakonom o preuzimanju dioničkih društava (donesen 2015. godine) i Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima (donesen koncem 2016. godine)

U okviru svojih nadležnosti regulatora, utvrđenih zakonom, Komisija je donijela 58 podzakonskih propisa, koji su trenutno na snazi i u primjeni, odnosno sve potrebne podzakonske propise kojima se reguliše tržište vrijednosnih papira, emisije i promet na tržištu vrijednosnih papira, izdavanje dozvola ovlaštenim učesnicima i njihovo poslovanje, vođenje registra emitenata i registra fondova, korporativno upravljanje i finansijsko izvještavanje o poslovanju ovlaštenih učesnika i emitenata vrijednosnih papira.

U nastavku se daje pregled zakona i propisa iz oblasti tržišta kapitala:

1. Zakon o tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 109/12, 86/15 25/17)
2. Zakon o Komisiji za vrijednosne papire („Službene novine FBiH“, br. 39/98, 36/99, 33/04, 92/13, 6/17)
3. Zakon o investicijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 25/17)
4. Zakon o preuzimanju dioničkih društava („Službene novine FBiH“, br. 77/15)
5. Zakon o Registru vrijednosnih papira („Službene novine FBiH“, br. 39/98, 36/99, 33/04)
6. Zakon o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH“, br. 81/15)
7. Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 104/16)
8. Statut Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 54/99)
9. Pravilnik o upravljanju dioničkim društvima („Službene novine Federacije BiH“, br. 19/10)
10. Odluka o tarifi naknada („Službene novine Federacije BiH“, br. 31/13, 48/14, 60/14, 22/16, 54/17)
11. Pravilnik o načinu obavljanja nadzora na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/05)
12. Pravilnik o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/13)

13. Pravilnik o načinu upisa i vođenja registra emitenata vrijednosnih papira kod Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 49/99, 4/05, 18/08, 8/09)
14. Pravilnik o vrjednovanju i obračunu imovine investicijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/09)
15. Pravilnik o ovlaštenim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira, sa prilogom: Program stručnih ispita za stjecanje dozvole za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova i investicijskog savjetovanja u prometu vrijednosnim papirima („Službene novine Federacije BiH“, br. 31/09, 73/09, 66/11, 87/12, 46 /13, 36/14, 96/15)
16. Pravilnik o posredovanju u poslovima s vrijednosnim papirima („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/09, 1/10, 31/10, 7/11, 53/13, 27/14, 35 /14, 83/15, 36/16)
17. Pravilnik o posebnim poslovima i ograničenjima prometa vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09)
18. Odluka o povratu dijela naknade za kandidate koji ostvare natprosječne rezultate na stručnom ispitu za brokere/dilere („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/01)
19. Odluka o povratu dijela naknade za kandidate koji ostvare natprosječne rezultate na stručnom ispitu za investicijske savjetnike („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/03)
20. Pravilnik o emisiji vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09, 87/10, 112/12, 103/14);
21. Odluku o standardima za izradu i odobravanje pravila i drugih akata berze i/ili drugog uređenog tržišta vrijednosnih papira u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 21/01)
22. Pravilnik o načinu sticanja i prometa vlastitih dionica („Službene novine Federacije BiH“, br. 12/04)
23. Pravilnik o promociji investicijskih fondova sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/09)
24. Pravilnik o registru udjela („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/09, 66/09, 96/17);
25. Pravilnik o uslovima za sticanje ovlaštenja za prodaju dionica ili udjela investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/09);
26. Pravilnik o bankama depozitarima investicijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/09);
27. Pravilnik o otvorenim investicijskim fondovima s rizičnim kapitalom („Službene novine Federacije BiH“, br. 29/09);
28. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09, 67/10);
29. Pravilnik o ulaganju zatvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom u nekretnine („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/09);
30. Pravilnik o ulaganju otvorenih investicijskih fondova sa zatvorenom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/09);
31. Pravilnik o uslovima poslovanja društva za upravljanje („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09, 7/10, 80/13, 83/15);
32. Pravilnik o uslovima za osnivanje zatvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/09);
33. Pravilnik o sadržaju zahtjeva, postupku izdavanja dozvole i uslovima za članove uprave društva za upravljanje („Službene novine Federacije BiH“, br. 18/09, 13/11, 30/15);
34. Odluka o prestanku važenja propisa Komisije za vrijednosne papire FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 7/10);
35. Pravilnik o ulaganjima zatvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/11);
36. Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja investicijskih fondova, društava za upravljanje i banke depozitara („Službene novine Federacije BiH“, br. 37/10, 79/12, 84/12, 7/13, 22 /14);
37. Pravilnik o pripajanju i likvidaciji investicijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 48/10);

38. Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje odobrenja prospekta otvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10);
39. Pravilnik o sadržaju zahtjeva, prospekta i ugovora o upravljanju zatvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10).
40. Pravilnik o uslovima za obavljanje revizije finansijskih izvještaja investicijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 7/11, 28/11, 61/11, 61/12, 101/12).
41. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja zatvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom („Službene novine Federacije BiH“, br. 64/14, 96/15)
42. Pravilnik o dozvoljenim tržišnim praksama („Službene novine Federacije BiH“, br. 58/15)
43. Pravilnik o vezanim zastupnicima („Službene novine Federacije BiH“, br. 58/15)
44. Pravilnik o razvrstavanju klijenata i pravilima poslovnog ponašanja u pružanju investicijskih usluga („Službene novine Federacije BiH“, br. 68/15, 5/16)
45. Pravilnik o kvalificiranim udjelima učesnika na tržištu vrijednosnih papira („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/13, 54/17)
46. Pravilnik o postupanju kod preuzimanja dioničkih društava („Službene novine Federacije BiH“, br. 101/15, 29/17)
47. Smjernice za procjenu rizika i sprovođenje zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za obveznike iz nadležnosti Komisije za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine
48. Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole za osnivanje, članstvu i sticanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje fondovima („Službene novine Federacije BiH“, broj 54/17)
49. Pravilnik o uslovima i postupku za izdavanje saglasnosti za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje fondovima ili zatvorenog investicijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, broj 54/17)
50. Pravilnik o ugovoru o članstvu, prospektu i zaštiti korisnika usluga društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
51. Pravilnik o bankama depozitarima dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
52. Pravilnik o prestanku društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i prenosu prava upravljanja („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
53. Pravilnik o načinu vršenja nadzora nad društvom za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
54. Pravilnik o statusnim promjenama dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
55. Pravilnik o uslovima i poslovanju društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
56. Pravilnik o registru članova dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/17)
57. Pravilnik o obračunu neto vrijednosti imovine dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
58. Pravilnik o postupku naknade štete članovima dobrovoljnog penzijskog fonda i/ili dobrovoljnom penzijskom fondu („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
59. Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
60. Pravilnik o obračunu naknade društvu za upravljanje i o obračunu prinosa dobrovoljnog penzijskog fonda („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
61. Pravilnik o uslovima za članstvo u upravi i nadzornom odboru društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
62. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17);
63. Pravilnik o izdavanju dozvole za upravljanje i davanju saglasnosti na prospekt dobrovoljnog penzijskog fonda; („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)

64. Pravilnik o izdavanju dozvole za rad i sticanju kvalificiranog udjela društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
65. Pravilnik o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja dobrovoljnih penzijskih fondova i društava za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)
66. Pravilnik o promociji dobrovoljnih penzijskih fondova („Službene novine Federacije BiH“ br. 97/17)

2. Promet na Sarajevskoj berzi-burzi vrijednosnih papira (SASE)

U 2017. godini na Sarajevskoj berzi ostvaren je ukupan promet od 532.607.355,00 KM, što čini 52,28% ukupnog prometa koji je ostvaren na bosanskohercegovačkim berzama. U sklopu 5.030 transakcija prometovana su 42.105.272 vrijednosna papira. Uspješno je okončano i 15 javnih ponuda, u ukupnom iznosu od 308.620.381,73 KM.

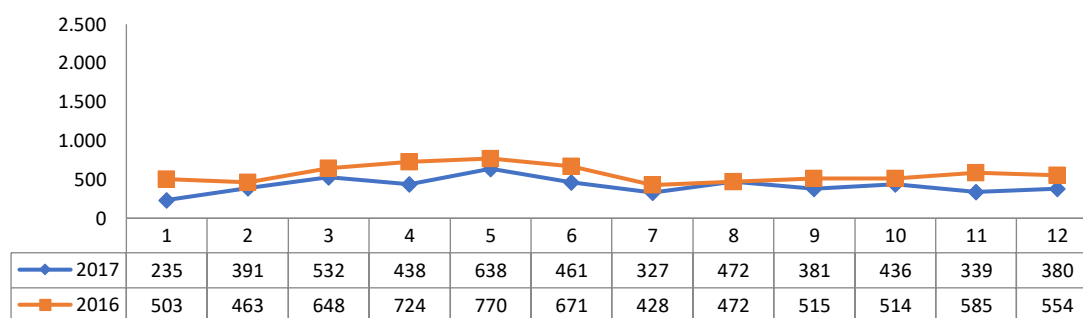
Mjesec	Broj transakcija	Broj v.p.	Vrijednost
Januar	235	1.399.269	19.938.376,97
Februar	391	660.152	4.627.899,70
Mart	532	1.478.321	27.116.752,35
April	438	3.943.956	68.877.201,10
Maj	638	6.558.417	78.034.828,13
Juni	461	590.107	70.992.887,47
Juli	327	1.218.905	12.600.740,17
Avgust	472	15.134.682	31.178.357,16
Septembar	381	2.736.286	23.108.303,59
Oktobar	436	2.223.592	33.317.228,12
Novembar	339	953.896	78.745.515,88
Decembar	380	5.207.689	84.069.264,36
UKUPNO	5.030	42.105.272	532.607.355,00

Tabela 31. Pregled prometa na SASE u 2017. godini

U 2017. godini najveća vrijednost prometa ostvarena je u decembru, a poseban uticaj na vrijednost realizovanog prometa imala je realizacija transakcija po zakazanim vanrednim aukcijama dionicama ZIF-ova (kroz 5 aukcija trgovano dionicama 3 ZIF-a u ukupnoj vrijednosti od 18.612.938,34 KM). U augustu 2017. godine trgovano je najvećom količinom vrijednosnih papira (15.134.682 vrijednosnih papira), dok je u maju zabilježen najveći broj zaključenih transakcija (638 transakcija).

Broj zaključenih transakcija u 2017. godini, kako se u nastavku prikazuje, ne bilježi veće mjesečne oscilacije. Grafikon pokazuje u određenoj mjeri identičan trend mjesečnih kretanja broja zaključenih transakcija u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu.

Uporedni pregled broja zaključenih transakcija u 2017. i 2016. g. - mjesečno

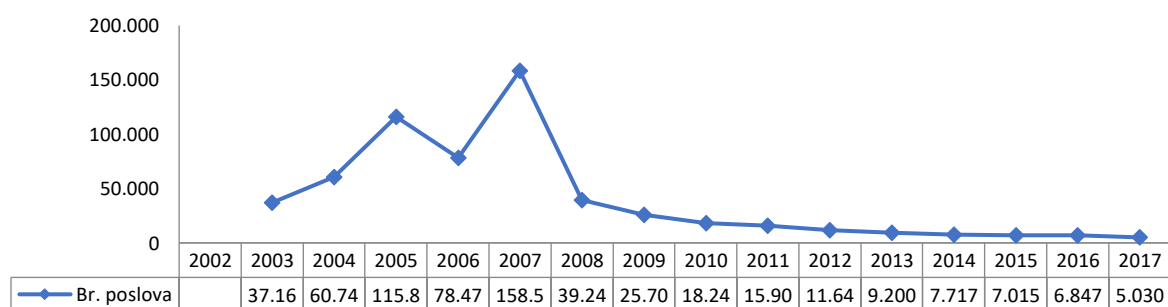

Grafikon 1. Pregled broja transakcija u 2016. i 2017. godini, po mjesecima

Ukupan broj zaključenih transakcija u 2017. godini je za 26,54% manji u odnosu na dati broj u 2016. godini. Prosječan broj transakcija u 2017. godini iznosio je 419 transakcija, dok je u 2016. godini iznosio 571 transakciju. Prema datom, može se zaključiti kako se iz godine u godinu prosječan mjesečni broj transakcija konstantno smanjuje.

U kontekstu dužeg vremenskog perioda, za posljednjih 9 godina kada je u pitanju broj zaključenih transakcija zaključak je isti, a to je da je broj zaključenih transakcija u 2017. godini najmanji u posljednjih 16 godina, odnosno otkada je uspostavljeno tržište kapitala u Federaciji BiH.

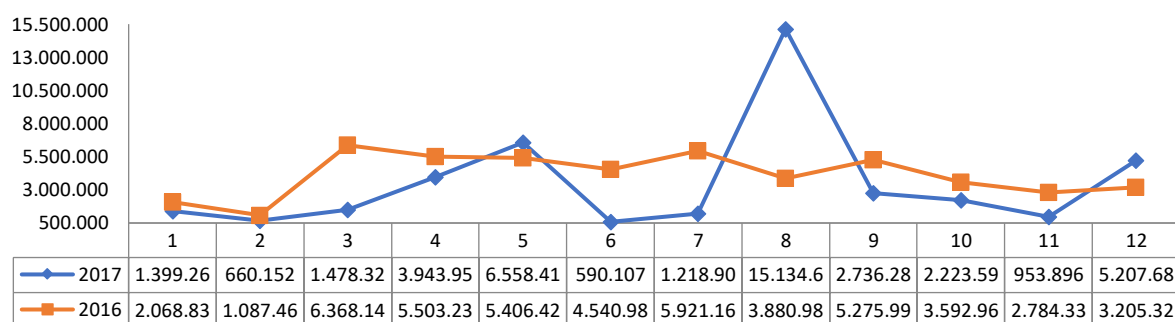
Grafički prikaz broj zaključenih transakcija za period 2002. - 2017. g.

Grafikon 2. Prikaz broja transakcija za period 2002.- 2017. godina

Poslije datog pregleda broja zaključenih transakcija na mjesečnom nivou za 2017. i 2016. g. i istog u dužem vremenskom periodu, u nastavku se isto daje za količinu trgovanih vrijednosnih papira.

Uporedni pregled količine trgovanih v.p. za 2017. i 2016 g. - mjesečno

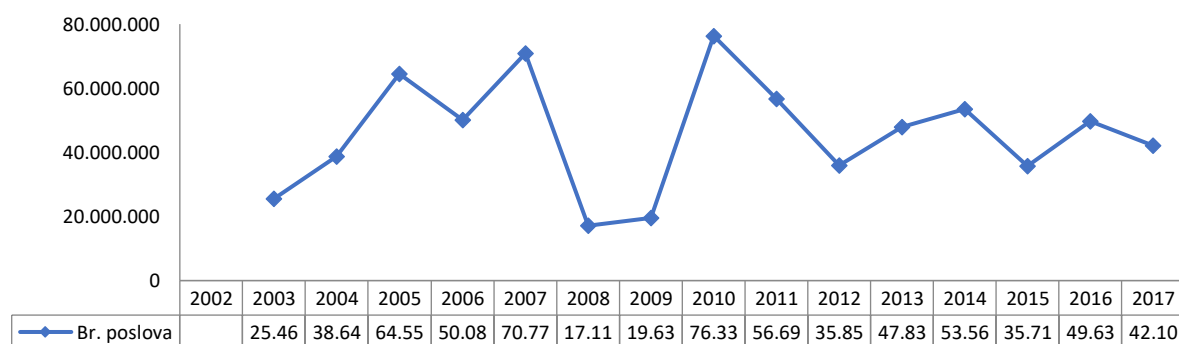

Grafikon 3. Pregled količine trgovanih vrijednosnih papira u 2016. i 2017. godini, po mjesecima

Uporedni prikaz količine vrijednosnih papira kojom je trgovano u 2017. i 2016. godini pokazuje smanjenje količine vrijednosnih papira kojom je trgovano. U 2017. godini trgovano je 7.530.596 vrijednosnih papira manje u odnosu na 2016. godinu, što predstavlja smanjenje za 15,17%. Prosječan broj trgovanih vrijednosnih papira u 2017. godini iznosio je 3.508.773. U augustu 2017. godine realizovana je najveća količina vrijednosnih papira i to zahvaljujući trgovini na segmentu Kotacija obveznica. Na ovom segmentu tržišta u datom vremenskom periodu (mjesec dana) u sklopu 132 transakcije trgovano je sa 13.342.204 obveznice.

Broj trgovanih vrijednosnih papira u 2017. godini odgovara količini (broju) trgovanih vrijednosnih papira u posljednjih nekoliko godina.

Grafički prikaz broja trg. v.p. za period 2002. - 2017. g.

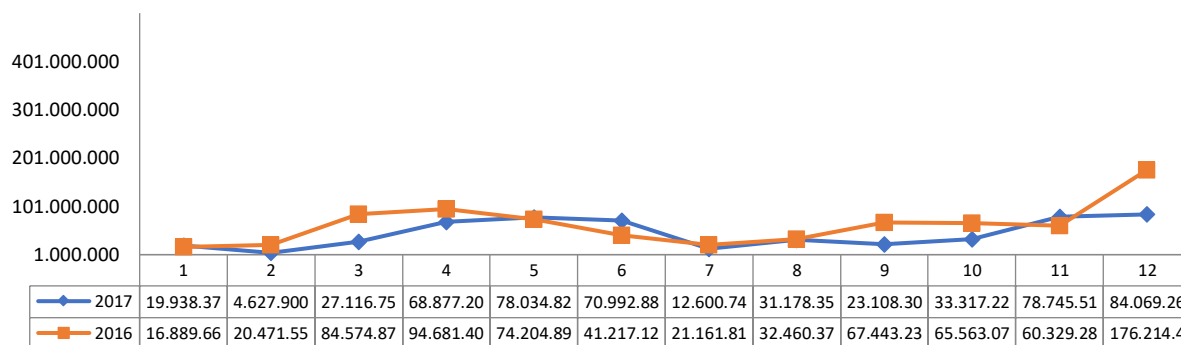
Grafikon 4. Prikaz broja trgovanih vrijednosnih papira u periodu 2002.-2017. godina

Nakon velikog pada svih parametara trgovanja (u 2008. godini), pa i broja trgovanih vrijednosnih papira, u 2009. i 2010. godini zabilježen je rast ukupnog broja trgovanih vrijednosnih papira zahvaljujući trgovini obveznicama Federacije BiH koje su po prvi put emitovane i uvrštene u trgovanje. U naredne dvije godine bilježen je pad, da bi zbog povećanog broja emisija i količine emitovanih vrijednosnih papira tokom sljedeće dvije godine bio zabilježen rast. Skoro dvostruko smanjenje broja obveznica kojima je trgovano u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu odrazilo se i na smanjenje ukupnog broja trgovanih vrijednosnih papira. Iako je u 2017. godini došlo do smanjenja broja trgovanih vrijednosnih papira u odnosu na 2016. godinu, taj pad je neznatan, uslijed čega je i

količina (broj) trgovanih vrijednosnih papira zadržala nivo koji bitno ne odstupa od istog u prethodnom vremenskom periodu.

Vrijednost realizovanog prometa u 2017. godini je za gotovo 30% manja u odnosu na prethodnu godinu u kojoj je vrijednost prometa bila dvostruko manja u odnosu na 2015. godinu. Prosječna mjesečna vrijednost prometa u 2017. godini iznosila je 44.383.946 KM, dok je ista u 2016. godini iznosila 62.934.313 KM, a godinu ranije 101.631.965 KM. To je posljedica izostanka nekoliko značajnih berzanskih transakcija kao i prijavljenih realizovanih paketa dionica koje su u prethodne dvije godine značajno doprinijele povećanju vrijednosti prometa. Trend mjesečnih oscilacija visine prometa u 2017. godini u velikoj mjeri podudaran je trendu kretanja istog u 2016. godini. Izuzetak je jedino period od posljednjih nekoliko mjeseci, posebno decembra kada je došlo do nešto većeg odstupanja u ostvarenoj mjesečnoj vrijednosti prometa.

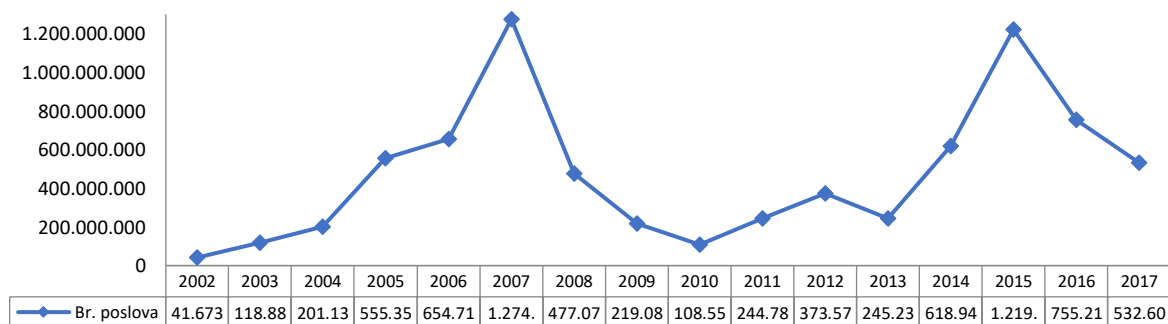
Uporedni pregled vrijednosti prometa za 2017. i 2016. g. - mjesečno

Grafikon 5. Prikaz vrijednosti prometa za 2016. i 2017. godinu, po mjesecima

Prikaz vrijednosti ostvarenih prometa po godinama za posljednjih 16 godina daje se u sljedećem prikazu.

Grafički prikaz vrijednosti prometa. za period 2002. - 2017. g.

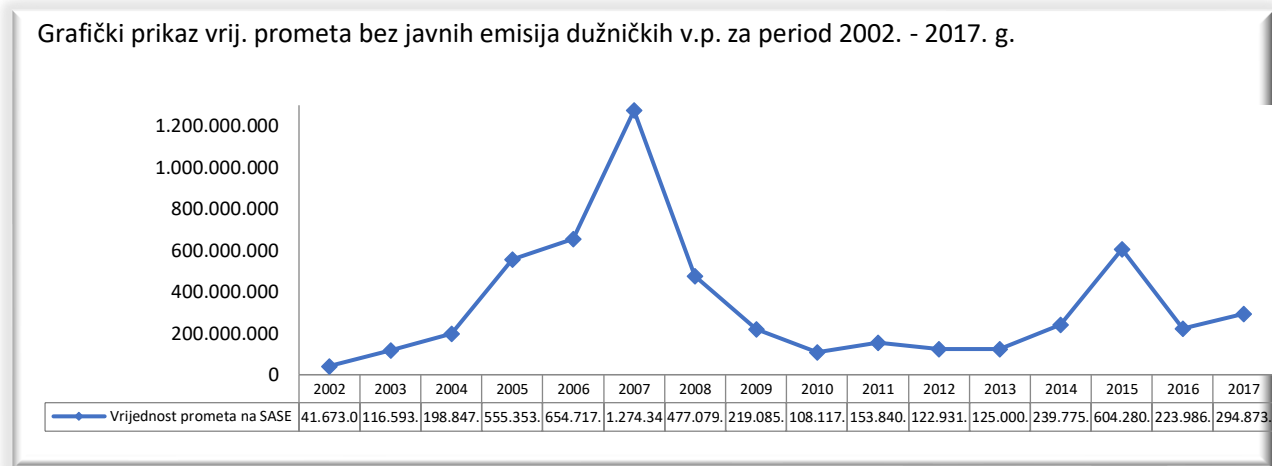

Grafikon 6. Prikaz vrijednosti prometa za period 2002.-2017. godina

Nakon što se vrijednost prometa gotovo kontinuirano smanjivala od 2008. godine, u 2011. i 2012. godini došlo je do njegovog porasta, da bi u 2013. godini vrijednost prometa prvo značajno pala

pa u naredne dvije godine porasla na nivo iz 2007. godine. Povećanje vrijednosti prometa u 2014. i 2015. godini u najvećoj mjeri posljedica je porasta vrijednosti primarnih emisija, a u posljednjoj godini odrednica značajnijem rastu bila je i realizacija nekoliko značajnih berzanskih i vanberzanskih transakcija. Izostanak takvih transakcija, te smanjena vrijednost primarnih emisija dužničkih vrijednosnih papira u 2016. i još više u 2017. godini rezultirala je prikazanim padom vrijednosti ostvarenog prometa na tržištu kapitala u Federaciji BiH.

Ukoliko bi se iz vrijednosti prometa isključile vrijednosti emisija dužničkih vrijednosnih papira tekuće i prethodnih godina, vrijednost prometa u 2017. godini bila bi veća od ostvarene u 2016. g. za 31,65%, što predstavlja ponovno povećanje nakon prošlogodišnjeg pada i zaustavljanje trenda rasta bilježenog tri godine zaredom (period od 2013. do 2015. godine), a koji nije rezultat primarnih emisija, i to u prvom redu dužničkih vrijednosnih papira koje emituje Federacija BiH.

Grafikon 7. Prikaz vrijednosti prometa bez javnih emisija obveznica u periodu 2002.-2017. godine

Poslije prezentiranih parametara koji se odnose na duži vremenski period (od 2002. godine), može se zaključiti da je stanje na Sarajevskoj berzi (kada se iz prometa izuzmu vrijednosti primarnih emisija dužničkih vrijednosnih papira) u posljednjih nekoliko godina skoro jednako onom iz perioda 2002. - 2005. godine, dakle periodu samog početka Sarajevske berze i tržišta kapitala u Federaciji BiH. Za razliku od tada, ovog puta nakon određenog rasta prometa nije došlo do njegove eskalacije (kao što je to bio slučaj 2007. godine). Naprotiv, došlo je do većeg pada vrijednosti realizovanog prometa koji ni rast u posljednjoj godini nije bitno promijenio. Stanje tržišta, dakle, sa aspekta redovnog berzanskog prometa ponovo odgovara stanju njenog samog osnivanja.

Na promet ostvaren kroz zaključene transakcije na SASE (berzanski promet) otpada 91.66% ukupne vrijednosti prometa, dok se ostatak od 8.34% odnosi na vrijednost prometa po osnovu vanberzanskih transakcija koje su prijavljene SASE. U odnosu na prethodnih nekoliko godina u kojima se značajno povećavalo učešće vanberzanskog prometa, u predmetnom izvještajnom periodu je došlo do njegovog pada. Odnos parametara trgovanja za predmetnu usporedbu dat je kroz naredni tabelarni prikaz i obrazloženje u nastavku, dok će vanberzanski promet biti prezentiran u posebnom dijelu ovog materijala - Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira u 2017. godini.

	Vrijednost prometa		Broj dionica		Broj transakcija	
Na berzi	488,211,161	91.66%	40,986,475	97.34%	4,923	97.87%
Van berze	44,396,194	8.34%	1,118,797	2.66%	107	2.13%
Ukupno:	532,607,355		42,105,272		5,030	

Tabela 32. Prikaz prometa po načinu ostvarenja u 2017. godini

Po vrsti trgovine, u 2017. godini na promet po osnovu primarne trgovine (emisija) otpada 57,95% ukupne vrijednosti prometa (berzanskog i vanberzanskog), na redovan promet 25,62%, a na promet po osnovu aukcija 8,09%. Vanberzanski promet čini 8,34% ukupne vrijednosti prometa, dok se

na prijavljene realizovane pakete dionica odnosi 7,44%. Kada je u pitanju broj realizovanih transakcija, dominantna je pozicija redovnog berzanskog prometa (95.21% učešća u ukupnom broju realizovanih transakcija). Redovan promet, praćen učešćem realizovanih vanrednih aukcija, najznačajniji je u domenu broja trgovanih vrijednosnih papira.

Učešće redovnog berzanskog prometa ranije je bilo dominantno, da bi u posljednjih nekoliko godina njegovo učešće uveliko bilo određeno učešćem, odnosno vrijednošću, primarnih emisija (dužničkih vrijednosnih papira, prije svega). U 2010. godini na redovni promet se odnosilo 80,3% ukupne vrijednosti prometa, u 2011. godini 43,60%, u 2012. godini 26,21%, u 2013. godini 43,18%, u 2014. godini 17,91%, u 2015. godini 29,90%, u 2016. godini 23,54% i, sada, u godini za koju se izvještaj podnosi, učešće redovnog prometa iznosi 25,62%. Vrijednost primarnih emisija, odnosno njihovo povećanje i smanjenje, u prethodnom periodu određivalo je i povećanje/smanjenje učešća redovnog prometa u ukupnom prometu. Izuzetak je samo 2015. godina, kada je i pored značajnog povećanja vrijednosti primarnih emisija u mnogome povećana i vrijednost redovnog prometa, a što je rezultiralo većim učešćem redovnog prometa u ukupnom prometu u odnosu na godinu ranije.

U daljem tekstu se daje prikaz učešća dionica i obveznica u ukupnom prometu na SASE u 2017. godini (redovan berzanski promet).

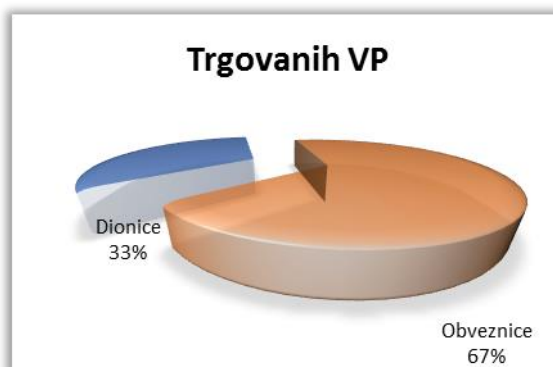
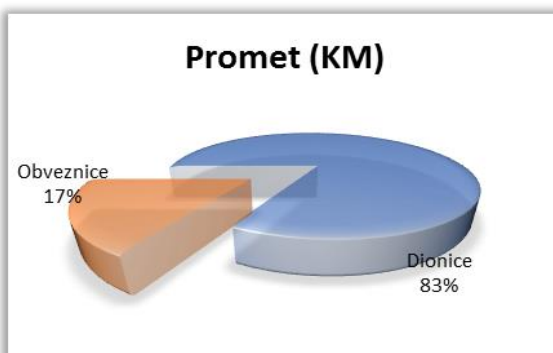
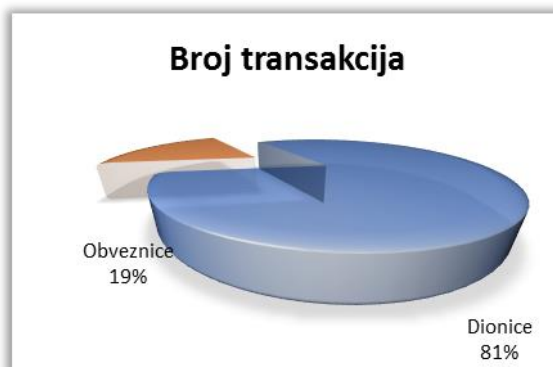
Vrijednost prometa dionica u ukupnoj vrijednosti (sekundarnog) prometa na SASE, kao i prethodnih godina, zauzima značajnije učešće od vrijednosti prometa dužničkih vrijednosnih papira. Drugim vrijednosnim papirima na SASE (trezorski zapisi) nije se trgovalo.

Broj realizovanih transakcija dionicama na SASE gotovo je jednako dominantan u ukupnom broju realizovanih transakcija kao i vrijednost prometa.

Učešće obveznica mnogo je značajnije i veće od učešća dionica kada je u pitanju količina vrijednosnih papira kojom se trgovalo. Dakle, dionicama se mnogo češće trguje, kroz veći broj transakcija, sa izraženijim ostvarenim vrijednostima prometa, dok se obveznicama trguje rjeđe ali u mnogo većim količinama nego je to slučaj sa dionicama.

U odnosu na prethodnu godinu, u 2017. godini vrijednost prometa dionicama je na gotovo jednakom nivou, dok su smanjeni količina trgovanih dionica (za 12%) i broj realizovanih transakcija dionicama (za 28%). Kod obveznica vrijednost prometa je smanjena za čak 64%, ali su smanjeni i broj transakcija (za 26%) i količina trgovanih obveznica (za 4%).

Odnos povećanja/smanjenja parametara trgovanja (vrijednost prometa, količina trgovanih vrijednosnih papira i broj transakcija) dionicama u odnosu na obveznice uticao je i na promjene kod učešća dionica odnosno obveznica u ukupnom prometu, i to tako da je učešće dionica u ukupnoj

vrijednosti prometa povećano za 20%, u ukupnoj količini trgovanih vrijednosnih papira smanjeno za 2%, a u ukupnom broju transakcija učešće se nije mijenjalo u odnosu na prethodnu godinu.

Po segmentima trgovanja na SASE, najveće učešće u ukupnoj vrijednosti prometa odnosi se na segment ST1 i ST2 (u ranijem periodu pod nazivom Primarno i Sekundarno slobodno tržište) sa 39% i 31% učešća. Kotacija obveznica i Kotacija fondova imaju nešto značajnije učešće u ukupnoj vrijednosti ostvarenog prometa. Kao što je i ranije isticano, segment Kotacija obveznica apsolutno je dominantan kod količine trgovanih vrijednosnih papira (67% učešća), dok je kod broja transakcija, kao i kod ranijih izvještajnih perioda, ST1 tržište najznačajnije. Učešće drugih segmenata tržišta u ukupnom prometu po različitim parametrima trgovanja moguće je sagledati kroz naredni tabelarni prikaz.

Promet po tržišnim segmentima	Promet (KM)		Promet (VP)		Broj transakcija	
Kotacija kompanija	4.526.671	3,32%	290.418	0,82%	363	7,58%
Kotacija fondova	10.452.381	7,66%	4.957.165	14,02%	783	16,35%
Kotacija obveznice	23.430.798	17,17%	23.614.539	66,79%	914	19,09%
ST1	53.477.678	39,18%	3.658.348	10,35%	1.856	38,76%
ST2	42.505.207	31,14%	2.493.217	7,05%	731	15,26%
ST3	1.764.549	1,29%	150.952	0,43%	75	1,57%
Emitenti u stečaju	90.273	0,07%	167.132	0,47%	66	1,38%
Obveznice	231.750	0,17%	22.500	0,06%	1	0,02%
Ukupno:	136.479.306	123,11%	35.354.271	100,00%	4.789	100,00%
Kotacija kompanija	4.526.671	3,32%	290.418	0,82%	363	7,58%

Tabela 33. Prikaz učešća segmenata tržišta po parametrima u 2017. godini

Na Kotaciji privrednih društava ostvaren je promet u iznosu od 4.526.670,98 KM ili 3,32% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Na ovom segmentu tržišta trgovano je ukupno 290.418 dionica. Najveći promet na Kotaciji privrednih društava ostvaren je dionicama emitenta "Sarajevska Pivara" d.d. Sarajevo u iznosu od 2.589.860,68 KM, uz godišnji pad kursa od 33,67%. Dionicama emitenta "Bosnalijek" d.d. Sarajevo trgovalo se u iznosu od 1.936.810,30 KM, uz godišnji pad kursa od 9,62%.

Na Kotaciji fondova, promet ostvaren u ovoj godini iznosio je 10.452.381,42 KM ili 7,66% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Najveći promet na Kotaciji fondova ostvaren je dionicama emitenta ZIF "BIG Investiciona grupa" d.d. Sarajevo u iznosu od 6.427.092,18 KM, uz godišnji pad kursa od 22,00%. Na drugom mjestu po prometu nalazi se ZIF "Bonus" d.d. Sarajevo sa ostvarenim prometom od 2.319.008,52 KM i porastom vrijednosti dionica od 0,44%. Dionicama emitenta ZIF "Bosfin" d.d. Sarajevo, koje su u ovoj godini doživjele pad vrijednosti od 21,88%, trgovano je u obimu od 719.676,70 KM. Na ovom segmentu tržišta prometovano je ukupno 4.957.165 dionica.

Na Kotaciji obveznica, promet ostvaren u 2017. godini iznosio je 23.430.797,88 KM ili 17,1 % ukupno ostvarenog redovnog prometa: od toga se obveznicama ratnih potraživanja Federacije BiH trgovalo u iznosu od 22.372.942,17 KM, dok je obveznicama stare devizne štednje FBiH ostvaren ukupan promet u iznosu od 1.057.855,71 KM. Na ovom segmentu tržišta u sklopu 914 transakcija trgovano je sa 23.614.539 obveznica.

Promet na Slobodnom tržištu - ST1 iznosio je 53.477.677,89 KM ili 39,18% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Najveći promet u ovoj godini ostvaren je sa dionicama emitenta "Energonova" d.d. Sarajevo u iznosu od 11.225.547,05 KM. Na drugom mjestu po ostvarenom prometu nalazi se emitent "Ozon" d.d. Travnik sa iznosom od 9.359.156,45 KM. Treće mjesto zauzima "Solana" d.d. Tuzla sa prometom od 5.215.648,44 KM. Na ovom segmentu tržišta trgovano je ukupno 3.658.348 dionica.

Promet na Slobodnom tržištu - ST2 iznosio je 42.505.206,59 KM ili 31,14% ukupno ostvarenog redovnog prometa. Najveći promet u ovoj godini ostvaren je dionicama "Svjetlostkomerc" d.d. Sarajevo u iznosu od 9.120.840,00 KM. Na drugom mjestu po ostvarenom prometu nalazi se "Triglav BH osiguranje" d.d. Sarajevo (redovne dionice) sa iznosom od 8.163.012,00 KM. Treće mjesto zauzima "Triglav BH osiguranje" d.d. Sarajevo (povlaštene dionice) sa prometom od 5.188.111,50 KM. Na ovom segmentu tržišta trgovano je sa ukupno 2.493.217 dionica.

Promet na Slobodnom tržištu - ST3 iznosio je 1.764.548,58 KM. Najveći promet ostvaren je dionicama emitenta "IGO Kupres" d.d. Kupres u iznosu od 705.060,00 KM.

Ukupan godišnji promet na Tržištu za emitente u stečaju iznosio je 90.272,50 KM.

U izvještajnoj godini održano je 12 vanrednih aukcija putem Sarajevske berze u ukupnoj vrijednosti od 43.111.473,22 KM. U 2017. godini na Sarajevskoj berzi bilo je prijavljeno 96 vanberzanskih transakcija i 11 paketa dionica u ukupnoj vrijednosti od 44.396.194,21 KM.

Prikaz emitenata uvrštenih u pojedini segment tržišta u 2015. godini sa uporednim pregledom sa 2014. godinom daje se u nastavku.

Pokazatelji na kraju godine	2017	2016
Ukupno emitenata	269	283
Min. jedna trgovina u periodu	178	218
Kotacija kompanija	2	2
Kotacija fondova	11	11
Slobodno tržište - ST1	26	30
Slobodno tržište - ST2	161	167
Slobodno tržište - ST3	25	34
Emitenti u stečaju	44	39
Novo-uvrštenih simbola	20	38
Obustava prometa	39	27
Opoziv obustava prometa	8	8

Tabela 34. Prikaz emitenata po segmentu tržišta u 2017. godini

Na bazi podataka iz prethodne tabele, a u poređenju s podacima za ranije izvještajne periode, zaključuje se da je broj novouvrštenih emitenata u trgovanje smanjen u odnosu na prethodnu godinu. Iz prethodne tabele jasno je uočljivo da se broj emitenata na tržištu smanjio, kao i broj emitenata čijim dionicama je ostvarena trgovina u izvještajnom periodu.

Član Berze	Ukupan promet
„Raiffeisen Bank" d.d. Bosna i Hercegovina	274.751.315,62 KM
„AW Broker" d.o.o. Sarajevo	247.801.240,62 KM
„SEE Investment Solutions" d.o.o. Sarajevo	241.162.012,56 KM
„VGT Broker" d.o.o. Visoko	146.313.849,79 KM
„Unibroker" d.o.o. Sarajevo	106.240.020,79 KM
„Addiko bank" d.d. Sarajevo	46.593.602,27 KM
„ASA banka" d.d. Sarajevo	2.352.668,35 KM

Tabela 35. Prikaz prometa po članu SASE u 2017. godini

U 2015. godini najveći promet u iznosu od 274.751.315,62 KM ostvaren je od strane profesionalnog posrednika (ovlaštenog učesnika) Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina koji je prošle godine zauzimao drugo mjesto po vrijednosti realizovanog prometa. Drugi najznačajniji

ovlašteni učesnik u prometu je AW Broker d.o.o. Sarajevo sa nešto manjim posredovanjem u prometu. Navedeni ovlašteni učesnik je sa ove pozicije potisnuo društvo SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo koje je prošle godine bilo prvoplasirano na rang listi po broju transakcija. Napomene radi, aplikacijske transakcije ovlaštenog učesnika se računaju dvostruko (kupovna i prodajna strana). Shodno tome, ukupna vrijednost ostvarenog prometa iznosi 1.065.214.710,00 KM (dvostruka vrijednost prometa na koju je zaračunata provizija za posredovanje).

Član Berze	Broj transakcija
„Unibroker“ d.o.o. Sarajevo	2.355
„Raiffeisen Bank“ d.d. Bosna i Hercegovina	1.650
„AW Broker“ d.o.o. Sarajevo	1.604
„VGT Broker“ d.o.o. Visoko	817
„SEE Investment Solutions“ d.o.o. Sarajevo	639
„Addiko bank“ d.d. Sarajevo	610
„ASA banka“ d.d. Sarajevo	260

Tabela 36. Prikaz broja transakcija po brokerskoj kući u 2017. godini

Prvo mjesto po broju zaključenih transakcija na tržištu zauzima Unibroker d.o.o. Sarajevo sa 2.355 zaključenih transakcija, dok Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina zauzima drugo, a AW Broker d.o.o. Sarajevo treće mjesto, sa približno jednakim brojem zaključenih transakcija. U iskazani broj transakcija ne ulaze transakcije putem dilerskog računa.

U 2017. godini došlo je do promjene u strukturi investitora na tržištu Federacije BiH u korist investitora koji trguju putem skrbničkih računa. Učešće investitora u trgovini preko skrbničkih računa iz godine u godinu se povećava, i na strani kupovine, i na strani prodaje.

	2017.		2016.	
Struktura investitora	Kupovna strana	Prodajna strana	Kupovna strana	Prodajna strana
Domaći investitori	38,10%	48,87%	41,53%	61,32%
Strani investitori	2,84%	5,32%	13,69%	14,93%
Skrbnički računi	59,06%	45,81%	44,78%	23,76%

Tabela 37. Prikaz strukture investitora u 2017. godini

Domaći investitori više prodaju nego kupuju, dok je kod i investitora koji trguju putem skrbničkih računa upravo obrnuta situacija. Činjenica da određeni broj domaćih investitora (IF-ovi u prvom redu) trguju preko skrbničkih računa govori kako je dominantna pozicija domaćih investitora na tržištu kapitala, odnosno dati odnosi mnogo više govore o odsustvu stranih investitora, i to nakon nekoliko godina u kojima je njihovo učešće na prodajnoj strani bilo značajno.

Indeksi i tržišna kapitalizacija	Zadnji dan prethodnog perioda	Zadnji dan izv. perioda	% promjena
Tržišna kapitalizacija	5.458.532.107,60	5.074.740.372,14	-7,03%
BIFX	1.026,52	768,83	-25,10%
SASX-10	690,48	562,49	-18,54%
SASX-30	971,02	976,17	0,53%
SASX-BBI	9.706,03	8.864,62	-8,67%
SASX-FN	-	10.009,98	-

Tabela 38. Prikaz tržišne kapitalizacije i indeksa u 2017. godini

U odnosu na posljednji dan prethodnog izvještajnog perioda (31.12.2016.) tržišna kapitalizacija na dan 31.12.2017. godine je smanjena za 7% i iznosi 5.458.532.107,60. Kod indeksa investicijskih fondova BIFX-a, u ovoj godini, zabilježen je pad vrijednosti od 25,10%. Pad je zabilježen i kod indeksa SASX-10 od 18,54% u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost indeksa SASX-30 porasla je za 0,53% u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost SASE Islamskog indeksa – u saradnji sa BBI, SASX-BBI, bilježi pad od 8,67% u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost indeksa SASX-Fundamentals, SASX-FN, na kraju godine zabilježio je vrijednost od 10.009,98 indeksnih poena.

3. Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira u Federaciji BiH

3.1. Uvod

Registar vrijednosnih papira je dioničko društvo koje obavlja poslove registracije, čuvanja i održavanja podataka o vrijednosnim papirima i poslove prijenosa u skladu sa Zakonom o registru vrijednosnih papira i Zakonom o tržištu vrijednosnih papira. Pored navedenih poslova obavlja i poslove prijeboja i poravnanja i s tim povezane poslove. Izdavanje, registracija, prijenos i promet vrijednosnih papira vrši se isključivo u dematerijaliziranom - elektronskom sistemu.

Registar vrijednosnih papira, prema Zakonu o tržištu vrijednosnih papira i Zakonu o Registru vrijednosnih papira, podliježe nadzoru od strane Komisije.

Prema odredbama člana 185. Zakona o tržištu vrijednosnih papira na opća akta Registra vrijednosnih papira se daje saglasnost, pa shodno tome, a na osnovu prethodnog zahtjeva, data je saglasnost na sljedeća opća akta:

- Odluka o naknadama za usluge Registra vrijednosnih papira,
- Odluka o izmjeni i dopuni Uputstva o načinu vođenja i otvaranja računa vrijednosnih papira u sistemu registracije,
- Uputstvo za poslove obračuna i poravnanja u okviru procesa prijenosa vrijednosnih papira po osnovu poslova zaključenih na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu,
- Odobrenje na prijenos dionica Registra vrijednosnih papira u vlasništvu eBrokers doo Sarajevo na Unibroker doo Sarajevo, po zahtjevu društva Unibroker doo Sarajevo.

Registar vrijednosnih papira ima obavezu da redovno Komisiji dostavlja izvještaje o poslovanju, o promjenama vlasničke strukture, prijenosima, važnijim sudskim sporovima, te zalozima na vrijednosnim papirima. Vezano za unapređenje poslovanja Registra vrijednosnih papira važno je istaći uvedenu promjenu vremenskog perioda obračuna i poravnanja transakcija na berzi (sa T+2 na T+3) i izvršenu pripremu tehničke podrške za primjenu novoga Zakona o preuzimanju dioničkih društava.

3.2. Prijenosi kod Registra vrijednosnih papira

Prijenosi	Br. vrijednosnih papira	%	Broj prijenosa	%
Nasljeđivanje	1.138.464	12,77%	859	14,63%
Darivanje	11.382	0,13%	13	0,22%
Darivanje - srodnici	135.320	1,52%	92	1,57%
Preuzimanje	970.737	10,89%	4.188	71,33%
Kupoprodaja	1.182.074	13,26%	110	1,87%
Ostalo	5.476.168	61,43%	609	10,37%
Ukupno	8.914.145	100,00%	5.871	100,00%

Tabela 39. Prikaz prijenosa po segmentima u 2017. godini

U 2017. godini evidentirano je 5.871 prijenosa što predstavlja povećanje za 1.777 izvršenih prijenosa ili za 43,40% u odnosu na 2016. godinu. Količina prenesenih vrijednosnih papira u 2017. godini, u odnosu na 2016. godinu, manja je za 4.501.502 vrijednosnih papira, odnosno za 33,55%. Najveća količina prenesenih vrijednosnih papira je izvršena u segmentu „ostalo“ (61,43%). Broj prijenosa najznačajniji u segmentu prijenosa po osnovu „preuzimanja“ sa 4.188 prijenosa što čini čak 71,33% svih prijenosa u 2017. godini.

Nominalna vrijednost svih izvršenih prijenosa preko Registra vrijednosnih papira iznosi 84.999.703,83 KM. U odnosu na 206.494.745,34 KM iz 2016. godine isto predstavlja smanjenje za 58,84%.

Grafikon 8. Prikaz broja izvršenih prijenosa za period 2002.-2017. godina

U kontekstu dužeg vremenskog perioda, može se zaključiti kako je ukupan broj prijenosa, nakon perioda rasta od 2002. do 2007. godine, te opadanja od 2008. do 2010. godine, zabilježio određeni rast u 2011. i značajniji u 2012. godini. Dvije godine kasnije bilježen je pad, da bi tri godine poslije imali konstantan rast. U posljednjih desetak godina, na bazi grafičkog prikaza, jasno je moguće uočiti gotovo identičan trend trogodišnjeg rasta nakon kojeg slijedi trogodišnji pad. Ukupni broj prijenosa izvršen u 2017. godini nešto je manji od nivoa koji je zabilježen u 2007. godini i 2012. godini.

Količina prenesenih vrijednosnih papira u 2017. godini za 33,55% manja je od iste za 2016. godinu, što nakon godine u kojoj je do sada realizovana najveća količina prenesenih vrijednosnih papira (2015. godina), predstavlja vraćanje na nivo količina prenesenih vrijednosnih papira iz 2013. i 2014. godine. Količina prenesenih vrijednosnih papira u 2015. godini bitno odstupa od trenda i predstavlja izuzetak koji će se vjerovatno teško ponoviti u budućnosti, a isto je najviše posljedica prijenosa vlasništva kod Registra vrijednosnih papira sa Vlade Federacije BiH i resornih ministarstava na Federaciju BiH.

Grafikon 9. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira za period 2002.-2017. godine

3.2.1. Prijenosi nasljeđivanjem

Vrijednosni papir	Broj prijenosa	%	Količina vrijed. papira	%
Dionice	553	64%	386,063	34%
Obveznice	306	36%	752,401	66%
Ukupno	859	100%	1,138,464	100%

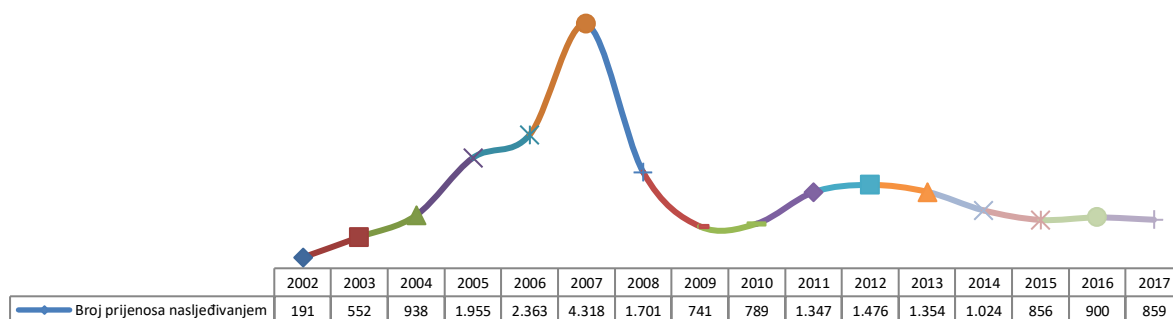
Tabela 40. Prikaz prijenosa nasljeđivanjem u 2017. godini

Prijenosi nasljeđivanjem u periodu od 2005. godine zauzimaju dominantnu poziciju u ukupnom broju izvršenih prijenosa kod Registra vrijednosnih papira, osim u 2012. godini kada su prijenosi po osnovu nasljeđivanja učestvovali sa svega 21,32% u ukupnom broju prijenosa. Prijenosi po osnovu kupoprodaje dominirali su u 2003. i 2004. godini, kada su prijenosi po osnovu nasljeđivanja bilježili učešće od 15-30%. U 2013. g. učešće broja prijenosa po osnovu nasljeđivanja u ukupnom broju izvršenih prijenosa je značajno povećano (na 71,00%), a i 2014. g., također, prijenosi nasljeđivanjem bili su najdominantniji sa 60,13% ukupno izvršenog broja prijenosa. U godini za koju se izvještaj podnosi učešće broja izvršenih prijenosa nasljeđivanjem najmanje je od kada se prijenosi kod Registra vrijednosnih papira vrše (14.63%), što je samo nastavak trenda pada učešća od 2015. godine kada je isto iznosilo 35,91%.

U 2017. godini broj prijenosa po osnovu nasljeđivanja smanjen je za 4.56%. Na smanjen broj prijenosa po osnovu nasljeđivanja utjecalo je značajnije smanjenje broja prijenosa dionica koje je donekle ublažio blagi rast prijenosa obveznica.

Gledajući trend kretanja ovog parametra kroz duži vremenski period može se zaključiti kako je imao trend rasta u periodu od 2002. godine, kada je izvršen 191 prijenos po ovom osnovu, do 2007. godine i 4.318 izvršenih prijenosa. Nakon 2007. godine uslijedile su opet godine pada, nakon čega je u 2010. godini ostvaren blagi rast u odnosu na 2009. godinu, a zatim i u 2011. godini kada je taj rast iznosio 70,72%. Porast broja izvršenih prijenosa po osnovu nasljeđivanja i u 2012. godini znači povećanje treću godinu zaredom. U 2013. godini došlo je do prekida trenda rasta broja prijenosa po osnovu nasljeđivanja, a pad je nastavljen i u 2014. i 2015. godini, kada broj prijenosa odgovara broju prijenosa iz 2010. godine. Takvo stanje održalo se i posljednje dvije godine.

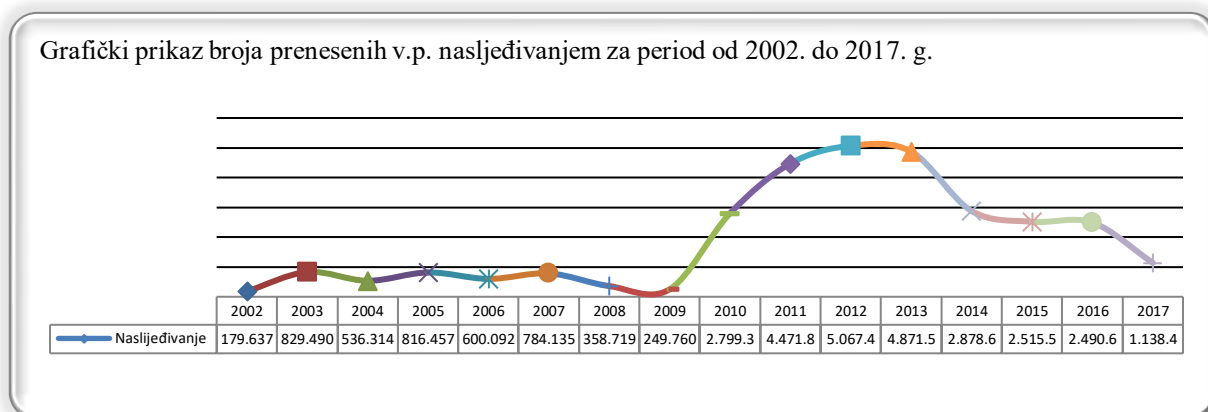
Grafički prikaz broja prijenosa po osnovu nasljeđivanja za period od 2002. do 2017. g.

Grafikon 10. Prikaz broja prijenosa po osnovu nasljeđivanja za period 2002.-2017. godine

Učešće količine (broja) prenesenih vrijednosnih papira u ukupnoj količini tokom 2002. godine bilo je neznatno, svega 1,97%, da bi potom bilježilo rast 2003. i 2004. godine, do 2005. godine, kada je sa 31,64% zabilježeno najveće učešće broja prenesenih vrijednosnih papira po osnovu nasljeđivanja u

ukupnom broju vrijednosnih papira do tada. Nakon 2005. godine uslijedile su godine konstantnog opadanja, sve do 2009. godine kada je procent iznosio 5,14%. U 2010. godini situacija vezana za količinu prenesenih vrijednosnih papira i njihovo učešće u ukupno prenesenoj količini vrijednosnih papira se znatno mijenja, tako da je u istoj godini procentualno učešće količine vrijednosnih papira prenesene po osnovu nasljeđivanja u ukupnoj količini iznosilo 58,30%, u 2011. godini 48,56%, u 2012. godini 60,70%, u 2013. godini 36,72%, i 2013. godini 35,08%. Nakon 2015. godine u kojoj je učešće iznosilo svega 1,41% došlo je do određenog povećanja učešća u 2016. godini (18.56%), da bi u 2017. godini dato učešće bilo ponovo smanjeno na 12.77%. Znatno smanjenje učešća rezultat je bitnog povećanja broja prenesenih vrijednosnih papira po drugim osnovama, u prvom redu po osnovu „ostalo“. Smanjenju količine prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu doprinijelo je u prvom redu smanjenje količine prenesenih dionica.

Grafikon 11. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira nasljeđivanjem

Dati grafički prikaz jasno pokazuje kako je nakon godine u kojoj bi bilo zabilježeno povećanje količine vrijednosnih papira prenesene po osnovu nasljeđivanja uslijedilo redovno (veće ili manje) smanjenje u godini poslije i sve tako do 2007. godine. U 2008. i 2009. godini došlo je do pada količine vrijednosnih papira prenesene po osnovu nasljeđivanja. U 2010. godini ostvaren je rast (količina 10 puta veća u odnosu na 2009. godinu), u 2011. godini dati parametar je povećan dvostruko u odnosu na godinu ranije, a u 2012. u odnosu na 2011. godinu porast je iznosio 13,32%. U 2013. godini došlo je do prekida datog rasta smanjenjem količine prenesenih vrijednosnih papira za 3,87% nakon čega se dešava konstantan veći ili manji pad količine prenesenih vrijednosnih papira po osnovu nasljeđivanja.

3.2.2. Prijenosi darivanjem

Vrijednosni papir	Broj prijenosa	%	Količina vrijed. papira	%
Dionice	90	86%	117.502	80%
Obveznice	15	14%	29.200	20%
Ukupno	105	100%	146.702	100%

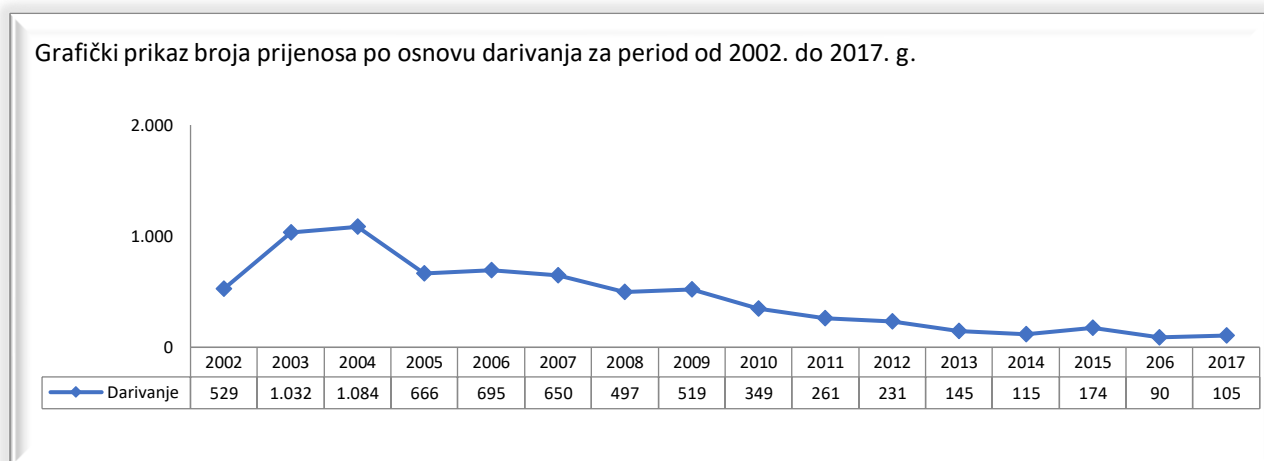
Tabela 41. Prikaz prijenosa darivanjem u 2017. godini

Kod ove vrste prijenosa (i između srodnika i osoba koje to nisu) značajno mjesto pripadalo je prijenosima obveznica u odnosu na dionice kada je u pitanju količina prenesenih vrijednosnih papira. Međutim, po broju prijenosa, postotak koji se odnosi na dionice uvijek je bio dominantan u ukupnom broju prijenosa vrijednosnih papira darivanjem. Isti je slučaj i u godini za koju se izvještaj podnosi, što, međutim, ne vrijedi kada je u pitanju količina prenesenih vrijednosnih papira gdje je opet učešće dionica puno veće u odnosu na obveznice.

Prijenosima darivanjem ne pripada značajno učešće u ukupnom broju izvršenih prijenosa i količini prenesenih vrijednosnih papira. Za vremenski period od 2002. do 2014. godine, ovi prijenosi su u 2002. godini imali najveće učešće (45,02%) u ukupnom broju izvršenih prijenosa izvan Sarajevske berze. U godinama poslije dati procent se smanjivao sve do 2007. godine, kada je zabilježeno svega 8,27%. U 2008. i 2009. godini ostvaren je rast njihovog učešća u ukupnom broju prijenosa. U narednom periodu, učešće datog segmenta prijenosa u ukupnim prijenosima kod Registra vrijednosnih papira nije prelazilo procent od 10%. U izvještajnom periodu učešće iznosi svega 1,79%

Učešće količine prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu imalo je gotovo suprotan trend, na početku od 10,03% (2002. godine) bilježen je rast učešća sve do 2005. godine (32,63%), a onda pad do 2009. godine (7,27%). Učešće količine prenesenih vrijednosnih papira po osnovu darivanja ostvarilo je značajniji rast u 2010. godini, na 28,19%, a onda je bilježeno konstantno smanjenje u narednih nekoliko godina. U 2017. godini učešće količine prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu iznosi 1,65%.

Nakon što je obrazložena pozicija (učešće) broja prijenosa i količine prenesenih vrijednosnih papira po osnovu darivanja u ukupnom broju prijenosa i količini prenesenih vrijednosnih papira izvan SASE, u nastavku se daje prikaz kretanja datih prijenosa za vremenski period od 2002. do 2017. godine.

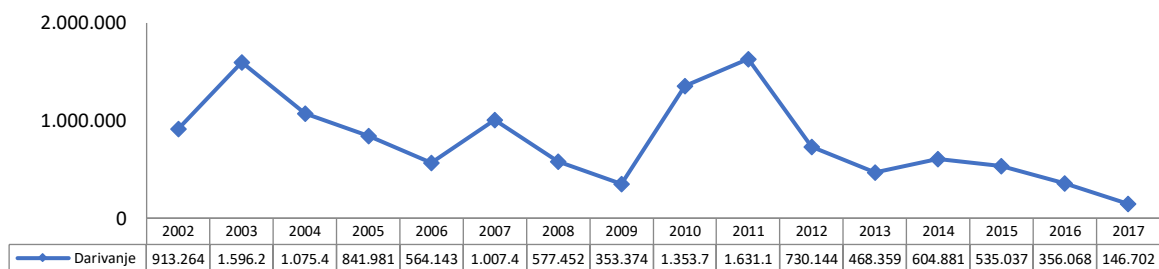
Grafikon 12. Prikaz broja prijenosa vrijednosnih papira darivanjem

Kako se može vidjeti, nakon trenda rasta kroz prve tri godine, broj prijenosa se gotovo konstantno smanjivao, zanemarujući sporadični rast tokom pojedinih godina navedenog perioda. U 2013. došlo je do značajnijeg pada broja izvršenih prijenosa po osnovu darivanja, što je nastavljeno i u 2014. godini. U 2015. godini broj prijenosa darivanjem povećan je za 51,30% u odnosu na prethodnu godinu što je rezultiralo vraćanjem broja prijenosa na nivo nešto veći nego u 2013. godini.

Trend količine prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu u potpunosti se razlikuje, a najbolje se može sagledati kroz naredni grafički prikaz.

Grafički prikaz broja prenesenih v.p. darivanjem za period od 2002. do 2017. g.

Grafikon 13. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira darivanjem

U ukupnom broju prijenosa darivanjem najveći broj odnosi se na darivanje između srodnika (88%), kao i u broju (količini) prenesenih vrijednosnih papira (92%). Najveći broj prijenosa pripada dionicama, što je slučaj i kada je u pitanju količina prenesenih vrijednosnih papira.

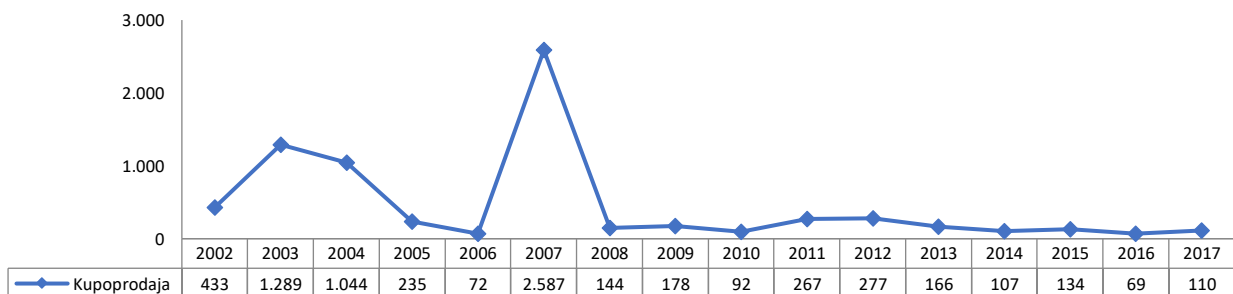
	Broj prijenosa	%	Količina vrijed. papira	%
Darivanje	13	12%	11.382	8%
Darivanje – srodnici	92	88%	135.320	92%
Ukupno	105	100%	146.702	100%

Tabela 42. Prikaz prijenosa darivanjem u 2017. godini

3.2.3. Vanberzanska kupoprodaja

Ukupan broj prijenosa u 2017. godini je za 59,42% veći od ukupnog broja prijenosa u 2016. godini. Pozicija ukupnog broja prijenosa realizovana po osnovu vanberzanske kupoprodaje u godini za koju se izvještaj podnosi i zabilježenih u ranijem vremenskom periodu prikazana je u narednom grafikonu.

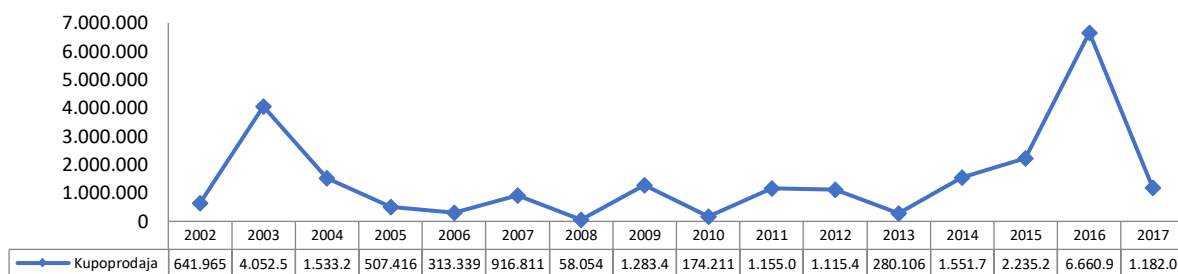
Grafički prikaz broja prijenosa po osnovu kupoprodaje za period od 2002. do 2017. g.

Grafikon 14. Prikaz broja prijenosa po osnovu kupoprodaje za period 2002.-2017. godina

Ukupna količina vrijednosnih papira prenesenih po osnovu vanberzanske kupoprodaje u 2017. godini manja je od ostvarene u 2016. godini za 82,25%.

Grafički prikaz broja prenesenih v.p. kupoprodajom za period od 2002. do 2017. g.

Grafikon 15. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira kupoprodajom

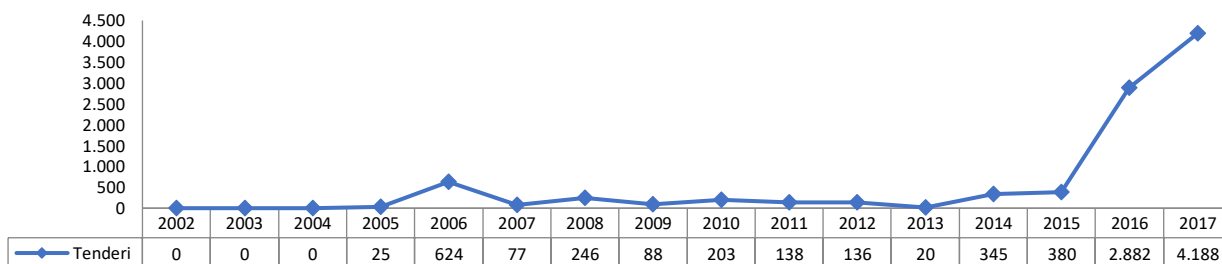
Povećan broj vanberzanskih prijenosa uz smanjen broj (količinu) prenesenih vrijednosnih papira rezultirao je ukupnom vrijednošću vanberzanskog prometa u 2017. godini u iznosu od 44.433.969,08 KM, što je za 29,19% veća ostvarena vrijednost od vrijednosti koja je po ovom osnovu ostvarena (realizovana) u prethodnoj godini.

Od ukupno 110 prijenosa izvršenih kroz vanberzansku kupoprodaju, njih 11 odnosi se na realizovane „pakete dionica“ pri čemu je preneseno 872.983 vrijednosnih papira (dionica). Tržišna vrijednost ostvarena kroz realizaciju kupoprodaje paketa dionica iznosi 39.610.410,00 KM.

3.2.4. Kupoprodaja putem preuzimanja

Broj izvršenih prijenosa po osnovu provedenih preuzimanja iznosi 4.188, što je u odnosu na prethodnu godinu skoro dvostruko više, a u odnosu na 2015. godinu 10 puta više.

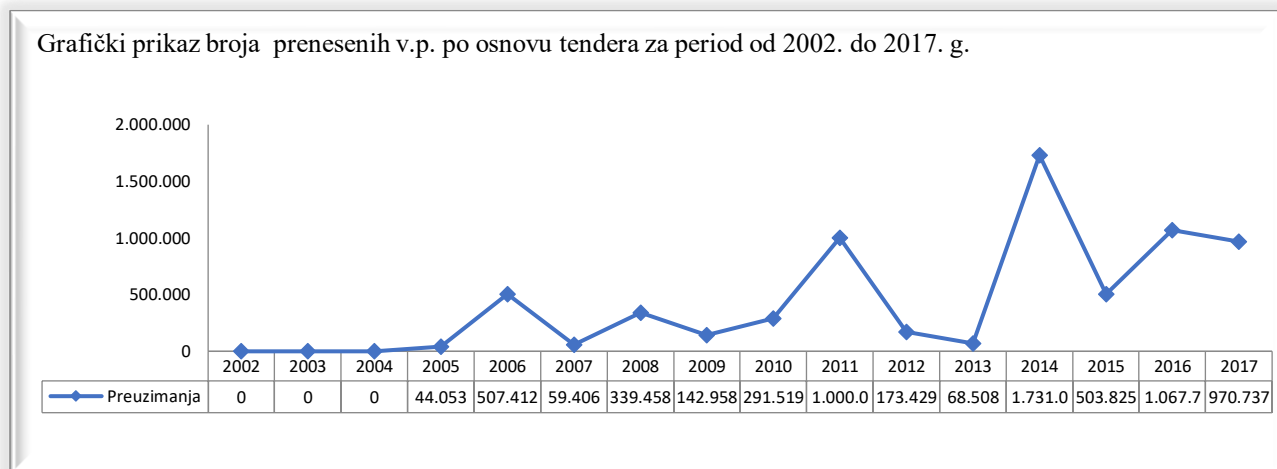
Grafički prikaz broja prijenosa po osnovu tendera za period od 2002. do 2017. g.

Grafikon 16. Prikaz broja prijenosa po osnovu tendera

Veliko povećanje broja prijenosa po ovom osnovu u posljednje dvije godine posljedica je primjene novog Zakona o preuzimanju koji je predvidio opciju prava prijenosa manjinskih dioničara – istiskivanje iz vlasništva (engl. *squeeze-out*). Od ukupnog broja prijenosa na ovaj aspekt prijenosa se odnosi 92,69% (3.882 prijenosa).

Ukupna količina prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu u 2017. godini za 9,09% je manja u odnosu na godinu ranije, ali opet dvostruko veća u odnosu na 2015. godinu. Trend kretanja ovog parametra prijenosa daje se u nastavku.

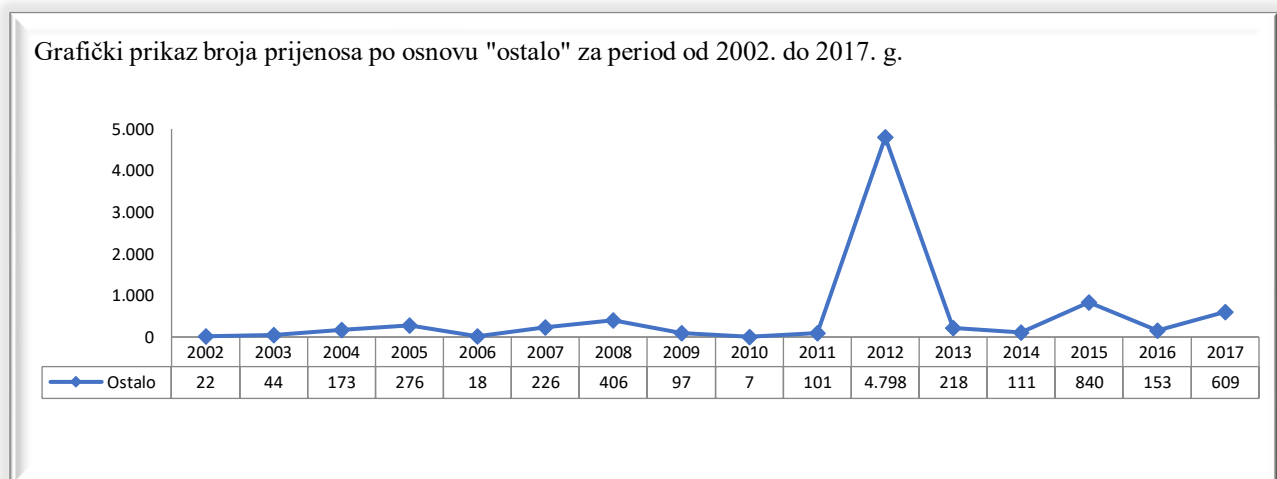

Grafikon 17. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira po osnovu tendera za period 2002.-2017. godine

Kroz 4.188 izvršenih prijenosa po ovom osnovu preneseno je 970.737 dionica, pri čemu je ostvarena vrijednost kupoprodaje u iznosu od 15.393.414,10 KM. Nominalna vrijednost prenesenih dionica kroz provedena preuzimanja iznosi 16.441.815,74 KM.

3.2.5. Prijenosi po ostalim osnovima

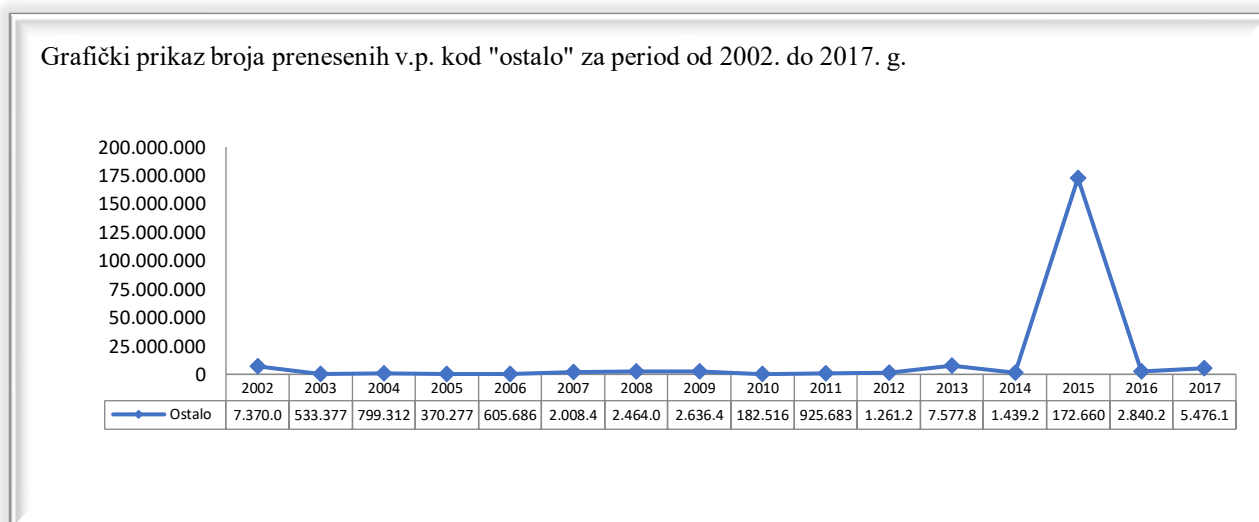
Broj prijenosa u godini za koju se izvještaj podnosi četiri puta je veći od broja prenosa u 2016. godini. Najveći broj prijenosa po ostalim osnovima odnosi se na prijenose dionica iz portfelja društva EUROHAUS BALANCED. U datom slučaju je kroz 364 prijenosa na različita fizička i pravna lica preneseno 16.342 dionica osam emitenata.

Grafikon 18. Prikaz broja prijenosa po ostalim osnovima

Zajedno sa povećanjem broja prijenosa po ovom osnovu u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu, zabilježen je i rast broja prenesenih vrijednosnih papira. Količina prenesenih vrijednosnih papira u 2017. godini skoro je dvostruko veća od količine koja je realizovana prethodne godine. Ipak, u odnosu na 2015. godinu broj prenesenih vrijednosnih papira je zanemariv. Naime, prijenosom

vlasništva kod Registra vrijednosnih papira sa Vlade Federacije BiH i resornih ministarstava na Federaciju BiH preneseno je 171.036.895 vrijednosnih papira. Pojedinačno najveći broj prenesenih vrijednosnih papira po ovom osnovu odnosi se na prijenos 57.114.351 dionica emitenta BH Telecom d.d. Sarajevo sa Federalnog ministarstva prometa i komunikacija na Federaciju BiH. Ukoliko bi se iz navedene kategorije prijenosa u 2015. godini isključili prijenosi sa Vlade Federacije i resornih ministarstava na Federaciju BiH, broj prijenosa i količina prenesenih vrijednosnih papira u izvještajnom periodu, ali i godinu ranije, bili bi mnogo veći od istih u 2015. godini. U narednom grafikonu daje se prikaz količine vrijednosnih papira. koje su prenesene po osnovu „ostalo“ u posljednjih 16 godina.

Grafikon 19. Prikaz broja prenesenih vrijednosnih papira u po ostalim osnovima

POSLOVANJE OVLAŠTENIH UČESNIKA NA TRŽIŠTU VRIJEDNOSNIH PAPIRA U 2017. GODINI

Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i Pravilnikom o objavljivanju informacija i izvještaja na tržištu vrijednosnih papira propisana je obaveza sačinjavanja, objavljivanja i dostavljanja Komisiji za vrijednosne papire Federacije BiH izvještaja ovlaštenih učesnika.

Shodno propisanom, profesionalni posrednik vrši objavljivanje godišnjeg izvještaja o poslovanju i izvještaja vanjskog revizora na svojoj internetskoj stranici i dostavlja ih Komisiji u roku od 30 dana od dana proteka roka za pripremu tih izvještaja, u sadržaju iz navedenog Pravilnika. Godišnji izvještaj o poslovanju se sačinjava, objavljuje i dostavlja na obrascima u Excel formatu (OEI-PD obrazac), koji su dostupni na internetskoj stranici Komisije. Cjelovit izvještaj vanjskog revizora se objavljuje u PDF formatu. Izvještaji se dostavljaju Komisiji putem e-maila na adresu: info@komvp.gov.ba, dostavljanjem linka (poveznice) na svoju internetsku stranicu, na internetsku adresu na kojoj je postavljen izvještaj.

Pored navedenog, ovlašteni učesnici koji obavljaju poslove s vrijednosnim papirima (profesionalni posrednici i banke sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima) su dužni sačinjavati i dostavljati Komisiji Poseban godišnji izvještaj o poslovanju na obrascima koji su dostupni na internetskoj stranici Komisije. Posebni izvještaji o poslovanju se dostavljaju Komisiji u pisanoj formi i elektronskom poštom, i to do 31.03. tekuće za prethodnu godinu (godišnji izvještaj).

Izvršen je pregled i analiza podataka iz dostavljenih izvještaja profesionalnih posrednika za 2017. godinu, što se prezentira u nastavku. Napomene radi, broj profesionalnih posrednika u 2017. Godini iznosio je četiri, što je bio slučaj i dvije godine ranije.

Brokerska kuća	Stalna sredstva	Tekuća sredstva	Ukupan kapital	Kratkoročne obaveze	Dugoročne obaveze
AW Broker doo Sarajevo	1.084.417	1.087.579	1.271.100	793.364	107.532
SEE Investment Solutions doo Sarajevo	425.485	328.941	710.074	30.610	0
Unibroker doo Sarajevo	248.511	174.317	360.535	32.822	29.471
VGT Broker doo Visoko	198.717	220.911	391.380	28.248	0
Ukupno	1.957.130	1.811.748	2.733.089	885.044	137.003

Tabela 43. Bilans stanja profesionalnih posrednika na 31.12.2017. godine

Ukupna aktiva svih posrednika na kraju obračunskog perioda za 2017. godinu iznosi 3.768.878 KM, što u odnosu na 3.471.253 KM na 31.12.2016. godine predstavlja povećanje za 8,57%. Vrijednost aktive na 31.12.2016. godine u odnosu na dan 31.12.2015. godine povećana je za 17,70%. U ranijem periodu (periodu poslije velikog finansijskog sloma iz 2008. godine) bilježen je konstantan pad vrijednosti ukupne aktive/pasive, a bio je posljedica smanjenja broja profesionalnih posrednika u poslovima s vrijednosnim papirima (17 društava na 31.12.2009. godine; 13 na dan 31.12.2010. godine; 11 na dan 31.12.2011. godine; 9 na dan 31.12.2012. godine ; 7 na 31.12.2013. godine; 4 na 31.12.2014. godine). U posljednje četiri godine zaustavljen je pad broja profesionalnih posrednika, odnosno njihov broj je isti. Navedena okolnost, kao i splet drugih okolnosti o kojima će u nastavku biti također riječi, imali su za posljedicu povećanje vrijednosti ukupne aktive profesionalnih posrednika iz godine u godinu. Kao što i tabela prikazuje, u navedene sume za koje se vrši usporedba nisu uključeni iznosi koji se odnose na bilansne stavke banaka sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima. Podaci iz dostavljenih posebnih izvještaja o poslovanju ovlaštenih učesnika bit će prikazani u posebnom dijelu u okviru ovog materijala.

Aktiva/pasiva se kod pojedinih posrednika kreće od 419.628 KM kod VGT Broker d.o.o. Visoko, do 2.171.996 KM kod AW Broker d.o.o. Sarajevo. Kod svih profesionalnih posrednika došlo je do povećanja vrijednosti ukupne aktive osim kod profesionalnog posrednika VGT Broker d.o.o. Visoko. U ukupnoj aktivni, na 52% vrijednosti odnosi se na vrijednost stalnih sredstava, dok preostalih 48% vrijednosti aktive čine tekuća sredstva. U odnosu na prošli izvještaj promijenjena je struktura aktive u korist stalnih sredstava.

Ukupnu pasivu čine ukupan kapital (73% učešća), kratkoročne obaveze (23%) i dugoročne obaveze (4%). Struktura kapitala prikazana je kroz narednu tabelu.

Brokerska kuća	Osnovni kapital	Rezerve	Gubitak do visine kapitala	Nerasp. dobit - Nereal. dobici/gubici	Ukupni (neto) kapital	%NK
AW Broker doo Sarajevo	500.000	101.830	549.043	1.218.313	1.271.100	254%
SEE Investment Solutions doo Sarajevo	400.000	0	0	310.074	710.074	178%
Unibroker doo Sarajevo	250.000	79.512	237.952	224.062	315.622	126%
VGT Broker doo Visoko	350.000	0	0	41.380	391.380	112%
Ukupno	1.500.000	181.342	786.995	1.793.829	2.688.176	179%

Tabela 44. Struktura kapitala profesionalnih posrednika na 31.12.2017. godine

Na strani pasive ukupan kapital svih posrednika sa 31.12.2017. godine iznosi 2.733.089 KM, skoro koliko je iznosio i na 31.12.2016. godine. U odnosu na posljednji dan prošle godine vrijednost osnovnog kapitala ostala je nepromijenjena. Na posljednji dan izvještajnog perioda svi profesionalni posrednici ispunjavaju uslove propisanog minimalnog neto kapitala.

Ukupne obaveze svih profesionalnih posrednika na 31.12.2017. godine iznose 1.022.047 KM što u odnosu na dan 31.12.2016. godine predstavlja povećanje za 42%. Navedeni dug predstavlja 27% ukupne imovine kojom raspolažu svi profesionalni posrednici. U odnosu na 21% u 2016. godini, ovo predstavlja ogromno povećanje učešća ukupnog duga u odnosu na imovinu profesionalnih posrednika. U 2015. godini zabilježen je procentualni iznos od 17%, što je bio i najmanji iznos u posljednjih nekoliko godina. Prema navedenim podacima, stanje po pitanju ukupne zaduženosti profesionalnih posrednika bitno je pogoršano.

Pojedinačno najveći iznos neizmirenih obaveza ima AW Broker d.o.o. Sarajevo (900.896 KM - 41% ukupne vrijednosti imovine društva). Obaveze profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo čine 88% ukupnih obaveza svih profesionalnih posrednika.

Dugoročne obaveze na 31.12.2017. godine imaju dva profesionalna posrednika u iznosu od 137.003 KM. Od navedenog iznosa 78% se odnosi na dugoročne obaveze profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo. U odnosu na dan 31.12.2016. godine, dugoročne obaveze na 31.12.2017. godine su smanjene za 31%.

Ukupna vrijednost kratkoročnih obaveza na dan 31.12.2017. godine iznosi 885.044 KM što u odnosu na 524.818 KM na dan 31.12.2016. godine predstavlja povećanje za 69%. Najveći iznos kratkoročnog zaduženja ponovno ima AW Broker d.o.o. Sarajevo (453.461 KM, što je 90% ukupnih kratkoročnih obaveza profesionalnih posrednika).

Brokerska kuća	31.12.2016.	31.12.2017.	Razlika	% promj. ukupnih obaveza
AW Broker doo Sarajevo	650.733	900.896	250.163	38%
SEE Investment Solutions doo Sarajevo	16.266	30.610	14.344	88%
Unibroker dd Sarajevo	19.122	62.293	43.171	226%
VGT Broker dd Visoko	35.969	28.248	-7.721	-21%
Ukupno	722.090	1.022.047	299.957	42%

Tabela 45. Pregled promjene zaduženosti profesionalnih posrednika u odnosu na 2016. godinu

Nakon prikazanog finansijskog stanja profesionalnih posrednika, u nastavku se prezentuju rezultati poslovanja istih u 2017. godini.

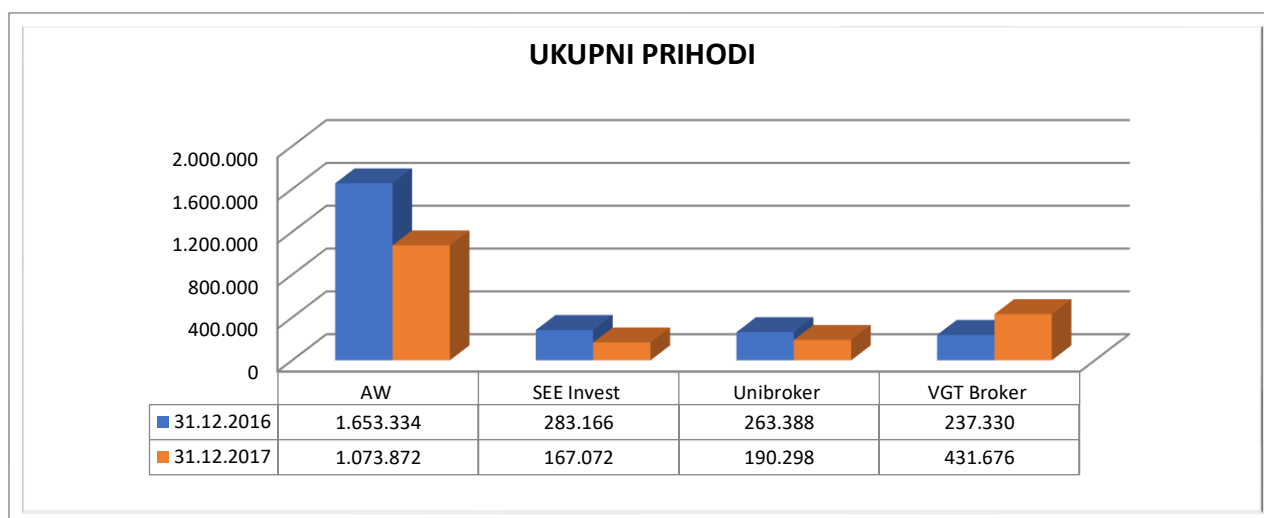
Brokerska kuća	Poslovni prihodi	Finan. prih.	Ostali prihodi	Poslovni rashodi	Finans. rashodi	Ostali rashodi
AW Broker doo Sarajevo	1.011.293	46.228	16.351	446.266	28.232	1.350
SEE Investment Solutions doo Sarajevo	165.181	1.123	768	215.870	1.560	22.957
Unibroker dd Sarajevo	173.971	16.152	175	123.913	881	7.072
VGT Broker dd Visoko	294.651	12.011	125.014	236.649	4	70.236
Ukupno	1.645.096	75.514	142.308	1.022.698	30.677	101.615

Tabela 46. Pregled rezultata poslovanja profesionalnih posrednika u 2017. godini

Ukupni prihodi 4 profesionalna posrednika u 2017. godini iznosili su 1.862.918 KM, što u odnosu na 2.437.218 KM u 2016. godini predstavlja smanjenje za 24%. Ukupni prihodi profesionalnih

posrednika u 2017. godini kretali su se u vrijednosti od 167.072 KM kod Unibroker d.o.o. Sarajevo pa do 655.403 KM kod AW Broker d.o.o. Sarajevo.

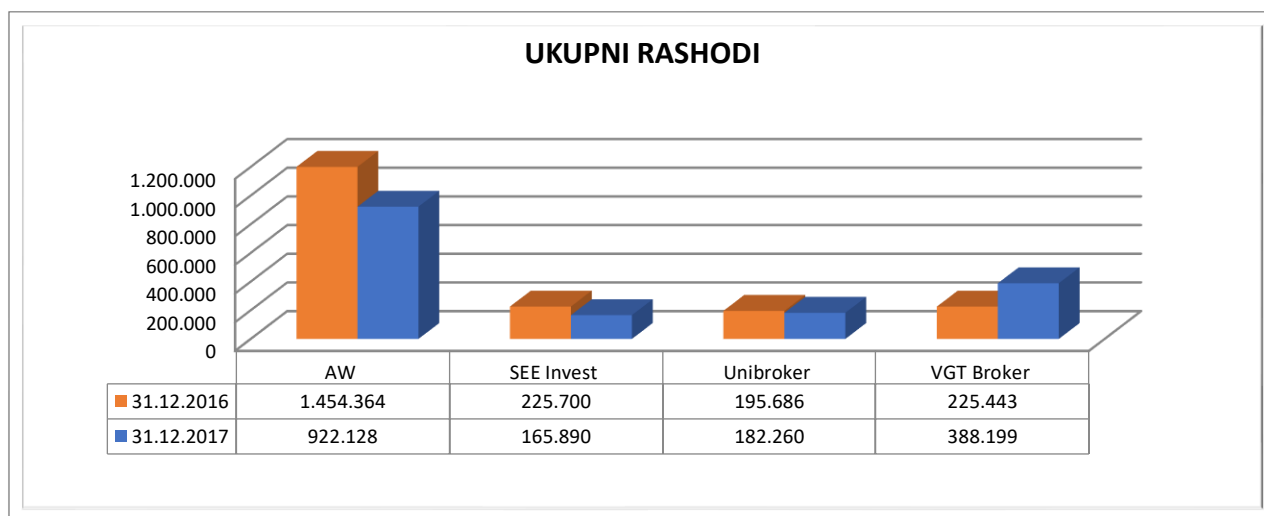
Kod svih profesionalnih posrednika, osim kod VGT Broker d.o.o. Visoko, zabilježen je pad ostvarenih prihoda u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu (za 24%). U apsolutnom iznosu, najveći pad prihoda zabilježen je kod profesionalnog posrednika AW Broker d.o.o. Sarajevo i pored toga što je dati profesionalni posrednik u periodu za koji se izvještaj podnosi ostvario najveće prihode. Najveće procentualno smanjenje prihoda imao je profesionalni posrednik SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo (41%). Prihodi profesionalnog posrednika VGT Broker d.o.o. Visoko u 2017. godini povećani su za čak 82%.

Grafikon 20. Ukupni prihodi profesionalnih posrednika u 2017. godini

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi iz poslovanja (iz osnovne djelatnosti) čine 88% ukupnih prihoda, finansijski prihodi učestvuju sa 4%, dok na ostale prihode otpada 8%. Usporedbom date strukture prihoda sa istom za 2016. godinu primjetne su određene promjene, tj. sada su prihodi od osnovne djelatnosti ubjedljivi nosioci ukupnih prihoda profesionalnih posrednika.

Ukupni rashodi posmatranog perioda iznose 1.658.477 KM što u odnosu na 2.101.193 KM u prethodnom izvještajnom periodu predstavlja smanjenje za 21%.

Grafikon 21. Ukupni rashodi profesionalnih posrednika u 2017. godini

Poslovni rashodi, koji čine 87% ukupnih rashoda svih profesionalnih posrednika, iznosili su 1.440.494 KM. Najveći dio poslovnih rashoda profesionalnih posrednika odnosi se na troškove

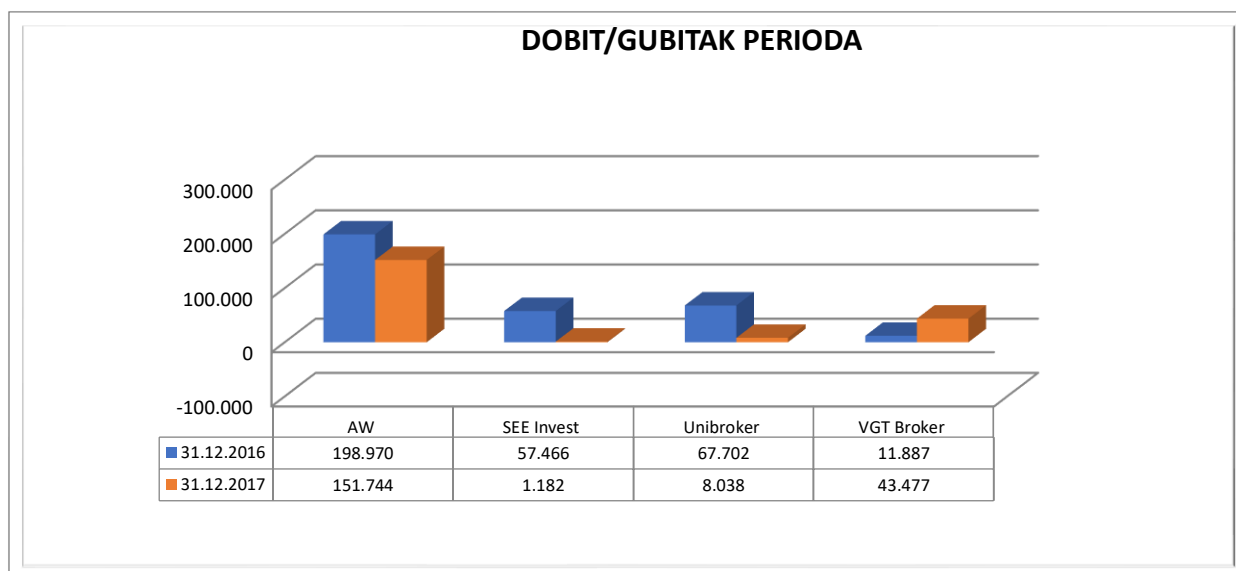
primanja zaposlenih sa skoro 50% učešća, a prate ga nematerijalni troškovi, troškovi proizvodnih usluga i troškovi amortizacije. Najveće poslovne rashode u poslovanju ima društvo AW Broker d.o.o. Sarajevo (856.518 KM) koje je i ranijih godina bilježilo najveće vrijednosti navedenih rashoda. Poslovni rashodi profesionalnih posrednika SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo i Unibroker d.o.o. Sarajevo iznosili su nešto manje od 200 hiljada KM.

Najveću stavku operativnih troškova poslovanja čine troškovi primanja zaposlenih. Prosječan broj zaposlenih (na bazi sati rada) kod svih profesionalnih posrednika u 2017. godini iznosi osam, što je za jednog zaposlenika (u prosjeku) više u odnosu na godinu ranije. Najveći broj zaposlenih ima društvo AW Broker d.o.o. Sarajevo (10). Ukupan broj zaposlenih (prosječan broj sati rada) u 2017. godini iznosio je 31, što predstavlja povećanje u odnosu na prošlu godinu kada je taj broj iznosio 27. Primjera radi, 2010. godine ukupan broj zaposlenih kod profesionalnih posrednika iznosio je 100 zaposlenih. Broj zaposlenih smanjivao se smanjenjem broja profesionalnih posrednika, ali je broj zaposlenih smanjen i kod preostalih posrednika. Sada, u godini za koju se izvještaj podnosi, broj zaposlenih je povećan u odnosu na godinu ranije pri čemu se nije mijenjao broj profesionalnih posrednika sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima. Napomene radi, u broj zaposlenih nisu uključeni zaposleni u bankama sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima.

Brokerska kuća	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Bruto rezultat
AW Broker doo Sarajevo	1.073.872	922.128	151.744
SEE Investment Solutions doo Sarajevo	167.072	165.890	1.182
Unibroker dd Sarajevo	190.298	182.260	8.038
VGT Broker dd Visoko	431.676	388.199	43.477
Ukupno	1.862.918	1.658.477	204.441

Tabela 47. Finansijski rezultat profesionalnih posrednika u periodu 2002.-2017. godine

Razlika između ukupnih prihoda i rashoda svih profesionalnih posrednika iskazana je kao bruto finansijski rezultat - dobit u iznosu od 204.441 KM. Značajno smanjeni ostvareni prihodi (24%), te nešto manje smanjeni realizovani rashodi (21%) u odnosu na isti period prošle godine, rezultirali su 39%-tnim smanjenjem dobiti profesionalnih posrednika u izvještajnom periodu u odnosu na godinu ranije.

Grafikon 22. Finansijski rezultat profesionalnih posrednika u 2016. i 2017. godini

Svi profesionalni posrednici zabilježili su pozitivan finansijski rezultat koji bitno odstupa između profesionalnih posrednika i kreće se u rasponu od svega 1.182 KM do 151.744 KM. Profesionalni

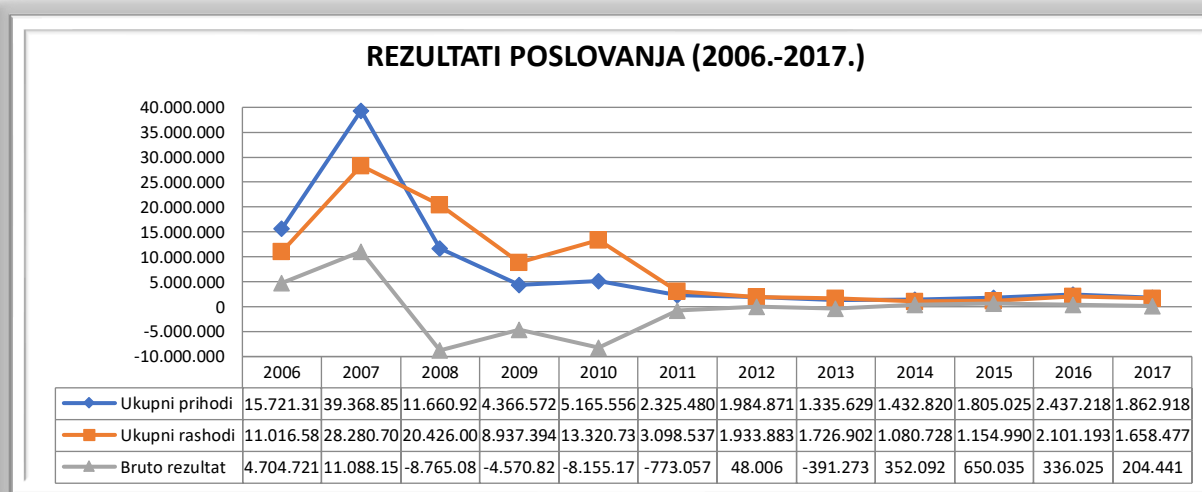
posrednik AW Broker d.o.o. Sarajevo ima najveću ostvarenu dobit. Profesionalni posrednik VGT Broker d.o.o. Visoko jedini je ostvario, i to značajno, povećanje dobiti u donosu na prošlu godinu.

Nakon prezentiranih rezultata poslovanja u nastavku se daje tabelarni prikaz broja profesionalnih posrednika na koje se ostvareni rezultati odnose za posmatrani vremenski period.

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Broj profesionalnih posrednika	16	18	20	17	13	11	9	7	4	4	4	4

Tabela 48. Broj profesionalnih posrednika u periodu 2006.-2017. godine

U nastavku se daje pregled ostvarenih rezultata poslovanja profesionalnih posrednika za period od 2006. do 2017. godine kako bi se sagledalo stanje na tržištu u godini za koju se izvještaj podnosi u odnosu na godine ranije.

Grafikon 23. Rezultati poslovanja profesionalnih posrednika u periodu 2006.-2017. godine

Ponovo se napominje kako nisu uključeni podaci koji se odnose na banke sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima.

Brokerska kuća	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent likvidnosti
AW Broker doo Sarajevo	0,41	1,37
SEE Investment Solutions doo Sarajevo	0,04	10,75
Unibroker dd Sarajevo	0,15	5,31
VGT Broker dd Visoko	0,07	7,82
Ukupno	0,27	2,05

Tabela 49. Pokazatelji analize finansijskih izvještaja profesionalnih posrednika na 31.12.2017. godine

U periodu za koji se podnosi izvještaj, pokazatelji uspješnosti poslovanja na ukupnom nivou pokazuju promijenjeno stanje po pitanju likvidnosti profesionalnih posrednika. Koeficijent likvidnosti utvrđen na osnovu zbirnih podataka o tekućim sredstvima i obavezama svih profesionalnih posrednika na 31.12.2017. godine iznosi 2,05. U odnosu isti dan prethodne godine, koeficijent likvidnosti profesionalnih posrednika na posljednji dan izvještajne godine smanjen je za 20%. U prethodnoj tabeli

prikazan je izračun koeficijenta tekuće likvidnosti na dan 31.12.2017. godine kod svih posrednika. Koeficijent likvidnosti <1 nije zabilježen ni kod jednog profesionalnog posrednika što podrazumijeva da svi posrednici ispunjavaju propisani uslov za održivost dozvole.

Pogoršano stanje likvidnosti uz porast zaduženosti profesionalnih posrednika govori o otežanim uslovima poslovanja profesionalnih posrednika. Koeficijent zaduženosti profesionalnih posrednika na 31.12.2017. godine za 30% je veći u odnosu na isti dan 2016. godine. Koeficijent zaduženosti svih profesionalnih posrednika iznosi 0,27.

Na tržištu kapitala u Federaciji BiH četiri profesionalna posrednika i 10 banaka koje obavljaju poslove sa vrijednosnim papirima dostavili su Komisiji za vrijednosne papire Federacije BiH poseban godišnji izvještaj o poslovanju na propisanom obrascu. Broj banaka sa dozvolom Komisije za obavljanje poslova sa vrijednosnim papirima bio je nešto veći (13 banaka) prethodnih godina, ali je uslijed tržišnih uslova određeni broj prestao obavljati navedene poslove i izgubio dozvolu Komisije, a u određenoj mjeri broj banaka je smanjen i uslijed provedenih korporativnih radnji (spajanje, pripajanje i sl.).

OVLAŠTENI UČESNIK		Broj zaposlenih	Prihodi	Rashodi	Rezultat
PROFESIONALNI POSREDNIK	AW Broker doo Sarajevo	10	1.011.293	856.518	154.775
	SEE Investment Solutions doo Sarajevo	6	162.707	186.248	-23.541
	Unibroker dd Sarajevo	6	173.971	179.038	-5.067
	VGT Broker dd Visoko	7	294.651	239.240	55.411
UKUPNO PROFESIONALNI POSREDNICI		29	1.642.622	1.461.044	181.578
BANKA SA DOZVOLOM KOMISIJE ZA OBAVLJANJE POSLOVA SA VP	ASA Banka d.d. Sarajevo	5	25.668	254.818	-229.150
	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	2	0	83.526	-83.526
	IntesaSanpaolo Banka d.d. Sarajevo	2	5.699	236.985	-231.286
	NLB Banka d.d. Sarajevo	2	3.160	80.942	-77.782
	Raiffeisen bank BH d.d. Sarajevo	14	1.277.277	1.363.062	-85.785
	Sberbank BH d.d. Sarajevo	3	246.504	226.031	20.473
	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	4	3.354	87.319	-83.965
	UniCredit Bank d.d. Mostar	7	304.652	122.167	182.484
	Vakufska banka d.d. Sarajevo	3	0	59.686	-59.686
	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	3	4.063	47.022	-42.959
UKUPNO BANKE		42	1.870.377	2.561.558	-691.182
UKUPNO OVLAŠTENI UČESNICI		73	3.512.999	4.022.603	-509.604

Tabela 50. Pregled parametara poslovanja ovlaštenih učesnika u 2017. godini

Broj zaposlenih (broj zaposlenih na bazi sati rada tokom izvještajnog perioda) u 2017. godini iznosio je 73. Ukupni prihodi generisani kroz poslove posredovanja vrijednosnim papirima na tržištu kapitala iznosili su 3.512.999 KM, dok je gubitak (razlika ukupnih prihoda i rashoda svih ovlaštenih učesnika) iz navedenih poslova iznosio 509.604 KM. Dva profesionalna posrednika su ostvarila dobit, dok je isti broj zabilježio gubitak ali u mnogo manjem iznosu od iskazanih dobiti prvih dvaju profesionalnih posrednika. Svega dvije banke zabilježile su dobit, i to UniCredit Bank d.d. Mostar, koja ujedno ima najveću dobit i tradicionalno bilježi pozitivne rezultate poslovanja, te Sberbank BH d.d.

Sarajevo. Raiffeisen Bank d.d. BiH je ranijih godina bilježila najbolje rezultate poslovanja (prikazivala najveću dobit) ali u predmetnom izvještajnom periodu je realizovala gubitak u iznosu od 85.785 KM.

Vrsta prihoda	Iznos (KM)
Prihodi ostvareni iz poslova brokera	1.849.389
Prihodi ostvareni iz poslova dilera	838.813
Prihodi ostvareni iz poslova market-makera	0
Prihodi ostvareni iz poslova upravljanja portfeljem	0
Prihodi ostvareni iz poslova agenta emisije	3.350
Prihodi ostvareni iz poslova pokrovitelja emisije	0
Prihodi ostvareni iz poslova investicijskog savjetnika	0
Prihodi ostvareni iz skrbničkih poslova	702.303
Prihodi ostvareni iz depozitarskih poslova	119.144
UKUPNO	3.512.999

Tabela 51. Prihod po vrsti dozvole ovlaštenih učesnika u 2017. godini

Ukupni prihodi generisani iz brokerskih poslova iznose 1.849.389 KM, što predstavlja 53% ukupnih prihoda ovlaštenih učesnika. Prihodi iz dilerskih poslova učestvuju sa 24% u ukupnim prihodima ovlaštenih učesnika i gotovo se isključivo odnose na prihode Raiffeisen Bank d.d. BiH. Društvo AW Broker d.o.o. Sarajevo također ima dozvolu Komisije za obavljanje dilerskih poslova ali prihodi po tom osnovu u izvještajnom periodu kod ovog profesionalnog posrednika iznose svega 4.120 KM. Prihodi iz brokerskih i dilerskih poslova, prema svemu, čine najznačajniju kategoriju ukupnih prihoda sa 77% učešća. U ukupnim prihodima iz poslova posredovanja u prometu vrijednosnim papirima bitnije su prisutni još prihodi po osnovu skrbničkih poslova i prihodi iz poslova depozitara u emisiji i prometu vrijednosnih papira. Prihode od poslova agenta emisije zabilježili su ovlašteni učesnici SEE Investment Solutions d.o.o. Sarajevo i Raiffeisen Bank d.d. BiH u neznatnom iznosu u odnosu na ukupnu vrijednost prihoda iz poslova sa vrijednosnim papirima.

Registar vrijednosnih papira obavlja poslove:

- registriranja, čuvanja i održavanja podataka o vrijednosnim papirima,
- poslove prijenosa vrijednosnih papira,
- obračuna i poravnanja vrijednosnih papira koji su u prometu na uređenom javnom tržištu,
- poslove Platnog agenta i
- poslove vezane za preuzimanje dioničkih društava.

Poslovanje Registra u 2017. godini je vezano za nepovoljan obim usluga obavljenih na i izvan uređenog tržišta kapitala. Vrijednost trgovanja na uređenom javnom tržištu u 2017. godini iznosi 179.820.991,96 KM i manja je za 31% u odnosu na isti period 2016. godine kada je iznosila 261.325.218,15 KM. Istovremeno, nominalna vrijednost prijenosa izvršenih po osnovu zaključenih poslova izvan uređenog javnog tržišta iznosi 80.095.164,81 KM, što je za 61% manje u odnosu na isti period 2016. godine, kada je izvršeno prijenosa vrijednosnih papira nominalne vrijednosti 204.784.291 KM.

PRIHODI	2017	2016	Index
Prihodi od usluga	2.077.441	2.352.666	88%
Finansijski prihodi	31.127	41.384	75%
Ostali prihodi	150.736	174.705	86%

UKUPNI PRIHODI	2.259.304	2.568.755	88%
RASHODI			
Troškovi materijala i usluga	642.778	660.480	97%
Troškovi zaposlenih	1.403.685	1.409.701	100%
Troškovi amortizacije	77.352	57.833	134%
Ostali rashodi	119.505	277.303	43%
UKUPNI RASHODI	2.243.320	2.405.317	93%
FINANSIJSKI REZULTAT - DOBIT PRIJE POREZA	15.984	163.438	10%

Tabela 52. Bilans uspjeha RVP-a za 2017. godinu

U 2017. godini RVP je ostvario lošije rezultate poslovanja. Ovu konstataciju potvrđuje činjenica da su ukupni prihodi smanjeni za 12%, a ukupni troškovi i rashodi su manji za 7% u odnosu na ostvarene u 2016. godini. Pozitivan finansijski rezultat – bruto dobit za 2017. godinu iznosi 15.984 KM što je 10% ostvarene dobiti iz prethodne godine.

Registar vrijednosnih papira je u 2017. godini ostvario ukupne prihode u iznosu od 2.259.304 KM, što je za 12% manje od prihoda ostvarenih u 2016. godini, odnosno za 2% manje u odnosu na Finansijski plan za 2017. godinu. Na smanjenje ukupnih prihoda u 2017. godini najvećim dijelom je uticalo smanjenje prihoda po osnovu prijenosa izvan i na uređenom javnom tržištu, upisa založnog prava i usluga preuzimanja dioničkih društava u odnosu na ostvarene u 2016. godini.

U strukturi ukupno ostvarenih prihoda, prihodi od usluga učestvuju sa 91,95%, a finansijski i ostali prihodi sa 8,05%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od usluga su manji za 12%, finansijski prihodi su manji za 25% i ostali prihodi su manji za 14%.

U 2017. godini prihodi od usluga su ostvareni u iznosu od 2.077.441 KM, što predstavlja 12% manji prihod od ostvarenog u 2016. godini i 4% manji u odnosu na finansijski plan za 2017. godinu.

U 2017. godini rashodi su izvršeni u ukupnom iznosu od 2.243.320 KM, što je manje za 7% od iskazanih u 2016. godini. U strukturi ukupnih rashoda, troškovi materijala i usluga i amortizacije učestvuju sa 32,10%, troškovi zaposlenih sa 62,57% i ostali rashodi sa 5,33%.

Troškovi materijala i usluga su manji za 3%, troškovi zaposlenih su na nivou troškova u prethodnoj godini, troškovi amortizacije su veći za 34% i ostali rashodi su manji za 57% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni troškovi odnosno rashodi su manji za 3% u odnosu na Finansijski plan za 2017. godinu.

Izveštaj o finansijskom položaju društva kroz bilans stanja predstavlja presjek finansijskog položaja pravnog lica na kraju obračunskog perioda. Stanje sredstava i izvora sredstava, koje odražava finansijski položaj RVP-a na dan 31.12.2017. godine sa uporednim podacima na dan 31.12.2016. godine prezentirani su u sljedećem tabelarnom pregledu.

AKTIVA	31.12.2017.	31.12.2016.	Index
I Stalna sredstva i dugoročni plasmani	1.418.788	1.481.222	96%
Nematerijalna sredstva (softveri)	7.259	11.934	61%
Materijalna sredstva (oprema i auta)	68.051	121.481	56%
Dugoročni novčani plasmani	1.340.000	1.340.000	100%
Odložena porezna sredstva	3.478	7.807	45%
II Tekuća sredstva	1.175.685	1.168.526	101%
Potraživanja od prodaje	298.892	313.877	95%

Novčana sredstva (trn. i dev. računi i blagajna)	816.420	810.349	101%
Kratkoročna razgraničenja i potraživanja	60.373	44.300	136%
UKUPNO AKTIVA (I + II)	2.594.473	2.649.748	98%
PASIVA			
I Kapital	2.451.167	2.436.624	101%
Osnovni kapital	2.052.300	2.052.300	100%
Zakonske rezerve	384.324	239.349	161%
Neto dobit tekućeg perioda	14.543	144.975	10%
II Obaveze	143.306	213.124	67%
Tekuće obaveze	143.306	213.124	67%
- obaveze prema dobavljačima	33.868	48.217	70%
- ostale obaveze	53.598	19.184	279%
- kratkoročna razgraničenja	55.840	145.723	38%
UKUPNO PASIVA (I + II)	2.594.473	2.649.748	98%

Tabela 53. Bilans stanja RVP-a za 2017. godinu

Sredstva, odnosno imovinu Registra vrijednosnih papira čine stalna i tekuća sredstva i na dan 31.12.2017. godine iznose 2.594.473 KM. Od ukupnog iznosa sredstava na stalna sredstva i dugoročne plasmane odnosi se 1.418.787 KM, a na tekuća sredstva 1.175.685 KM. Sa stanovišta likvidnosti, struktura sredstava Registra je povoljna, jer je zadržana visoka stopa likvidnosti.

Stalna materijalna i nematerijalna sredstva su sredstva koja društvo posjeduje za pružanje usluga, za administrativne i druge svrhe i koja omogućavaju pritanje buduće ekonomske koristi u pravno lice. Sadašnja vrijednost stalnih sredstava u upotrebi iznosi 75.310 KM, što je za 43% manje u odnosu na stanje iskazano na dan 31.12.2016. godine.

Tekuća sredstva obuhvataju potraživanja od pružanja usluga, gotovinu na transakcijskim, deviznim računima i blagajni i kratkoročna razgraničenja u ukupnom iznosu od 1.175.685 KM i u odnosu na isti period prethodne godine, ista su veća za 0,6%. Od ukupnog iznosa tekućih sredstava, na potraživanja od korisnika usluga RVP-a odnosi se 298.892 KM ili 25,42%, na novčana sredstva 816.420 KM ili 69,44% i na kratkoročna razgraničenja 60.373 KM ili 5,14%.

Na dan 31.12.2017. godine ukupne obaveze iznose 143.306 KM i predstavljaju:

- Obaveze prema dobavljačima (33.868 KM);
- Ostale obaveze u iznosu od 53.598 KM;
- Kratkoročna razgraničenja i rezervisanja u iznosu od 55.840 KM.

Ukupan kapital Registra vrijednosnih papira na dan 31.12.2017. godine iznosi 2.451.167 KM od čega osnovni kapital iznosi 2.052.300 KM, koji je podijeljen na 20.523 dionice nominalne vrijednosti 100 KM. Zakonske rezerve u iznosu od 384.324 KM predstavljaju 18,73% osnovnog kapitala.

Prema podacima iz Izvještaja o gotovinskim tokovima u 2017. godini povećano je stanje gotovine i ekvivalenata gotovine na dan 31.12.2017. godine u odnosu na početno stanje za 6.071 KM. Povećanje gotovine ostvareno je od poslovnih aktivnosti u iznosu od 25.476 KM a smanjeno po osnovu ulagačkih aktivnosti u iznosu od 19.405 KM.

Pokazatelji analize finansijskog poslovanja RVP-a za 2017. godini ukazuju na približno isti finansijski položaj u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje novčanih sredstava i smanjenje tekućih obaveza omogućava Registru veći nivo trenutne i tekuće likvidnosti. Povećanje ukupnog kapitala i smanjenje ukupnih obaveza ukazuje na visok stepen solventnosti Registra vrijednosnih papira, odnosno da dugoročno može izmiriti ukupne obaveze. Smanjenje potraživanja od korisnika usluga uz smanjenje prihoda od usluga uticalo je na smanjenje koeficijenta naplate potraživanja. RVP je ostvario

manju stopu ekonomičnosti poslovanja u odnosu na prethodni period, jer su ostvareni prihodi u 2017. godini manji u odnosu na prethodni period. Ipak, ostvareni prihodi pokrivaju rashode i ostvaren je pozitivan finansijski rezultat. Iz prezentiranih podataka i pokazatelja se može zaključiti da RVP u narednom periodu neće imati problema u kontinuitetu odnosno stabilnosti poslovanja.

Sarajevska berza je, shodno propisanom u Zakonu o tržištu vrijednosnih papira i Pravilniku o objavljivanju informacija i izvještaja na tržištu vrijednosnih papira, obavezna sačiniti, objavljivati i Komisiji za vrijednosne papire Federacije BiH dostaviti godišnji izvještaj o poslovanju i izvještaj vanjskog revizora. SASE je datu obavezu izvršila u skladu sa propisanim uslovima. Uvidom i analizom podataka iz dostavljenih izvještaja Berze za 2017. godinu utvrđeno je da su u uslovima značajno smanjene vrijednosti trgovanja na uređenom javnom tržištu i istovremeno smanjenje vrijednosti prijenosa izvršenih po osnovu zaključenih poslova izvan uređenog javnog tržišta, a koji se prijavljuju Sarajevskoj berzi, rezultati poslovanja SASE u 2017. godini i ostvareni finansijski rezultat značajno manji u odnosu na isti period prethodne godine.

PRIHODI	2017	2016	Promjena (%)
Prihodi od usluga	1,115,059	1,307,675	-15%
Finansijski prihodi	21,181	22,326	-5%
Ostali prihodi	9,484	5,124	85%
UKUPNI PRIHODI	1,145,724	1,335,125	-14%
RASHODI			
Poslovni rashodi	1,116,209	1,099,648	2%
Finansijski rashodi	310	10	3.000%
Ostali rashodi	8,606	36,796	-77%
UKUPNI RASHODI	1,125,125	1,136,454	-1%
FINANSIJSKI REZULTAT-DOBIT PRIJE POREZA	20,599	198,671	-90%

Tabela 54. Bilans uspjeha SASE za 2017. godinu

U 2017. godini SASE je, dakle, ostvarila lošije rezultate poslovanja. Ukupni prihodi su smanjeni za 14%, a ukupni troškovi i rashodi za 1% u odnosu na ostvarene u 2016. godini. Pozitivan finansijski rezultat – bruto dobit za 2017. godinu iznosi 20.599 KM što je za 90% manja dobit od ostvarene dobiti iz prethodne godine.

U strukturi ukupno ostvarenih prihoda, prihodi od usluga (poslovni prihodi) učestvuju sa 97,32%, a finansijski i ostali prihodi sa 2,68%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od usluga su manji za 15%, finansijski prihodi su manji za 5%, dok su ostali prihodi povećani za 85%.

U 2017. godini rashodi su izvršeni u ukupnom iznosu od 1.125.125 KM, što je manje za 1% od iskazanih u 2016. godini. U strukturi ukupnih rashoda, poslovni rashodi čine 99,21%, dok se na ostale rashode odnosi 0,76% i svega 0,03% na finansijske rashode.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja čine 57,32% poslovnih rashoda u 2017. godini. U odnosu na prethodnu godinu, troškovi plaća i ostalih ličnih primanja povećani su za 1,94%. Sljedeća kategorija troškova koja zauzima značajnije učešće u poslovnim rashodima su nematerijalni troškovi sa 29,83%. Navedena kategorija poslovnih rashoda na istom je nivou kao i u prethodnoj godini.

Stanje sredstava i izvora sredstava, koje odražava finansijski položaj SASE na dan 31.12.2017. godine sa uporednim podacima na dan 31.12.2016. godine prezentirani su u narednom tabelarnom pregledu.

	31.12.2017.	31.12.2016.	Promj. (%)
AKTIVA			
I Stalna sredstva i dugoročni plasmani	2.482.751	2.540.728	-2%
Nematerijalna sredstva (softveri)	389.528	243.431	60%
Materijalna sredstva (oprema i auta)	1.343.223	1.397.297	-4%
Dugoročni novčani plasmani	750.000	900.000	-17%
Odložena porezna sredstva	0	0	-
II Tekuća sredstva	511.686	634.582	-19%
Potraživanja od prodaje	260.511	353.731	-26%
Novčana sredstva (trn. i dev. računi i blagajna)	202.447	232.890	-13%
Kratkoročna razgraničenja i potraživanja	48.728	47.961	2%
UKUPNO AKTIVA (I + II)	2.994.437	3.175.310	-6%
PASIVA			
I Kapital	2.825.356	2.814.528	0%
Osnovni kapital	1.967.680	1.967.680	0%
Rezerve	674.156	497.420	36%
Neraspoređena dobit (gubitak)	183.520	349.428	-47%
II Obaveze	169.081	360.782	-53%
Tekuće obaveze	124.011	318.195	-61%
Dugoročna rezervisanja	26.500	26.500	0%
Pasivna vremenska razgraničenja	18.570	16.087	15%
Dugoročne obaveze	0	0	-
UKUPNO PASIVA (I + II)	2.994.437	3.175.310	-6%

Tabela 55. Bilans stanja SASE za 2017. godinu

Sredstva, odnosno imovinu Sarajevske berze čine stalna i tekuća sredstva i na dan 31.12.2017. godine iznose 2.994.437 KM. Od ukupnog iznosa sredstava na stalna sredstva i dugoročne plasmane odnosi se 2.482.751 KM, a na tekuća sredstva 511.686 KM.

Stalna materijalna i nematerijalna sredstva su sredstva koja društvo posjeduje za pružanje usluga, za administrativne i druge svrhe i koja omogućavaju priticanje buduće ekonomske koristi u pravno lice. Sadašnja vrijednost stalnih materijalnih sredstava u upotrebi iznosi 1.343.223 KM, što je 54,10% od ukupne vrijednosti stalnih sredstava. Oročena sredstva kod banaka (dugoročni finansijski plasmani) čine 30,21% vrijednosti stalnih sredstava što je za 17% manja vrijednost sredstava u odnosu na 31.12.2016. godine. Zbog velike vrijednosti navedenih sredstava i značajnog učešća istih u ukupnoj vrijednosti stalnih sredstava, čak ni 60%-tno povećanje vrijednosti nematerijalnih stalnih sredstava (za cca 150 hiljada KM) nije spriječilo pad ukupne vrijednosti stalnih sredstava koji je na 31.12. izvještajne godine iznosio 2% vrijednosti na isti dan prethodne godine.

Tekuća sredstva obuhvataju potraživanja od pružanja usluga, gotovinu na transakcijskim, deviznim računima i blagajni i kratkoročna razgraničenja u ukupnom iznosu od 511.686 KM i u odnosu na isti period prethodne godine manja su za 19%. Od ukupnog iznosa tekućih sredstava, na potraživanja od korisnika usluga RVP-a odnosi se 260.511 KM ili 50,91%, na novčana sredstva 202.447 KM ili 39,56% i na kratkoročna razgraničenja 48.728 KM ili 9,52%.

Ukupan kapital SASE na dan 31.12.2017. godine iznosi 2.825.356 KM, od čega osnovni kapital iznosi 1.967.680 KM, podijeljen na 6.149 dionice nominalne vrijednosti 320 KM. Rezerve u iznosu od 674.156 KM predstavljaju 23,86% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2017. godine ukupne obaveze iznose 169.081 KM od čega se 73,34% odnosi na kratkoročne obaveze Sarajevske berze. Ukupne obaveze SASE na dan 31.12.2017. godine su za 53% manje u odnosu na iskazane na dan 31.12.2016. godine.

Pokazatelji analize finansijskog poslovanja Sarajevske berze za 2017. godinu ukazuju na približno isti finansijski položaj kao u prethodnoj godini. Nešto manje smanjenje tekućih sredstava od smanjenja tekućih obaveza omogućava veći nivo trenutne i tekuće likvidnosti SASE. Nepromijenjen ukupni kapital i smanjenje ukupnih obaveza ukazuje na visok stepen solventnosti Sarajevske berze, odnosno da dugoročno može izmiriti ukupne obaveze. Smanjenje potraživanja od korisnika usluga uz smanjenje prihoda od usluga uticalo je na smanjenje koeficijenta naplate potraživanja. SASE je ostvarila manju stopu ekonomičnosti poslovanja u odnosu na prethodni period, jer su ostvareni prihodi u 2017. godini manji u odnosu na prethodni period. Ipak, ostvareni prihodi pokrivaju rashode i ostvaren je pozitivan finansijski rezultat. Iz prezentiranih podataka i pokazatelja se može zaključiti da SASE u narednom periodu neće imati problema u kontinuitetu odnosno stabilnosti poslovanja.

DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE I INVESTICIJSKI FONDOVI

1. Uvod

Poslovnu 2017. godinu u Federaciji BiH, prema izdatim dozvolama, završilo je 10 društava za upravljanje, 11 zatvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom i 5 otvorenih investicijskih fondova sa javnom ponudom i 1 otvoreni investicijski fond sa zatvorenom ponudom. Od 01.12.2017. godine, u skladu sa datom saglasnosti Komisije, izvršeno je pripajanje Otvorenog investicijskog fonda sa javnom ponudom Liliu Balanced Otvorenom investicijskom fondu sa javnom ponudom Liliu Global, te je tako broj ovih fondova na kraju 2017. godine smanjen je sa 6 na 5.

Komisija je u ovoj godini, također, donijela Rješenje kojim je, nakon okončanog likvidacionog postupka, izvršeno brisanje Otvorenog investicijskog fonda „EUROHAUS BALANCED“ iz registra fondova koji vodi Komisija.

Kad je u pitanju poslovanje DUF-ova, na prvi pogled bi se dalo zaključiti da su rezultati poslovanja nešto bolji u odnosu na prethodnu godinu ako posmatramo sveukupne podatke o ostvarenim prihodima i postignutom finansijskom rezultatu od poslovanja. Međutim, četiri DUF-a su ostvarila lošije rezultate u odnosu na prethodnu godinu, dok se kod šest DUF-ova bilježe bolji finansijski rezultati, u čemu se naročito izdvaja DUF Raiffeisen INVEST d.o.o. Sarajevo (povećana ostvarena dobit za skoro 5 puta), a čiji rezultati poslovanja imaju i najznačajniji uticaj na evidentirane bolje rezultate poslovanja za ukupnu granu djelatnosti društava za upravljanje.

Kada je u pitanju poslovanje IF-ova, možemo reći da je trend poslovanja nastavljen u smislu ostvarenih finansijskih rezultata, kao i kretanja neto vrijednosti imovine IF-ova.

Na poslovanje DUF-ova i IF-ova utiče razvijenost finansijskog tržišta i ukupna ekonomska situacija u zemlji, na koju ovi učesnici tržišta kapitala nemaju bitnog uticaja. Prihodi DUF-a u direktnoj su zavisnosti od kretanja neto vrijednosti imovine fonda kojim upravljaju, a opet kretanje neto vrijednosti imovine fonda je u zavisnosti i od tržišnih prilika, a naročito od rezultata poslovanja društava/emitenata vrijednosnih papira koji čine strukturu imovine fondova, stanja i mogućnosti investiranja na tržištu kapitala, kako u Federaciji BiH i BiH u cjelini, tako i van granica naše države.

2. Podaci o poslovanju društava za upravljanje fondovima

Na osnovu preliminarних podataka o poslovanju za 2017. godinu, društva za upravljanje ostvarila su ukupni prihod u iznosu od 11.712.282 KM što predstavlja povećanje od 1.358.756 KM ili cca 13% u odnosu na 2016. godinu. Od ukupnog iznosa ostvarenih prihoda, na poslovne prihode odnosi se iznos od 10.319.704 KM, što je za 379.875 KM ili 3,82% viši iznos u odnosu na 2016. godinu. Ostatak od 1.392.578 KM odnosi se na finansijske i ostale prihode, koje su u svojim izvještajima iskazala društva za upravljanje.

Ukupni rashodi društava za upravljanje u 2017. godini iznosili su 6.676.4633 KM i također su viši u odnosu na podatke za 2016. godinu, za 111.172 KM ili 1,70%. Svih 10 društava za upravljanje koja su poslovala tokom 2017. godine, poslovnu godinu je okončalo sa pozitivnim finansijskim rezultatom.

Ukupni finansijski rezultat svih društava je bruto dobit koja iznosi 5.035.649 KM. U odnosu na poslovni rezultat prethodne godine bilježimo povećanje bruto dobiti DUF-ova za 1.247.585 KM ili cca 33 %, a što je pored redovnih aktivnosti rezultat i ostvarenih ostalih prihoda od prodaje dionica i udjela u vlasništvu društva za upravljanje (ovdje izdvajamo DUF „ABDS“ d.o.o. Sarajevo koji je po ovom osnovu u 2017. godini ostvario 1.129.632 KM prihoda). Neto dobit društava za upravljanje u 2017. godini, prema preliminarним izvještajima, iznosi 4.623.143 KM.

Pregled ukupnih prihoda i rashoda za period 01.01.-31.12.2017. godine, pojedinačno po društvima za upravljanje, daje se u narednoj tabeli i grafičkom prikazu.

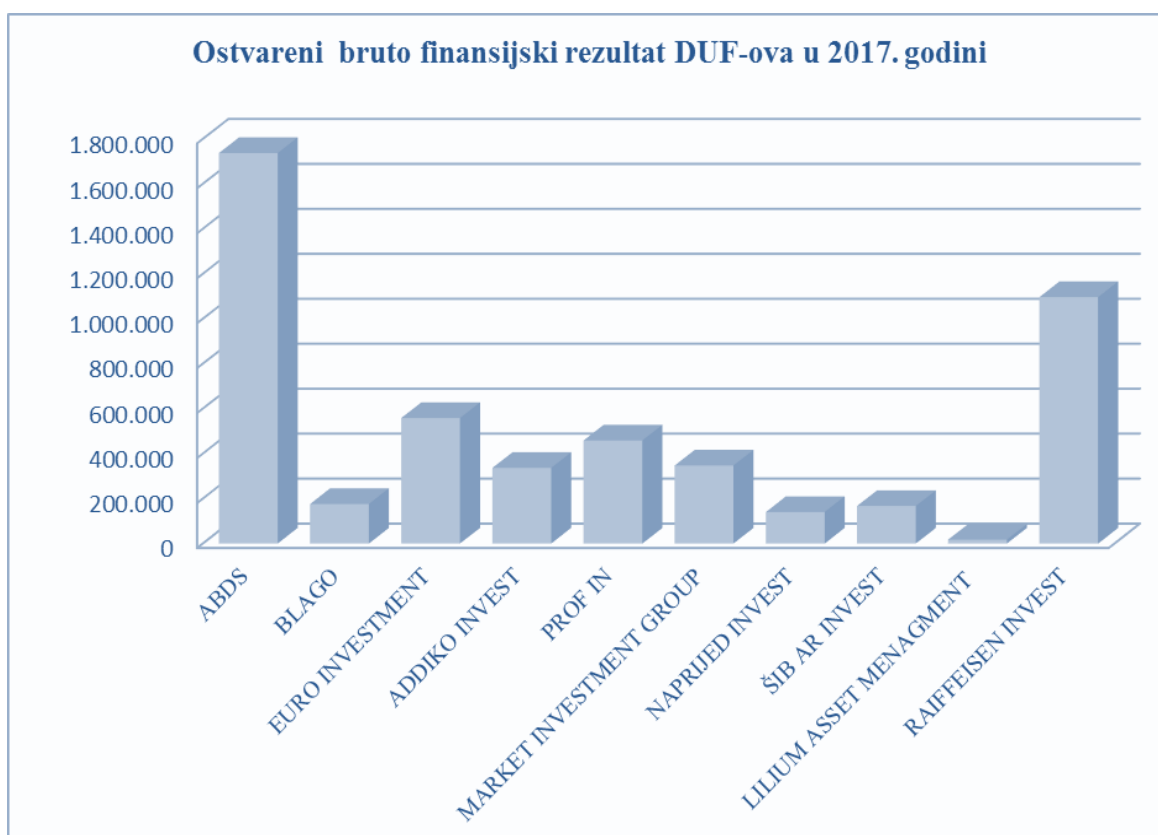
DUF	Prihodi				Rashodi				Bruto finansijski rezultat
	Poslovni prihodi	Fina. prihodi	Ostali	Ukupni	Poslovni rashodi	Finansijski rashodi	Ostali	Ukupni	
ABDS	2.236.936	42	1.129.632	3.366.610	1.254.308	267.314	107.500	1.629.122	1.737.488
BLAGO	561.825	46.877	543	609.245	413.035	0	20.107	433.142	176.103
EURO INVESTMENT	1.123.908	4.666	2.947	1.131.521	536.787	25.994	10.218	572.999	558.521
ADDIKO INVEST	826.356	5.146	5.006	836.508	476.965	0	23.000	499.965	336.543
PROF IN	1.134.601	51.039	26.793	1.212.433	753.951	0	0	753.951	458.482
MARKET INVESTMENT GROUP	894.765	1.120	30.000	925.885	566.764	1.831	10.090	578.685	347.200
NAPRIJED INVEST	759.515	5.447	0	764.962	570.000	41.471	13.187	624.658	140.304
ŠIB AR INVEST	499.140	7.861	0	507.001	337.447	2.459	0	339.906	167.095
LILIUM ASSET MENAGMENT	230.230	3.516	13.548	247.294	191.909	2.122	35.737	229.768	17.526
RAIFFEISEN INVEST	2.052.428	12.270	46.125	2.110.823	1.014.437	0	0	1.014.437	1.096.386

Tabela 56. Prihodi i rashodi DUF-ova u 2017. godini

Prema podacima iz bilansa stanja društava za upravljanje na dan 31.12.2017. godine, njihova ukupna sredstva iznosila su 35.760.986 KM što je za 4.657.298 KM ili cca 12 % niža vrijednost u odnosu na isti datum prethodne godine.

Posmatrano strukturalno, došlo je i do promjene odnosa između stalnih i tekućih sredstava u korist tekućih. Tako se od ukupnog iznosa vrijednosti aktive/sredstava DUF-ova, na stalna sredstva odnosi 63,15%, dok 36,48% iznosa čine tekuća sredstva društava za upravljanje. Ostatak, od cca 0,3%, do punog iznosa sredstava društava za upravljanje, predstavljaju odložena porezna sredstva.

Smanjenje ukupnih sredstva, rezultat je smanjenja stalnih sredstva u ukupnoj aktivni DUF-ova, a što je opet posljedica značajnog smanjenja iznosa stalnih sredstva naročito kod DUF-a ABDS doo Sarajevo sa 15.125.472 KM na 8.735.986 KM, ali isto tako i značajnijeg smanjenja kod DUF-a ŠIB-AR-Invest dd Sarajevo i DUF-a BLAGO doo Sarajevo. Ovo smanjenja stalnih sredstva u iznosu ukupnih sredstva donekle je anulirano povećanjem tekućih sredstava sa cca 11 na nešto više od 13 miliona KM, s tim da je kod tri DUF-a zabilježeno smanjenje tekućih sredstva. Najznačajnije povećanje tekućih sredstva evidentirano je kod DUF-a ABDS doo Sarajevo i DUF-a Raiffeisen INVEST doo Sarajevo.

Grafikon 24. Bruto finansijski rezultat DUF-ova u 2017. godini

Ukupne obaveze društava na dan 31.12.2017. godine iznose 7.183.044 KM, što je smanjenje od cca 47% u odnosu na stanje obaveza na dan 31.12. 2016. godine. Na smanjenje ukupnih obaveza društava za upravljanje, presudno je uticalo smanjenje ukupnih, odnosno kratkoročnih obaveza, (kao i u slučaju vrijednosti ukupne aktive), DUF-a ABDS sa cca 16 na 11 miliona KM odnosno sa cca 10 na 2,5 miliona KM.

U strukturi ukupnih obaveza, kratkoročne obaveze iznose 4.388.668 KM i čine oko 61% ukupnih obaveza.

U ukupnoj pasivi društava za upravljanje, na kraju 2017. godine, obaveze učestvuju sa 20%, dok 80 % pasive čini vrijednost ukupnog kapitala društava za upravljanje.

Ukupan kapital društava za upravljanje na dan 31.12.2017. godine iznosio je 28.577.942 KM, od čega se iznos 11.623.850 KM odnosi na osnovni kapital koji je, u odnosu na stanje iz prethodne

2016. godine, smanjen za cca 11%, što je rezultat donesenih odluka o smanjenju osnovnog kapitala za DUF-a ADDIKO INVEST d.o.o. Mostar i DUF Raiffeisen INVEST d.o.o. Sarajevo.

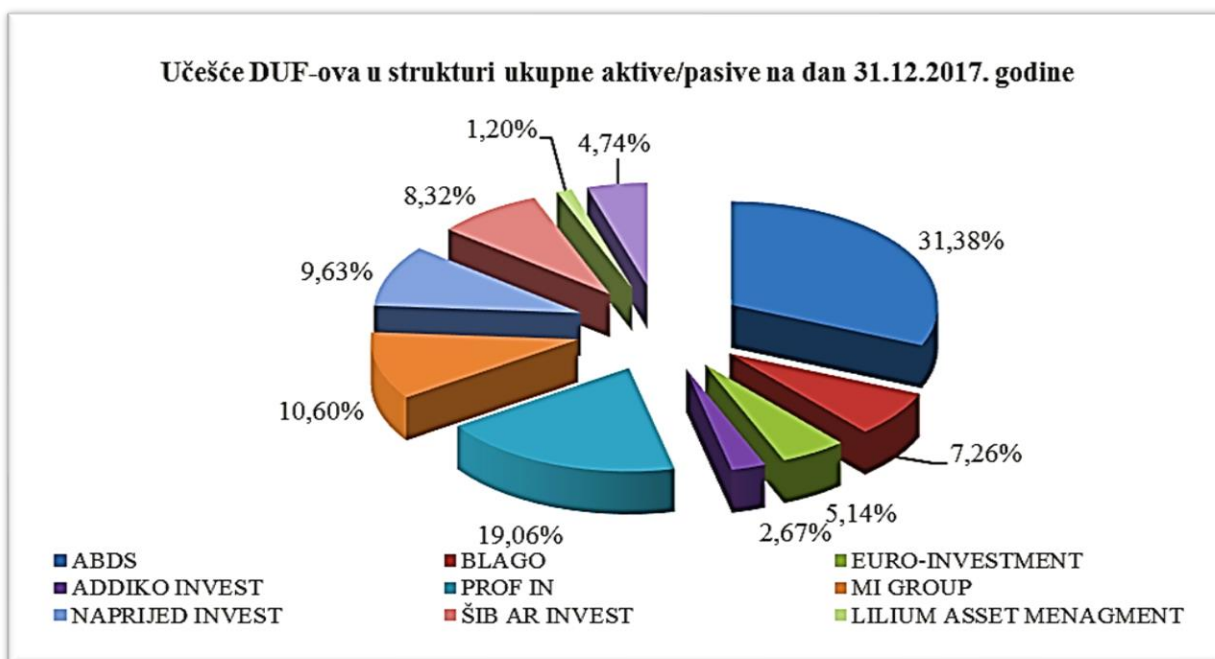
Pregled strukturalnih podataka, aktive i pasive, iz skraćenog bilansa stanja na dan 31.12.2017. godine, pojedinačno po društvima za upravljanje daje se u narednoj tabeli i grafičkom prikazu

Struktura aktive						
Društvo za upravljanje	Stalna sredstva	Odložena porezna sredstva	Tekuća sredstva	Odložena porezna sredstva	Gubitak iznad visine kapitala	Ukupno
ABDS	8.735.986	128.794	2.357.789	0	0	11.222.569
BLAGO	692.068	0	1.905.782	0	0	2.597.850
EURO-INVESTMENT	277.736	0	1.560.656	0	0	1.838.392
ADDIKO INVEST	405.008	0	548.507	0	0	953.515
PROF IN	4.448.916	0	2.368.438	0	0	6.817.354
MI GROUP	3.129.728	0	659.284	0	0	3.789.012
NAPRIJED INVEST	2.803.871	0	638.897	0	0	3.442.768
ŠIB AR INVEST	2.028.015	0	946.553	0	0	2.974.568
LILIUM ASSET MENAGMENT	5.833	0	424.493	0	0	430.326
RAIFFEISEN INVEST	57.879	0	1.636.753	0	0	1.694.632
Ukupno	22.585.040	128.794	13.047.152	0	0	35.760.986

Tabela 57. Struktura aktive DUF-ova za 2017. godinu

Struktura pasive								
Društvo za upravljanje	Ukupni kapital	Dug. Rezerv.	Dug. obaveze	Odl. pore. obav.	Kratk. obaveze	PVR	Odl. porezne obaveze	Ukupno
ABDS	6.156.626	3.045	2.627.052	0	2.435.846	0	0	11.222.569
BLAGO	2.573.820	0	0	0	24.030	0	0	2.597.850
EUROINVEST	1.603.127	0	0	0	175.767	59.498	0	1.838.392
ADDIKO INVEST	767.979	0	0	0	185.536	0	0	953.515
PROF IN	6.742.447	0	0	62.889	12.018	0	0	6.817.354
MI GROUP	3.402.085	0	0	93	386.834	0	0	3.789.012
NAPRIJED INVEST	2.383.009	0	0		1.059.759	0	0	3.442.768
ŠIB AR INVEST	2.925.589	0	0	238	42.891	5.850	0	2.974.568
LILIUM ASSET MENAGMENT	367.526	0	0	0	56.950	5.850	0	430.326
RAIFFEISEN INVEST	1.655.734	21.671	0	0	9.037	8.190	0	1.694.632
Ukupno	28.577.942	24.716	2.627.052	63.220	4.388.668	79.388	0	35.760.986

Tabela 58. Struktura pasive DUF-ova za 2017. godinu

Grafikon 25. Učešće DUF-ova u strukturi ukupne aktive/pasive na 31.12.2017. godine

U nastavku se daje i tabelarni prikaz strukture kapitala DUF-ova:

Društvo za upravljanje	Osnovni kapital	Emisiona premija	Zakonske i statutarne rezerve	Revalor. rezerve	Nerealizovani gubitak	Nerealiz. dobitak	Neraspored. dobit	Gubitak do visine kapitala
ABDS	1.994.586	0	2.414.133	0	1.159.145	0	2.907.052	0
BLAGO	1.250.000	0	312.500	0	0	4.275	1.007.045	0
EURO-INVESTMENT	1.000.000	0	258.623	0	335.586	74.028	606.062	0
ADDIKO INVEST	400.000	0	65.090	0	0	0	302.889	0
PROF IN	1.250.007	0	312.502	0	0	566.001	4.613.937	0
MI GROUP	1.609.905	0	402.476	0	0	509	1.389.195	0
NAPRIJED INVEST	1.000.000	0	250.000	0	673.597	274.315	1.532.291	0
ŠIB AR INVEST	2.210.004	3.216	556.763	0	0	2.141	192.986	39.521
LILIUM ASSET MENAGMENT	350.000	0	0	0	0	0	17.526	0
RAIFFEISEN INVEST	559.348	0	0	0	0	0	1.096.386	0
Ukupno	11.623.850	3.216	4.572.087	0	2.168.328	921.269	13.665.369	39.521

Tabela 59. Struktura kapitala DUF-ova u 2017. godini

3. Poslovanje investicijskih fondova

Na osnovu podataka o poslovanju za 2017. godine, investicijski fondovi (zatvoreni i otvoreni) realizovali su prihode u iznosu od 16.911.463 KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na prošlu 2016. godinu za 3.128.098 KM ili cca 16%.

Na realizovani prihod zatvorenih investicijskih fondova odnosi se iznos od 12.913.321 KM što je 76% ukupno realizovanih prihoda. Ostatak od 24% ili 3.998.142 KM otpada na prihode koje su ostvarili otvoreni investicijski fondovi.

Realizovani dobici zatvorenih investicijskih fondova po osnovu prodaje vrijednosnih papira iznosili su 6.803.389 KM, dok su otvoreni investicijski fondovi po ovom osnovu ostvarili prihode u iznosu od 687.756 KM. Ukupni finansijski prihodi investicijskih fondova iznosili su 4.724 KM, od čega na finansijske prihode zatvorenih investicijskih fondova otpada 4.506 KM.

Prihodi od dividende u 2017. godine iznosili su 5.865.780 KM, od čega se na prihode ZIF-ova po ovom osnovu odnosi 5.776.711 KM ili 98,50%.

Posmatrano pojedinačno, najviše prihoda po ovom osnovu od ZIF-ova ostvario je ZIF BIG dd Sarajevo u iznosu od 1.506.142 KM, a najniže ZIF EUROFOND dd Sarajevo u iznosu od 50.459 KM.

Tri od sedam otvorenih investicijskih fondova su, u apsolutnom iznosu, ostvarili ukupno 89.391 KM prihoda od dividende, što je, u odnosu na prethodnu godinu, smanjenje za 3,60%.

Ukupni rashodi svih investicijskih fondova u istom periodu iznosili su 42.004.926 KM od čega se na poslovne rashode odnosi iznos od 13.144.612 KM, iznos od 28.851.788 KM se odnosi na realizovane gubitke, a iznos od 8.527 KM evidentiran je kao finansijski rashod.

Ukupni rashodi zatvorenih investicijskih fondova iznosili su 39.105.500 KM, što je 93% od ukupnog iznosa rashoda svih investicijskih fondova u Federaciji BiH. Rashodi otvorenih investicijskih fondova u 2017. godini iznosili su 2.899.427 KM.

Realizovani gubici zatvorenih investicijskih fondova, nastali kao rezultat prodajnih transakcija u 2017. godini, iznosili su 28.621.781 KM i čine preko 99% ukupnih rashoda ZIF-ova. Najviše realizovane gubitke, kao i u 2017. godini, iskazao je ZIF MI Group d.d. Sarajevo, u iznosu preko 12 miliona KM.

Realizovani gubici OIF-ova iznosili su 230.007 KM i u odnosu na iste rashode u 2016. godini povećani su za 92%.

U strukturi poslovnih rashoda zatvorenih, a i otvorenih investicijskih fondova najznačajniji trošak jeste naknada društvu za upravljanje koja je u 2017. godini iznosila za zatvorene investicijske fondove 7.550.232 KM što je cca 72% ukupnih poslovnih rashoda ZIF-ova, dok je trošak naknade za upravljanje koja pripada društvu koja upravljaju OIF-a u 2017. godini iznosio 2.258.303 KM ili 85% njihovih ukupnih poslovnih rashoda.

U 2017. godine na ime naknade članovima nadzornih odbora ZIF-ova obračunat je iznos od 249.452 KM, i u odnosu na isti period prethodne godine naknada je povećana za 21.354 KM ili cca 9%. Pojedinačno najviši iznos naknade pripao je nadzornom odboru ZIF-a HERBOS FOND d.d. Mostar iznosu od 39.263 KM, dok je najniži iznos naknade, koja je na istom nivou kao i lani, obračunat nadzornom odboru ZIF-a FORTUNA FOND d.d. Cazin, u iznosu od 6.053 KM.

Na osnovu ostvarenih realizovanih prihoda i rashoda, 5 OIF-a ostvarila su pozitivan finansijski rezultat, dok je 11 ZIF-ova, kao i 2 OIF-a poslovalo negativno.

Finansijski rezultat na osnovu realizovanih prihoda i rashoda, ako se posmatraju zatvoreni investicijski fondovi je negativan i iznosi 26.192.179 KM, dok je finansijski rezultat, posmatano za sve otvorene investicijske fondove pozitivan i u ukupnom iznosu je 1.098.716 KM.

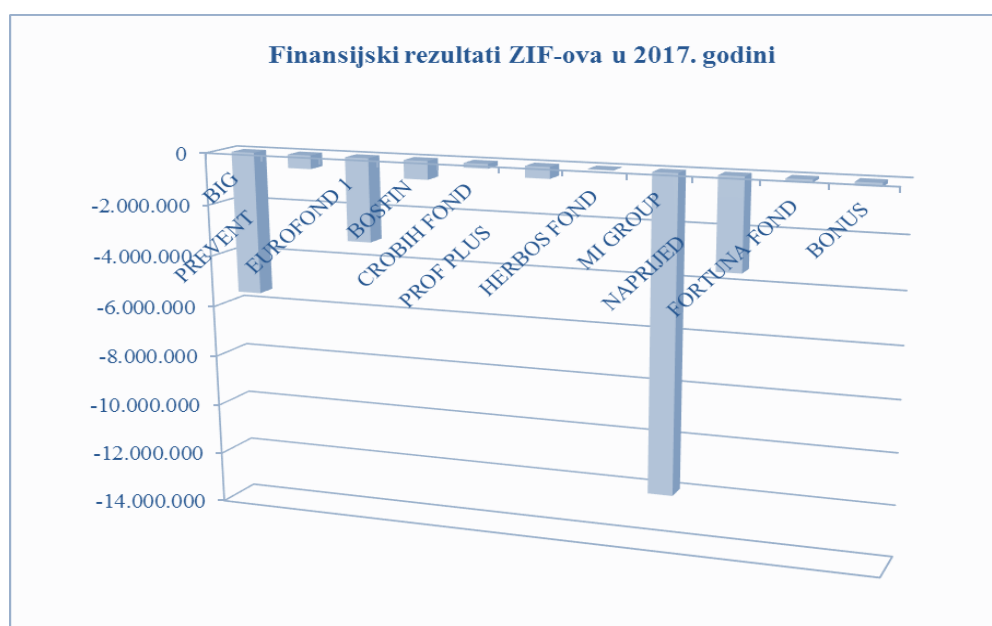
Industrija fondova, posmatrano u cjelini, poslovala je negativno i prikazano u neto iznosu, realizovani gubitak u 2017. godini iznosio je 25.093.463 KM. Prethodnu 2016. godinu investicijski fondovi su okončali sa neto realiziranim gubitkom u iznosu od 21.963.417 KM.

Analitički pregled rezultata poslovanja investicijskih fondova po pojedinim kategorijama dat je u sljedećim tabelama i grafičkim prikazima:

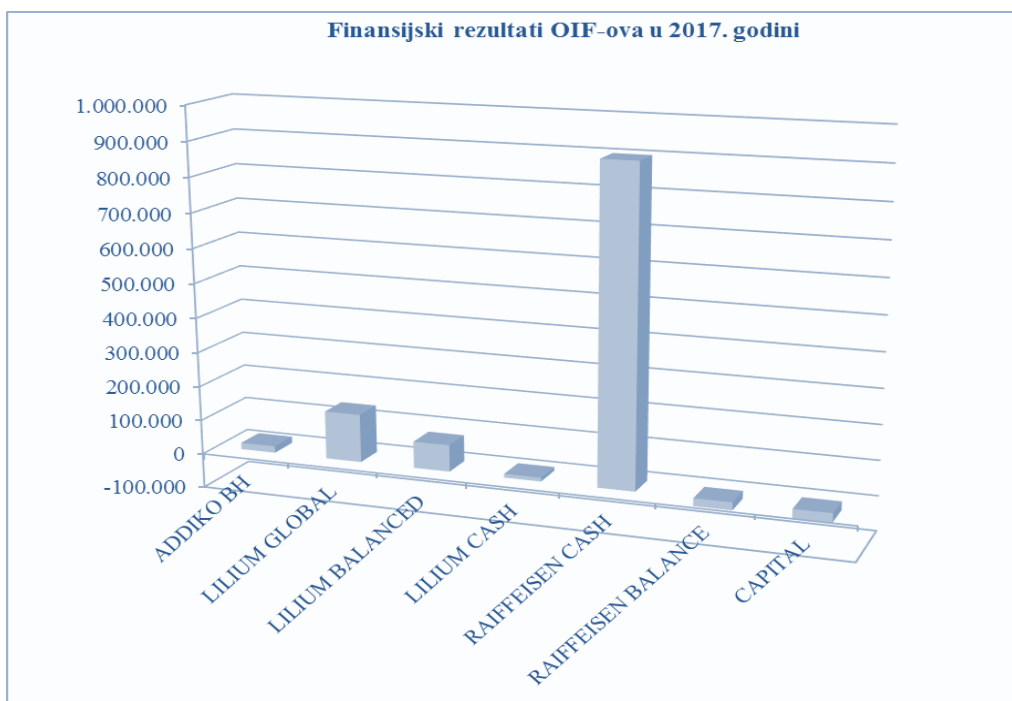

Naziv IF-a	PRIHODI				RASHODI				FINAN. REZULTAT- Realizirana dobit/gubitak
	Poslovni prihodi	Realizova na dobit	Finansijski prihodi	Ukupno	Poslovni rashodi	Realizovani gubici	Finansijski rashodi	UKUPNO	
BIG	1.477.845	3.337.348	0	4.815.193	2.665.641	7.626.828	0	10.292.469	-5.477.276
PREVENT INVEST	796.409	34.609	0	831.018	744.862	601.601	0	1.346.463	-515.445
EUROFOND 1	50.459	0	0	50.459	406.373	2.832.444	0	3.238.817	-3.188.358
BOSFIN	267.132	581.961	0	849.093	1.061.278	480.980	0	1.542.258	-693.165
CROBIH FOND	419.865	0	0	419.865	592.468	0	0	592.468	-172.603
PROF PLUS	1.067.691	10.032	0	1.077.723	1.363.197	146.860	0	1.510.057	-432.334
HERBOS FOND	548.129	115.824	0	663.953	456.558	228.800	0	685.358	-21.405
MI GROUP	311.539	1.430.429	0	1.741.968	1.146.715	12.598.376	0	13.745.091	-12.003.123
NAPRIJED	364.792	1.283.343	4.506	1.652.641	994.362	4.105.892	0	5.100.254	-3.447.613
FORTUNA FOND	260.893	0	0	260.893	362.588	0	0	362.588	-101.695
BONUS	540.672	9.843	0	550.515	689.677	0	0	689.677	-139.162
Ukupno ZIF- ovi	6.105.426	6.803.389	4.506	12.913.321	10.483.719	28.621.781	0	39.105.500	-26.192.179
ADDIKO BH EQUITY	57.911	0	0	57.911	39.027	0	0	39.027	18.884
LILIUM GLOBAL	34.494	291.498	4	325.996	114.473	67.067	5.268	186.808	139.188
LILIUM BALANCED	24.552	237.563	0	262.115	112.885	69.026	3.259	185.170	76.945
LILIUM CASH	38.528	1.460	0	39.988	29.155	0	0	29.155	10.833
RAIFFEISEN CASH	3.077.826	29.786	215	3.107.826	2.194.947	12.416	0	2.207.364	900.463
RAIFFEISEN BALANCE	61.256	127.449	0	188.706	129.713	81.498	0	211.211	-22.505
CAPITAL	15.601	0	0	15.601	40.692	0	0	40.692	-25.091
Ukupno OIF- ovi:	3.310.168	687.756	218	3.998.142	2.660.893	230.007	8.527	2.899.427	1.098.716
UKUPNO IF- ovi:	9.415.594	7.491.145	4.724	16.911.463	13.144.612	28.851.788	8.527	42.004.926	-25.093.463

Tabela 60. Finansijski rezultat investicijskih fondova u 2017. godini

Grafikon 26. Finansijski rezultat ZIF-ova u 2017. godini

Grafikon 27. Finansijski rezultat OIF-ova u 2017. godini

Iz posebnih izvještaja IF-ova, izdvajamo pregled podataka o troškovima koji se naplaćuju na teret imovine fondova, u kojem je data struktura troškova i učešće u ukupnim troškovima poslovanja, te njihov odnos prema prosječnoj neto vrijednosti imovine fonda u izvještajnom periodu. U bilansu uspjeha ovi troškovi evidentirani su kao poslovni rashodi.

Vrsta troška	ZIF	(Iznos u KM)	Udio %	OIF	(Iznos u KM)	Udio %	IF	(Iznos u KM)	Udio %
Naknada društvu za upravljanje (provizija)		7.550.232	72,02		2.258.303	84,87		9.808.536	74,65
Naknada RVP		131.231	1,25		5	0,00		131.236	1,00
Naknada depozitaru		449.955	4,29		157.408	5,92		607.363	4,62
Naknada za reviziju		94.023	0,90		31.727	1,19		125.750	0,97
Naknada za računovodstvo		257.772	2,46		0	0,00		257.772	1,96
Naknada berzi		125.900	1,20		0	0,00		125.900	0,96
Troškovi kupovine i prodaje ulaganja		246.074	2,35		8.972	0,34		255.046	1,94
Troškovi servisiranja dioničara		29.925	0,29		1.930	0,07		31.855	0,24
Naknade i troškovi nadzornog odbora		249.452	2,38		0	0,00		249.452	1,90
Naknade i troškovi direktora fonda		748.363	7,14		0	0,00		748.363	5,70
Ostali troškovi		600.791	5,73		202.548	7,61		803.339	6,06
Ukupno troškovi:		10.483.719	100,00		2.660.893	100,00		13.144.612	100,00
Prosječna godišnja vrijednost neto imovine fonda		368.203.804			216.459.913			584.663.717	
Udio troškova u prosječnoj godišnjoj neto vrijednosti imovine fonda (%)		2,85			1,23			2,25	

Tabela 61. Pregled troškova koji se naplaćuju na teret imovine IF-ova

Trošak fondova koji se odnosi na naknadu društvima za upravljanje, pojedinačno po IF-ima, daje se u sljedećem tabelarnom pregledu.

NAZIV IF-a	IZNOS
BIG	2.207.005
PREVENT INVEST	531.941
EUROFOND 1	212.950
BOSFIN	814.333
CROBIH FOND	423.238
PROF PLUS	1.134.601
HERBOS FOND	33.141
MI GROUP	845.239
NAPRIJED	648.188
FORTUNA FOND	213.516
BONUS	486.080
UKUPNO ZIF-ovi	7.550.232
ADDIKO BH EQUITY	14.871
LILIUM GLOBAL	80.465
LILIUM BALANCED	89.744
LILIUM CASH	17.180
RAIFFEISEN CASH	1.942.681
RAIFFEISEN BALANCE	96.006
CAPITAL	17.356
UKUPNO OIF-ovi	2.258.303
UKUPNO IF-ovi	9.808.536

Tabela 62. Pregled naknade za upravljanje

Osim realizovanih prihoda i rashoda, u bilansu uspjeha IF-ova prikazuju se i nerealizovani dobici i gubici koji su rezultat promjene vrijednosti finansijskih instrumenata (vrijednosnih papira) iz portfelja fondova, a koji, zbog činjenice da je ovdje riječ o preliminarnim rezultatima poslovanja IF-ova, nisu utvrđeni kao konačni, pa nisu ni obuhvaćeni u ovom izvještaju.

Ukupna imovina investicijskih fondova na dan 31.12.2017. godine iznosila je 616.365.595 KM i viša je u odnosu na uporedne podatke (31.12.2016. godine) za cca 10 %.

Međutim, imovina zatvorenih investicijskih fondova u iznosu od 356.102.425 KM smanjena je u odnosu na isti dan prethodne godine za 25.748.176 KM ili 6,746%. S druge strane, imovina otvorenih investicijskih fondova povećana je za 80.206.794 KM ili 44,50% u odnosu na stanje iz prethodne godine. Ovo je, prije svega, rezultat povećanja vrijednosti imovine OIF-a Raiffeisen Cash sa 160.710.226 KM na vrijednost od 237.746.269 KM.

Od ukupnog iznosa imovine, 58% čini imovina ZIF-ova, dok se 42% odnosi na imovinu OIF-a. I ove godine nastavlja se tendencija promjene omjera u korist OIF-ova, i to prije svega zbog porasta vrijednosti imovine OIF-a Raiffeisen Cash, ali i rasta OIF-Raiffeisen Balance i OIF-a CAPITAL.

Stanje gotovine prema preliminarnim podacima o poslovanju fondova iznosilo je 14.139.585 KM, što je u odnosu na prethodni izvještajni period povećanje za 3.815.072 KM ili cca 37%. Zatvoreni investicijski fondovi na ovoj poziciji iskazali su iznos od 6.460.331 KM, što je, po prvi puta niži iznos u odnosu na iznos gotovine evidentirane kod otvorenih investicijskih fondova sa ukupnim iznosom od 7.689.254 KM.

Najviši iznos gotovine, kod zatvorenih investicijskih fondova, na dan 31.12.2017. godine, raspoloživ je na računu ZIF-a HERBOS FOND d.d. Mostar u iznosu od 1.437.152 KM, dok kod otvorenih investicijskih fondova, OIF Raiffeisen Cash raspolaže sa najvišim iznosom gotovine od 6.231.913 KM.

Ulaganja fondova u iznosu od 597.027.827 KM čine cca 97% njihove ukupne imovine i u odnosu na stanje 31.12.2016. godine viša su za cca 9%. Ukupna ulaganja zatvorenih investicijskih fondova na dan 31.12.2017. godine iznosila su 348.273.372 KM i smanjena su za više od 23 miliona ili cca 6%, dok su ulaganja otvorenih investicijskih fondova u iznosu od 248.754.455 KM povećana za više od 71 milion KM ili preko 40%. I ovo povećanje rezultata je rasta OIF-a Raiffeisen Cash.

U strukturi ukupnih ulaganja zatvorenih investicijskih fondova najznačajniji iznos, od 336.167.696 KM, čine ulaganja fondova u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, koja su, u odnosu na prethodni izvještajni period, smanjena za cca 10%. Kad su u pitanju zatvoreni investicijski fondovi, u odnosu na 2016. godinu i na svim drugim klasificiranim ulaganjima, kao što su ulaganja klasifikovana kao ulaganja do dospelja, ulaganja u depozite i ulaganja u finansijska sredstva iskazana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, došlo je do smanjenja. U ovoj godini kod ZIF-a BIG d.d. Sarajevo i ZIF-a MI GROUP d.d. Sarajevo evidentirana su ulaganja u nekretnine u ukupnom iznosu od 9.618.045 KM.

U strukturi ukupnih ulaganja otvorenih investicijskih fondova najznačajniji iznos, od 147.116.510 KM, čine ulaganja fondova u depozite, koja su, u odnosu na prethodni izvještajni period, povećana za skoro 6 puta. U ovu kategoriju ulaganja isključivo je razvrstana imovina dvaju novčanih otvorenih investicijskih fondova, OIF Raiffeisen Cash i OIF Lilium Cash.

Kad su u pitanju otvoreni investicijski fondovi, u odnosu na 2016. godinu, povećana su, u odnosu na 2016. godinu, i ulaganja razvrstana u kategorije prema klasifikaciji i mjerenju iz MRS-a i MSFI-a kao finansijska sredstva koja se drže do dospelja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva iskazana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeh (detaljni podaci dati su u tabelarnom pregledu).

Ukupna potraživanja svih fondova na 31.12.2017. godine iznose 5.198.182 KM i viša su u odnosu na isti datum prethodne godine za 86%, s tim da su potraživanja zatvorenih investicijskih fondova u iznosu od 1.368.722 KM povećana za cca 3%, dok su potraživanja otvorenih investicijskih fondova u iznosu od 3.829.461 KM viša za 1,6 puta. Najviši iznos potraživanja od 3.682.044 KM evidentiran je kod DUF-a Raiffeisen INVEST doo Sarajevo.

U strukturi potraživanja, potraživanja po osnovu dividende iznose 993.707 KM ili 19% ukupnih potraživanja fondova, od čega se na potraživanja zatvorenih investicijskih fondova, po osnovu dividende odnosi cca 96% ukupnog iznosa.

Ukupne obaveze fondova 31.12.2017. godine iznosile su 6.031.678 KM i više su za cca 48 % u odnosu na stanje 31.12.2016. godine.

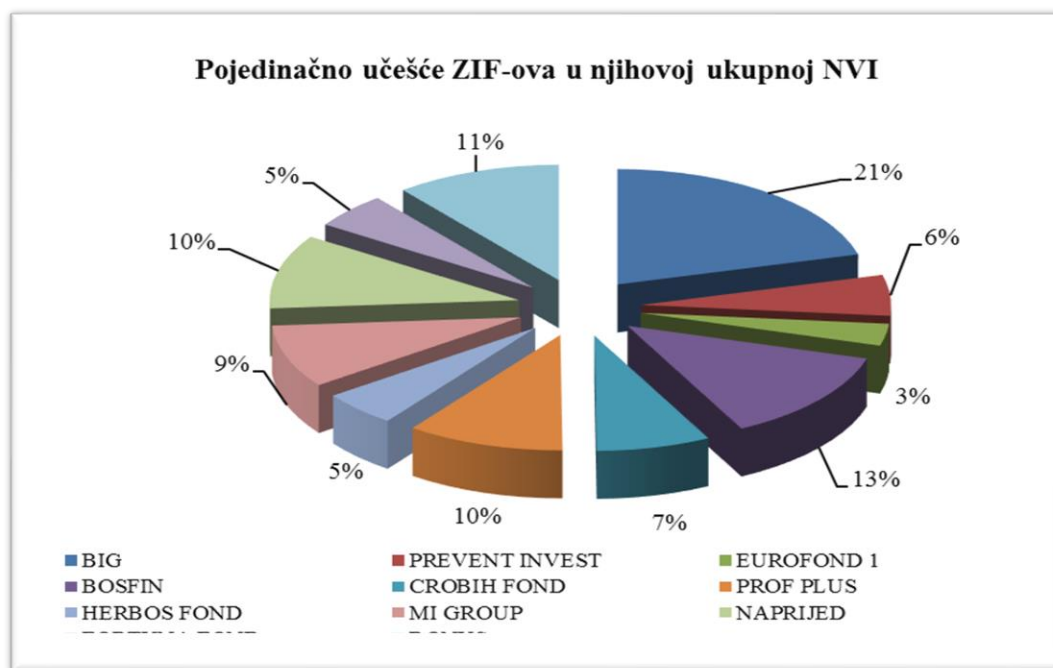
Obaveze zatvorenih investicijskih fondova povećane su za 1.805.224 KM ili cca 50% u odnosu na iznos iz prethodne godine, dok su obaveze otvorenih investicijskih fondova više za 159.226 KM ili cca 33% u odnosu na stanje 31.12.2016. godine.

Neto vrijednost imovine svih fondova, odnosno njihov ukupan kapital na dan 31.12.2017. godine iznosi 610.339.916 KM, što predstavlja povećanje za 52.494.167 KM ili cca 9% u odnosu na prethodnu godinu. Neto vrijednost imovine zatvorenih investicijskih fondova u iznosu od 350.718.004 KM, smanjena je za 27.553.400 KM ili za više od 7% u odnosu na stanje 31.12.2016. godine, dok je neto vrijednost imovine otvorenih fondova u iznosu od 259.615.912 KM povećana za više od 80.047.567 KM ili za cca 45% u odnosu na stanje s kraja 2016. godine.

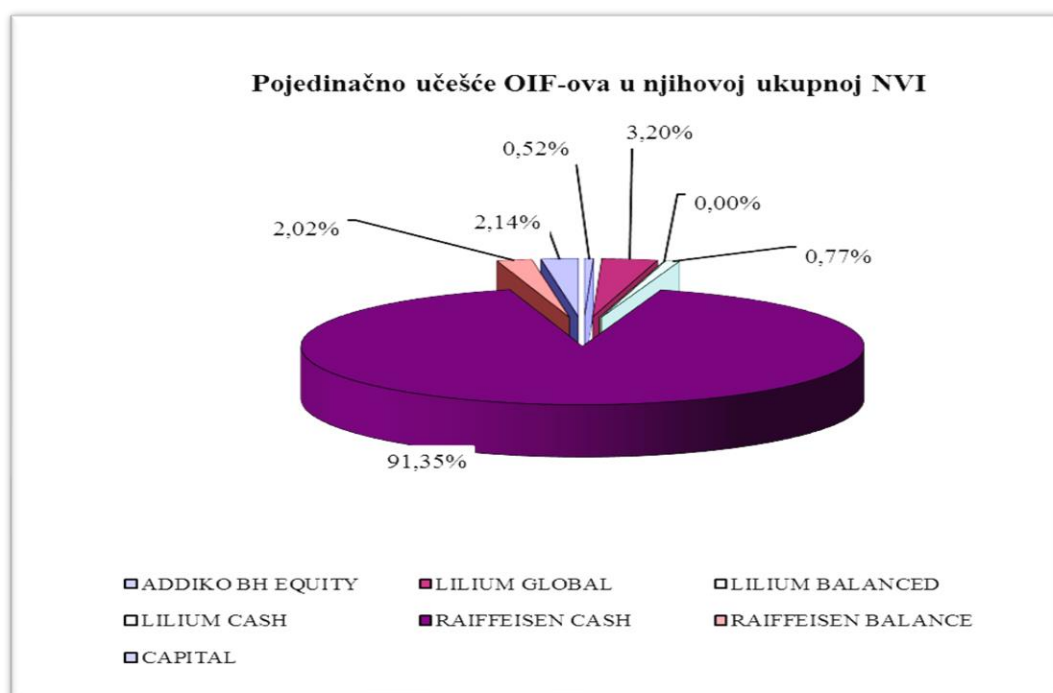
Pregled podataka iz Izvještaja o finansijskom položaju na dan 31.12.2016. godine, koji se odnose na strukturu imovine i obaveza, pojedinačno po fondovima, daje se u narednoj tabeli i grafičkom prikazu:

Naziv IF-a	Imovina				Obaveze						NVI
	Gotovina	Ulaganja	Potraživanja	Ostalo	Ukupno	iz poslovanja fonda	po osnovu troškova	prema DUF-u	ostale	Ukupno	
BIG	12.614	74.723.424	284.805	0	75.020.843	1.500.000	33.497	367.838	177.213	2.078.548	72.942.295
PREVENT INVEST	977.661	19.096.201	205.377	0	20.279.240	0	9.223	107.266	150.542	267.030	20.012.210
EUROFOND 1	8.156	11.024.717	25.670	0	11.058.543	25.641	0	239.291	18.064	282.996	10.775.547
BOSFIN	9.481	46.157.706	3.805	0	46.170.992	447.082	0	467.795	69.078	983.955	45.187.037
CROBIH FOND	1.435.001	24.497.257	219.679	0	26.151.937		63.821	140.487		204.308	25.947.629
PROF PLUS	1.002.245	34.821.145	89.368	0	35.912.758	0	9.515	88.040	0	97.555	35.815.203
HERBOS FOND	1.437.152	15.912.886	118.992	0	17.469.030	69.732		49.686	34.664	154.082	17.314.948
MI GROUP	5.162	31.728.985	156.427	0	31.890.574	0	109.121	550.385	200.925	860.431	31.030.143
NAPRIJED	44.208	36.405.562	166.692	0	36.616.462	0	50.299	77.876	0	128.175	36.488.287
FORTUNA FOND	373.759	17.103.704	87.419	0	17.564.882		13.723	64.227		77.950	17.486.932
BONUS	1.154.892	36.801.784	10.488	0	37.967.164	0	0	238.855	10.536	249.391	37.717.773
Ukupno ZIF-ovi:	6.460.331	348.273.372	1.368.722	0	356.102.425	2.042.455	289.199	2.391.746	661.022	5.384.421	350.718.004
ADDIKO BH EQUITY	16.933	1.291.808	48.113	0	1.356.854		6.780	4.776		11.556	1.345.298
LILIUM GLOBAL	6.158	8.315.565	12.399	0	8.334.122	0	1.200	13.233	5.765	20.198	8.313.924
LILIUM BALANCED	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LILIUM CASH	355.472	1.642.904	11.057	0	2.009.433		1.200	1.429	5.384	8.013	2.001.420
RAIFFEISEN CASH	6231913,1	227832311,9	3682043,88	0	237.746.269	0	380135,44	197353,55	0	577.489	237.168.780
RAIFFEISEN BALANCE	954184,66	4229403,35	75847,64	0	5.259.436	0	12774,83	13698,35	0	26.473	5.232.962
CAPITAL	114.593	5.442.463	0	0	5.557.056		1.642	1.886		3.528	5.553.528
Ukupno OIF-ovi	7.679.254	248.754.455	3.829.461	0	260.263.170	0	403.732	232.376	11.149	647.257	259.615.912
UKUPNO IF-ovi:	14.139.585	597.027.827	5.198.182	0	616.365.595	2.042.455	692.931	2.624.122	672.171	6.031.678	610.333.916

Tabela 63. Struktura imovine i obaveza IF-ova u 2017. godini

Grafikon 28. Učešće ZIF-ova u ukupnoj NVI

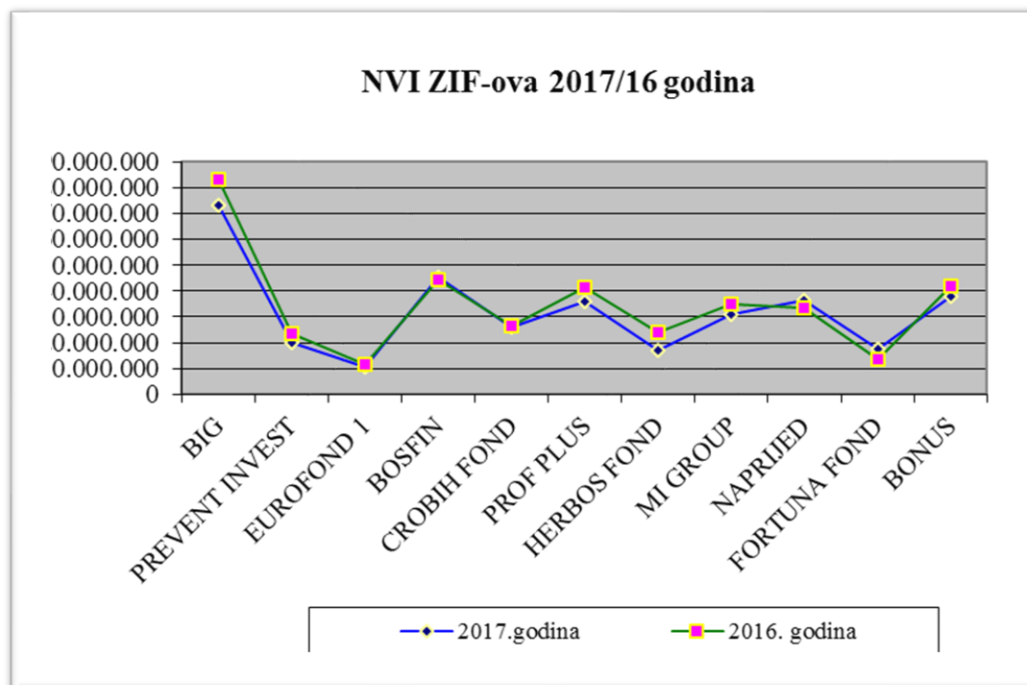

Grafikon 29. Učešće OIF-ova u ukupnoj NVI

Neto vrijednosti imovine po fondovima na kraju 2017. godine u odnosu na isti dan prethodne godine dat je u sljedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

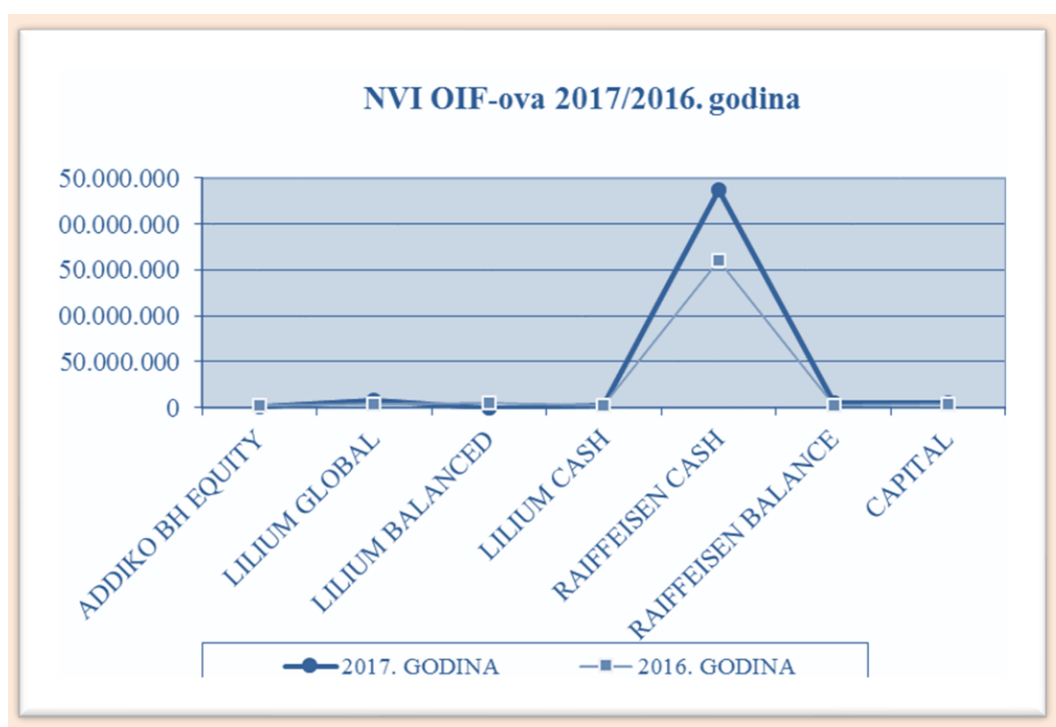
Naziv IF-a	NVI na dan 31.12.2017.	NVI na dan 31.12.2016.	Razlika	% smanjenja/povećanja
BIG	72.942.295	83.037.738	-10.095.443	-12,16
PREVENT INVEST	20.012.210	23.488.970	-3.476.761	-14,80
EUROFOND 1	10.775.547	11.797.532	-1.021.985	-8,66
BOSFIN	45.187.037	44.390.230	796.807	1,80
CROBIH FOND	25.947.629	26.303.429	-355.800	-1,35
PROF PLUS	35.815.203	41.425.869	-5.610.666	-13,54
HERBOS FOND	17.314.948	23.898.164	-6.583.216	-27,55
MI GROUP	31.030.143	34.785.992	-3.755.849	-10,80
NAPRIJED	36.488.287	33.415.159	3.073.128	9,20
FORTUNA FOND	17.486.932	13.637.902	3.849.030	28,22
BONUS	37.717.773	42.090.418	-4.372.644	-10,39
Ukupno ZIF-ovi	350.718.004	378.271.404	-27.553.400	-7,28
ADDIKO BH EQUITY	1.345.298	1.592.861	-247.563	-15,54
LILIUM GLOBAL	8.313.924	4.306.765	4.007.159	93,04
LILIUM BALANCED	0	5.231.225	-5.231.225	-100,00
LILIUM CASH	2.001.420	2.027.987	-26.567	-1,31
RAIFFEISEN CASH	237.168.780	160.280.089	76.888.690	47,97
RAIFFEISEN BALANCE	5.232.962	2.402.956	2.830.007	117,77
CAPITAL	5.553.528	3.726.463	1.827.065	
Ukupno OIF-ovi	259.615.912	179.568.345	80.047.568	44,58
UKUPNO	610.333.916	557.839.749	52.494.168	9,41

Tabela 64. Promjena NVI pojedinačnih IF-ova u 2017. u odnosu na 2016. godinu

Grafikon 30. NVI ZIFova u 2016. u odnosu na 2017. godinu

Grafikon 31. NVI OIF-ova u 2017. u odnosu na 2016. godinu

Pregled neto vrijednosti sredstava po dionici/udjelu prema izvještajima fondova i cijena po dionici ZIF-ova, prema zvaničnom službenom kursu SASE na dan 31.12.2015., 31.12.2016. i 31.12.2017. godine, daje se u tabeli i grafičkom prikazu.

ZIF	Neto vrijednost sredstava po dionici na dan			Cijena po dionici po zvaničnom službenom kursu SASE		
	31.12.15.	31.12.16.	31.12.17.	31.12.15.	31.12.16.	31.12.17.
BIG	8,49	7,79	7,47	2,99	2	1,56
PREVENT INVEST	13,77	11,62	9,88	5,89	4,41	3,25
EUROFOND 1	3,70	3,27	2,98	0,73	0,99	0,99
BOSFIN	10,14	14,61	14,87	3,42	3,2	2,50
CROBIH FOND	9,50	8,61	8,54	5,95	3,70	3,50
PROF PLUS	8,2562	8,1664	7,0602	5,10	4,30	2,34
HERBOS FOND	10,96	7,10	6,07	4,00	3,25	2,11
MI GROUP	7,15	7,06	6,30	4,18	1,13	1,01
NAPRIJED	9,79	8,28	8,96	1,2	2,75	1,04
FORTUNA FOND	7,88	6,10	7,41	4,73	4,00	2,05
BONUS	7,86	12,69	11,39	3,05	2,29	2,30
ADDIKO BH EQUITY	5,4956	5,1624	5,1859			
LILIUM GLOBAL	2,1597	2,071	1,8092			
LILIUM BALANCED	8,4263	8,5125	0			
LILIUM CASH	10,7435	10,8074	10,8636			
RAIFFEISEN CASH	107,9131	108,7318	109,2461			
RAIFFEISEN BALANCE	120,7667	124,6425	126,1482			
CAPITAL	0	1008,499	1.046,03			

Tabela 65. Kretanje NVI po dionici i cijene po dionici u periodu 31.12. 2015.-2017. godine

Iz prezentiranih podataka u prethodnoj tabeli, vidi se da se tržišne cijene dionice ZIF-ova kreću u rasponu 11-41% njene neto knjigovodstvene vrijednosti. Najmanja razlika između neto

knjigovodstvene i tržišne vrijednosti dionice, utvrđena je kod ZIF-a CROBIH FOND d.d. Mostar, dok najnižu tržišnu cijenu, u odnosu prema knjigovodstvenoj neto vrijednost dionice, imamo kod ZIF Naprijed Sarajevo.

Struktura ulaganja investicijskih fondova prema MRS/MSFI prikazano je u narednoj tabeli.

Naziv IF-a	Ulaganja kroz BU	Ulaganja do dospijeća	Ulaganja raspoloživa za prodaju	Depoziti	Nekretnine	Ulaganja ukupno	
						Vrijednost	Broj
BIG	0	0	65.598.424	0	9.125.000	74.723.424	74
PREVENT INVEST	0	1.651.036	17.445.165	0	0	19.096.201	
EUROFOND 1	0	0	11.024.717	0	0	11.024.717	44
BOSFIN	0	25.579	46.132.127	0	0	46.157.706	71
CROBIH FOND	0	0	24.497.257	0	0	24.497.257	
PROF PLUS	0	10.028	34.111.117	700.000	0	34.821.145	50
HERBOS FOND	0	0	15.912.886	0	0	15.912.886	46
MIGROUP	42.183	0	31.193.757	0	493.045	31.728.985	81
NAPRIJED	58.804	0	36.346.758	0	0	36.405.562	
FORTUNA FOND	0	0	17.103.704	0	0	17.103.704	
BONUS	0	0	36.801.784	0	0	36.801.784	53
Ukupno ZIF-ovi:	100.987	1.686.643	336.167.696	700.000	9.618.045	348.273.371	
ADDIKO BH EQUITY	0	0	1.291.808			1.291.808	
LILIUM GLOBAL	0	0	8.315.565	0	0	8.315.565	52
LILIUM BALANCED	0	0	0	0	0	0	0
LILIUM CASH	0	645.140	197.764	800.000	0	1.642.904	16
RAIFFEISEN CASH	0	81.389.009	899.303	145.544.000	0	227.832.312	11
RAIFFEISEN BALANCE	3.292.082	0	164.811	772.510	0	4.229.403	6
CAPITAL	0	0	5.442.463	0	0	5.442.463	8
Ukupno OIF-ovi	3.292.082	82.034.149	16.311.714	147.116.510	0	248.754.455	
UKUPNO IF-ovi:	3.393.069	83.720.792	352.479.410	147.816.510	9.618.045	597.027.827	

Tabela 66. Struktura ulaganja IF-ova u 2017. godini

Struktura ulaganja zatvorenih investicijskih fondova, pa prema tome i IF-ova u F BiH, općenito, upućuje da, u F BiH, i dalje pretežno posluju dionički fondovi. S druge strane, među otvorenim investicijskim fondovima vrijednošću neto imovine dominira novčani fond.

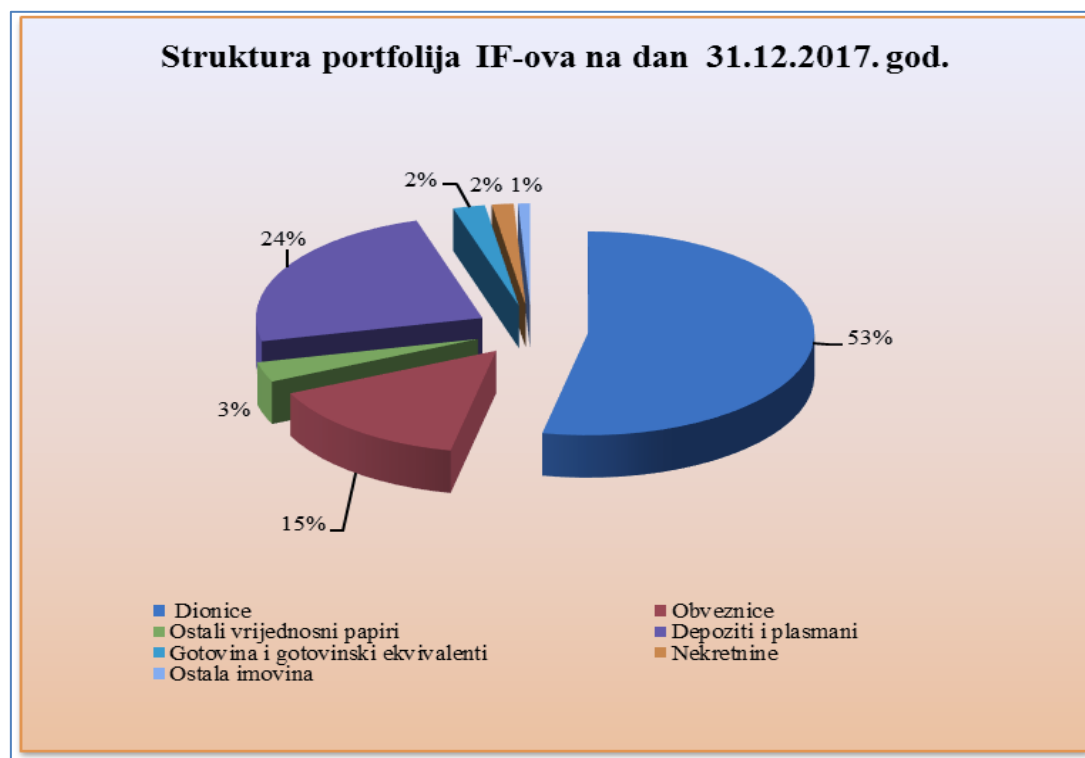
Na dan 31.12.2017. godine, IF-ovi u svom portfelju imaju dionice različitih emitenata iz BiH i inostranstva, čija ukupna vrijednost iznosi 328.058.963 KM. Ulaganja u obveznice iznose 91.881.892 KM, ulaganja u ostale vrijednosne papire (npr. trezorski zapisi i udjeli OIF-ova) iznose 19.652.416 KM, dok depoziti i plasmani iznose 147.816.972 KM ili skoro 24% ukupne imovine svih IF-ova.

Detaljan pregled strukture imovine fonda na dan 31.12.2017. godine dajemo u sljedećoj tabeli i grafičkom prikazu.

R. br.	Opis	vrijednost ZIF-ova 31.12.2016.	% u imovini ZIF-ova	vrijednost OIF-ova 31.12.2017.	% u imovini OIF-ova	vrijednost IF-ova 31.12.2017.	% u imovini IF-ova
1.	Dionice	319.240.133	89,65	8.818.830	3,39	328.058.963	53,22
2.	Obveznice	6.813.670	1,91	85.068.222	32,69	91.881.892	14,91
3.	Ostali vrijednosni papiri	11.901.523	3,34	7.750.893	2,98	19.652.416	3,19
4.	Depoziti i plasmani	700.000	0,20	147.116.510	56,53	147.816.510	23,98
5.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6.447.718	1,81	7.679.254	2,95	14.126.972	2,29
6.	Nekretnine	9.618.045	2,70	0	0,00	9.618.045	1,56
7.	Ostala imovina	1.381.336	0,39	3.829.461	1,47	5.210.796	0,85

I	UKUPNA IMOVINA	356.102.425	100,00	260.263.169	100,00	616.365.594	100,00
II	UKUPNE OBAVEZE	5.384.420		647.257		6.031.678	
III=(I-II)	NETO IMOVINA	350.718.004		259.615.912		610.333.916	

Tabela 67. Struktura imovine IF-ova u 2017. godini

Grafikon 32. Struktura portfelija IF-ova na 31.12.2017. godine

Osnovni kapital ZIF-ova na 31.12.2017. godine iznosio je 1.031.712.732 KM, koliko je iznosio, i na isti dan prethodne godine, dok je vrijednost izdatih udjela svih OIF-ova iznosila 259.788.996 KM, što je povećanje za cca 44 % u odnosu na stanje iz izvještaja za prethodnu 2016. godinu.

Vrijednost izdatih udjela je porasla kod OIF Raiffeisen Cash Sarajevo, OIF Raiffeisen Balance i OIF-a Capital u odnosu na stanje na kraju 2016. godine.

Ukupan broj emitovanih dionica ZIF-ova na dan 31.12.2017. godine, s obzirom na stanje osnovnog kapitala je nepromijenjen i iznosi 44.861.231, dok je broj izdatih udjela OIF-ova povećan i iznosi 9.083.426.

Struktura ukupnog kapitala ZIF-ova i OIF-ova na dan 31.12.2017. godine je sljedeća:

ZIF	Struktura kapitala							Broj dionica
	Osnovni kapital	Kapitalne i rezerve iz dobiti	Revalorizacione rezerve	Neraspoređena dobit	Nepokriveni gubitak	Nerealizovani dobitak /gubitak	Ukupno kapital (NVI)	
BIG	273.916.665	816.964	-114.334.074		81.979.984	-5.477.276	72.942.295	273.916.665
PREVENT INVEST	79.766.598	-21.593	-37.547.393	7.524.884	29.710.287	0	20.012.210	79.766.598
EUROFOND 1	64.985.958	4.034.927	-8.402.228	7.191.250	57.034.360	0	10.775.547	64.985.958
BOSFIN	56.210.881	2.851.455	19.637.781	47.564.015	81.078.674	1.579	45.187.037	56.210.881
CROBIH FOND	79.390.428	2.797.063	-8.673.972		47.565.890	0	25.947.629	79.390.428
PROF PLUS	66.961.277	2.683.902	-40.147.538	6.749.896	432.334	0	35.815.203	66.961.277

HERBOS FOND	68.721.704		-41.188.427	35.824	10.254.153	0	17.314.948	68.721.704
MI GROUP	119.231.706	4.125.582	-13.328.061	359.249	79.198.822	-159.511	31.030.143	119.231.706
NAPRIJED	87.639.440	5.485.294	-15.208.124	0	41.447.044	18.721	36.488.287	87.639.440
FORTUNA FOND	53.657.688	1.977.136	-21.727.079	0	16.420.813	0	17.486.932	53.657.688
BONUS	81.230.387	1.880.484	-8.179.718	0	37.213.381	0	37.717.772	81.230.387
Ukupno ZIF-ovi:	1.031.712.732	26.631.214	-289.098.833	69.425.118	482.335.742	-5.616.487	350.718.003	1.031.712.732
ADDIKO BH EQUITY	3.655.134		-199.859		2.109.977		1.345.298	3.655.134
LILIUM GLOBAL	11.362.410	0	-983.555	196.137	2.261.068	0	8.313.924	11.362.410
LILIUM BALANCED	0	0	0	0	0	0	0	0
LILIUM CASH	1.914.770	0	243	86.407	0	0	2.001.420	1.914.770
RAIFFEISEN CASH	232.765.892	0	0	4.402.888	0	0	237.168.780	232.765.892
RAIFFEISEN BALANCE	4.708.390	17.000	0	507.572	0	0	5.232.962	4.708.390
CAPITAL	5.382.399	0	225.230	0	54.101	0	5.553.528	5.382.399
Ukupno OIF-ovi	259.788.996	17.000	-957.941	5.193.004	4.425.146	0	259.615.912	259.788.996
UKUPNO IF-ovi:	1.291.501.728	26.648.214	-290.056.774	74.618.122	486.760.888	-5.616.487	610.333.915	1.291.501.728

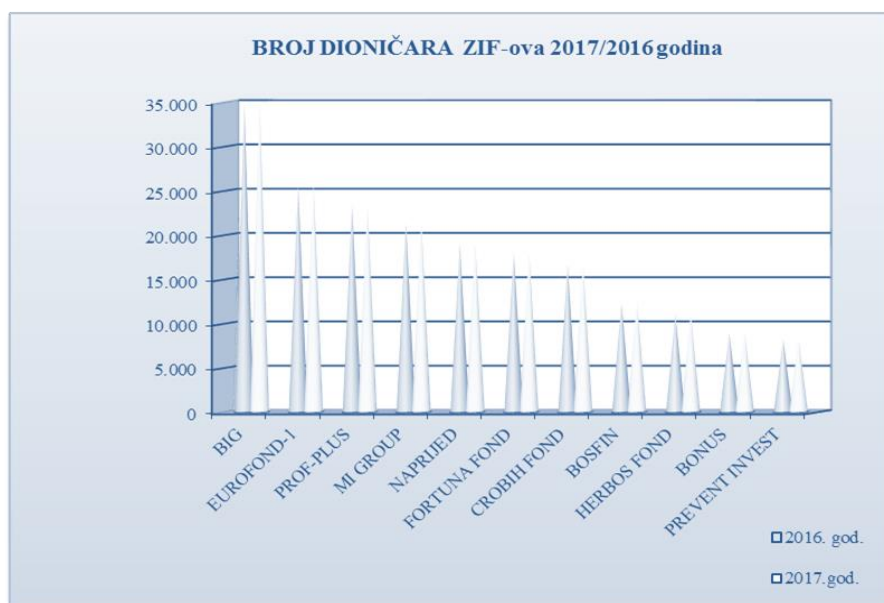
Tabela 68. Struktura ukupnog kapitala IF-ova u 2017. godini

Ukupan broj dioničara ZIF-ova na dan 31.12.2017. godine iznosi 199.304. Usporedbom sa brojem dioničara na dan 31.12.2016. godine utvrđeno je da je ukupan broj dioničara fondova smanjen za 0,15 % ili 312 dioničara.

Pregledi broja dioničara po fondovima, uporedno po godinama, dati su u tabeli i grafičkom prikazu.

ZIF	Broj dioničara po procentima učešća u kapitalu ZIF-a											
	31.12.2016.						31.12.2017.					
	< 1%	1-3%	3-5%	> 5%	Ukupno	% učešća	< 1%	1-3%	3-5%	> 5%	Ukupno	% učešća
BIG	34.846	5	2	3	34.856	17,46	34.729	6	4	4	34.743	17,43
EUROFOND-1	25.610	4	3	3	25.620	12,83	25.591	4	3	3	25.601	12,85
PROF-PLUS	23.499	2	1	5	23.507	11,78	23.444	2	1	5	23.452	11,77
MI GROUP	21.429	8	3	2	21.442	10,74	21.389	6	3	2	21.400	10,74
NAPRIJED	19.014	3	5	4	19.026	9,53	18.995	3	5	4	19.007	9,54
FORTUNA FOND	18.016	0	0	4	18.020	9,03	18.008	3	2	5	18.018	9,04
CROBIH FOND	16.640	3	0	4	16.647	8,34	16.619	3	0	4	16.626	8,34
BOSFIN	12.358	4	3	3	12.368	6,20	12.333	2	2	4	12.341	6,19
HERBOS FOND	11.023	1	0	2	11.026	5,52	11.002	0	1	2	11.005	5,52
BONUS	8.871	6	1	3	8.881	4,45	8.888	2	0	2	8.892	4,46
PREVENT INVEST	8.212	3	4	4	8.223	4,12	8.207	4	4	4	8.219	4,12
Ukupno	199.518	39	22	37	199.616	100	199.205	35	25	39	199.304	100

Tabela 69. Pregled broja dioničara IF-ova, uporedno za 2016. i 2017. godinu

Grafikon 33. Pregled broja dioničara uporedno za 2016.i 2017. godinu

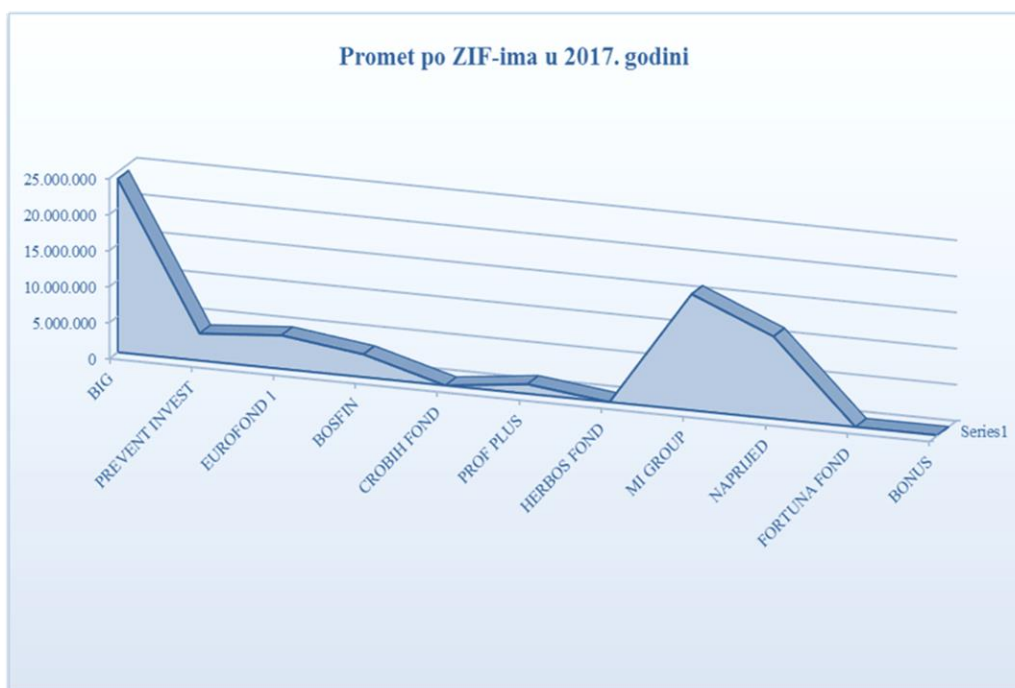
U 2017. godini, ukupan promet vrijednosnih papira, u ime i za račun investicijskih fondova, iznosio je 629.809.754 KM, od čega se 351.087.851 KM odnosi na kupovine, a 278.721.903 KM na prodaje vrijednosnih papira. Fondovi su, dakle, više investirali u odnosu na prodaju vrijednosnih papira iz portfelja.

Od ukupno ostvarenog prometa, cca 10% se odnosi na učešće ZIF-a, a cca 90% na učešće OIF-ova. Kad posmatramo kupovne transakcije, učešće ZIF-ova u ukupnom prometu iznosilo je cca 9%, dok je u prodajnom prometu njihovo učešće iznosilo cca 12%.

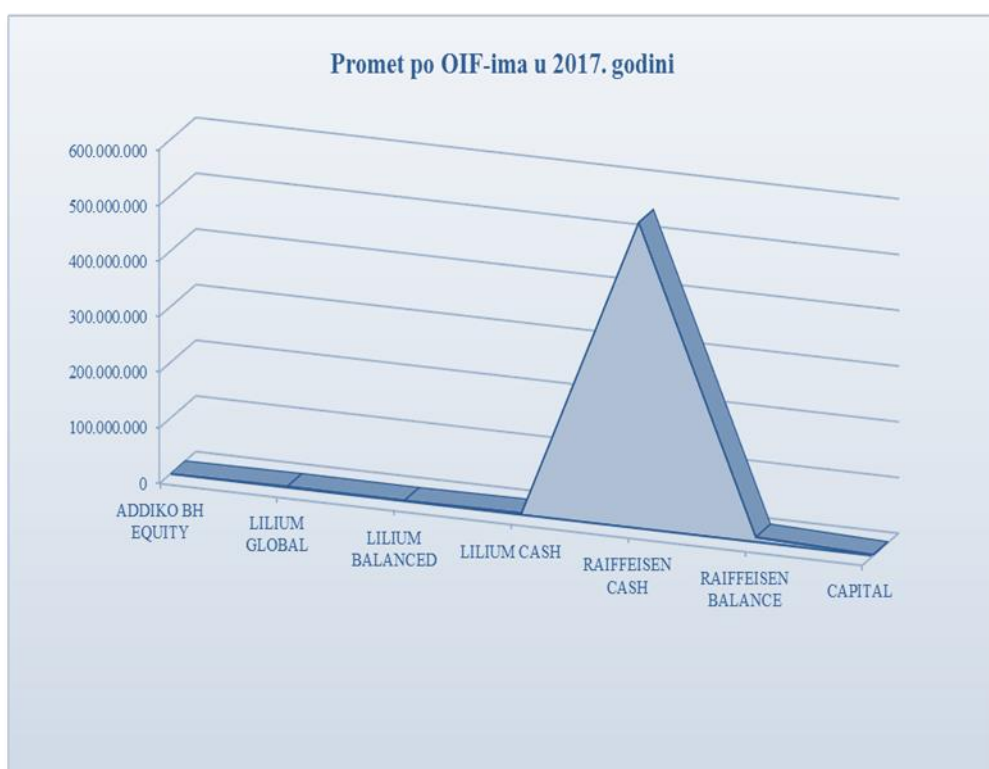
Detaljan pregled prometa od transakcija po IF-a daje se u sljedećoj tabeli:

Naziv IF-a	PROMET					
	ukupno			% učešća IF-a		
	kupovine	prodaje	Ukupno	kupovine	prodaje	Ukupno
BIG	12.512.454	11.567.012	24.079.466	3,56	4,15	3,82
PREVENT INVEST	2.018.496	1.756.370	3.774.866	0,57	0,63	0,60
EUROFOND 1	2.167.131	2.493.874	4.661.005	0,62	0,89	0,74
BOSFIN	1.381.701	1.791.925	3.173.626	0,39	0,64	0,50
CROBIH FOND	0	6.524	6.524	0,00	0,00	0,00
PROF PLUS	1.000.000	341.132	1.341.132	0,28	0,12	0,21
HERBOS FOND	0	0	0	0,00	0,00	0,00
MI GROUP	7.928.753	8.188.644	16.117.397	2,26	2,94	2,56
NAPRIJED	5.342.778	6.047.689	11.390.467	1,52	2,17	1,81
FORTUNA FOND	0	0	0	0,00	0,00	0,00
BONUS	0	26.556	26.556	0,00	0,01	0,00
Ukupno ZIF-ovi	32.351.313	32.219.726	64.571.039	9,21	11,56	10,25
ADDIKO BH EQUITY	17.681	0	17.681	0,01	0,00	0,00
LILIUM GLOBAL	722.042	960.444	1.682.486	0,21	0,34	0,27
LILIUM BALANCED	581.851	420.103	1.001.954	0,17	0,15	0,16
LILIUM CASH	1.307.597	1.648.673	2.956.270	0,37	0,59	0,47
RAIFFEISEN CASH	309.270.549	239.957.437	549.227.986	88,09	86,09	87,21
RAIFFEISEN BALANCE	5.299.249	3.515.520	8.814.769	1,51	1,26	1,40
CAPITAL	1.537.569	0	1.537.569	0,44	0,00	0,24
Ukupno OIF-ovi	318.736.538	246.502.177	565.238.715	90,79	88,44	89,75
Ukupno IF-ovi	351.087.851	278.721.903	629.809.754	100,00	100,00	100,00

Tabela 70. Pregled prometa od transakcija IF-ova u 2017. godini

Grafikon 34. Pregled prometa ZIF-ova u 2017. godini

Grafikon 35. Pregled prometa OIF-ova u 2017. godini

Posmatrano pojedinačno, u ukupnom prometu najznačajnije učešće ima OIF Raiffeisen Cash. Također, OIF Raiffeisen Cash ima najznačajnije učešće u ukupno ostvarenom prometu i na kupovnoj strani, i na prodajnoj strani prometa IF-ova.

Ove godine, u ime i za račun dva ZIF-a nije bilo zaključenih transakcija s obzirom da je društvu za upravljanje ovim fondovima oduzeta dozvola za rad, pa je privremeno upravljanje ovim fondovima, u skladu sa Zakonom, dodijeljeno depozitarima ovih ZIF-ova. U takvom slučaju, dok privremeno upravljaju investicijskim fondovima, banke depozitari ne mogu vršiti transakcije u ime i za račun fonda.

Također, nizak nivo investicijske aktivnosti u rasponu od 0 do 4% ukupno ostvarenog prometa zabilježen je kod svih drugih zatvorenih i otvorenih investicijskih fondova.

Mjesečni pregled prometa, koji je ostvaren od transakcija vrijednosnim papirima, u ime i za račun ZIF-ova, OIF-ova i ukupno svih IF-ova, tokom 2017. godine, dat je u tabeli i grafikonu koji slijede.

Mjesec	Vrijednost transakcija ZIF		
	Kupovne	Prodajne	Ukupno
Januar	376.924	1.981.217	2.358.141
Februar	1.525.789	0	1.525.789
Mart	1.464.258	573.450	2.037.708
April	1.261.829	1.542.013	2.803.843
Maj	4.360.297	4.836.331	9.196.628
Juni	596.914	435.452	1.032.366
Juli	4.124.956	4.467.325	8.592.280
Avgust	3.701.649	3.536.566	7.238.215
Septembar	2.385.721	2.051.987	4.437.708
Oktober	1.232.286	1.187.267	2.419.554
Novembar	1.665.877	2.086.523	3.752.400
Decembar	9.654.813	9.521.595	19.176.408
Ukupno:	32.351.313	32.219.727	64.571.040

Tabela 71. Pregled vrijednosti transakcija vrijednosnim papirima ZIF-ova u 2017. godini

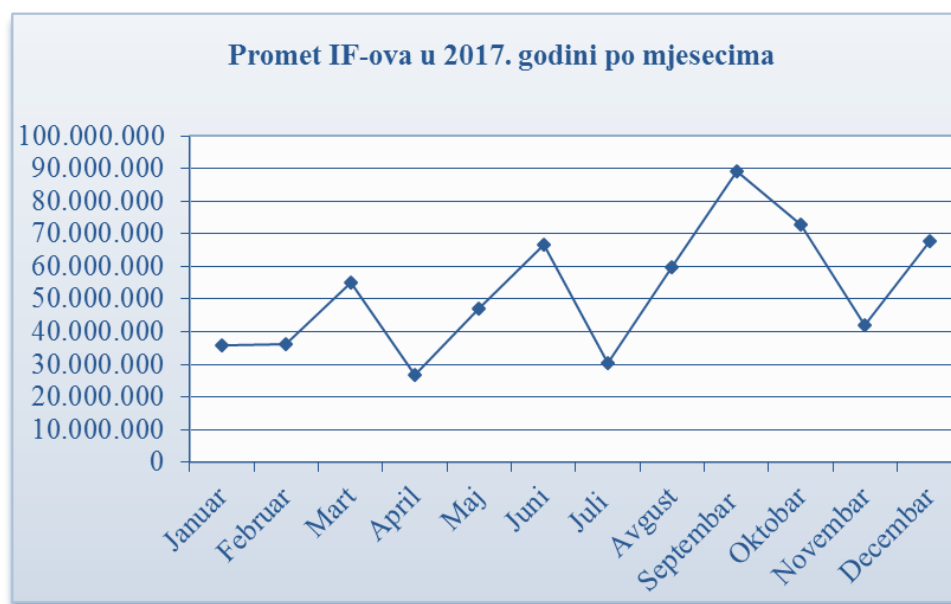
Mjesec	Vrijednost transakcija OIF		
	Kupovne	Prodajne	Ukupno
Januar	18.089.275	15.324.204	33.403.079
Februar	20.395.140	14.185.165	34.580.304
Mart	30.300.692	22.890.203	53.190.895
April	15.644.122	8.301.570	23.945.692
Maj	19.965.582	18.063.030	38.028.612
Juni	37.186.224	28.495.965	65.682.189
Juli	12.712.739	8.902.413	21.615.152
Avgust	27.052.835	25.661.014	52.713.849
Septembar	45.740.387	39.105.227	84.838.333
Oktober	39.188.897	31.224.666	70.413.563
Novembar	28.400.555	9.927.500	38.328.056
Decembar	24.060.090	24.421.219	48.481.309
Ukupno:	318.736.537	246.502.177	565.221.033

Tabela 72. Pregled vrijednosti transakcija vrijednosnim papirima OIF-ova u 2017. godini, po mjesecima

Mjesec	Vrijednost transakcija IF		
	Kupovne	Prodajne	Ukupno
Januar	18.466.199	17.305.421	35.771.620
Februar	21.920.929	14.185.165	36.106.094
Mart	31.764.950	23.463.653	55.228.603
April	16.905.951	9.843.583	26.749.534
Maj	24.325.879	22.899.361	47.225.240
Juni	37.783.138	28.931.417	66.714.555
Juli	16.837.695	13.369.738	30.207.433
Avgust	30.754.484	29.197.580	59.952.064
Septembar	48.126.107	41.157.214	89.283.322
Oktobar	40.421.183	32.411.934	72.833.117
Novembar	30.066.432	12.014.023	42.080.455
Decembar	33.714.903	33.942.815	67.657.717
Ukupno:	351.087.850	278.721.904	629.809.754

Tabela 73. Pregled vrijednosti transakcija vrijednosnim papirima IF-ova u 2017. godini, po mjesecima

Grafikon 36. Promet IF-ova u 2017. godini, po mjesecima

Tokom 2017. godine, trgovalo se sa cca 18% vrijednosti ukupne imovine zatvorenih investicijskih fondova, iz čega proizlazi da je investicijska aktivnost u 2017. godini u neznatnom padu u odnosu na prethodnu godinu kada je trgovano sa cca 19% vrijednosti ukupne imovine ovih fondova. Situacija kod OIF-ova je drugačije zahvaljujući izrazitoj investicijskoj aktivnosti OIF-a Raiffeisen Cash, koji je trgovao u vrijednosti koja je dva puta veća od vrijednosti ukupne imovine OIF-ova na dan 31.12.2017.godine.

Posmatrano po mjesecima, prosječni mjesečni kupovni promet iznosio bi oko 229 miliona, prodajni oko 23 miliona, a ukupni nešto iznad 52 miliona.

Najviši promet od preko 89 miliona zabilježen je u septembru, dok je najniži ostvaren u aprilu 2017. godine i iznosio je oko 26 miliona KM.